

3/361

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

Vol. 14

జేన్న పట్టణము 1926 వ సం॥ జూలై నెల 9-వ తేది శుక్ర వారము

No 85

సంపుటము ౧౪

శ్రీ అక్షయనామసంవత్సర శ్రేష్ఠమాస బహుళ అమావాస్య ౩౦.

సంచిక ౫౫

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకువేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష, చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము నకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారదోలును, పొట్లజోగొట్టును
బొటకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తోలగించి దేహమున
కాళోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును

దగ్గును తగ్గించును దురదను తోలగించును.

విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

చక్కనిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 249 ప్రెరి రోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

సర్వ కాల సంజీవి అగు "స్వరస్సు"

అట్లాసు టానిక్

"స్వరస్సు అట్లాసు టానిక్ మిక్కిలి
బలమునిచ్చును. సరములను జీర్ణ కోశ
ములను మంచిఆరోగ్యస్థితికి తెచ్చును.
అందు చేతనే నా వద్దకు వచ్చు
రోగులు ఆ నేకులు దీనినివాడి,
అద్భుతమైన గుణమును
పొందుచున్నారు."

(Sd) ఎఫ్. ఆర్. సి. ఎస్.

"అన్ని ఉదరరోగులను, కాలజ
సంబంధమైన వ్యాధులకు
అట్లాసు టానిక్ మంచి
గుణమిచ్చుటను నేను తెలిసికొంటిని.
అదిగాక సరముల బలహీనముగల
వారందరూ ఈ టానిక్ను
నిర్ణయముగా వాడ
వచ్చును."

(Sd) ఎల్. ఎమ్. అందుఎస్

యిప్పుడే పుచ్చుకొనుడు
కాలసంజీవిని వశపరచుకొనుడు
ఉష్ణదేశములకు తగిన టానిక్

దేహమునందు రెండు రీతులుగా పనిచేయుటవల్లనే అట్లాసు
టానిక్ మిక్కిలి జయము పొందుచున్నదని ప్రతి వైద్యునికి భావంగా
తెలియును. తక్షణమే నొప్పులు మెదడు, దేహమునందుండు చచ్చి
మాంసము పాశములు మొలకలుగవారికి మంచిపుష్టి నిచ్చునట్టియు.
భజించిన ఆహారము చక్కగాజీర్ణమగుటచేసి, బలమును హెచ్చించు
నట్టియు, విలువగల ఓషధులు ఇండులో చేరియున్నవి. కృత్రిమచిన
భాగములను రెండింతలు వడితో మంచి ఆరోగ్యస్థితికి తెచ్చును. అందు
చేతనే అట్లాసు టానిక్ అతి త్వరలోనే శాశ్వతమైన గుణమునిచ్చును
కొమ్మల అందరివద్దను దొరకును

మద్రాసు సన్స్ ఆంధ్రుల కొ., కెమ్మిస్టలు, బొంబాయి
మద్రాసు డిపో ఏజెంట్లు:—

ఎ. ఎస్. ఆర్. మూర్తి ఆంధ్రుల సన్స్,

22, లింగి కెట్టివీధి, మద్రాసు.

"నేను స్వయంసేవ నిగ్గు వ్యాధిగల
వారికిని, సరములు కృశించిన వారికిని
ఈ టానిక్ను వాడెడిది.
అందుచే వారికి అమాలుమైన శుభము
కలిగినది సరముల
బలహీనము,
ముఖముగా దీర్ఘ కాలమునండి
అశీర్వాదంతో కూడ సరముల
బలహీనముగల వారికి
దీనిని వాడెడిది.
దేవుడు శాస్త్రులు"

(Sd) ఎం. బి. బి. ఎస్.

"నేను అట్లాసు టానిక్ను అనేక రోజులను
వ్యాధిగ్రస్తులకు వాడెడిది
మంచి ఫలము గానెడిది.
అంతేకాదు వానిని టానిక్
ముఖముగా అనేక అద్భుతమైన
గుణమిచ్చివేసింది."
"పుష్టిని గోరు ప్రతి వారము
దీనిని రెప్పుడు పుచ్చుకొనుటకు
నేను శిష్యునిగాను
చూస్తును."

(Sd) ఎల్. ఎమ్. అందుఎస్.

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

శుభవినయములు (9-7-26)

ఇరుగుజురులు "సి.కె." వరకు
కొత్త పంటలు — 32 x 22 ముంగిసములు (1)
ర 10-0.

కొత్త పంటలు — 22 x 22 వేరు రకములు (-)
ర 9-8, సరాసరికము ర 8-8.

తెలుపుములు — 1708 ర 14-6; స్టాన్డ్ 9200
ర 15-2; ఎల్. ఎల్. 78 ర 9-0; ఇ. 1. 78 ర 9-12
84-88 ర 18-12; 8978 ర 8-8; 1702 ర 18-0
2903 ర 8-4; 8978 ర 8-8-0, 9918 ర 9-4-0, 278
ర 8-6-0, R 78 ర 8-8-0.

నూలు

40 పెంబరు, సీమ (5 పాకెట్టు) — స్టాన్డ్ ర 5-8-0
సరాసరి ర 6-4-0 పచ్చరంగు ర 9-8-0; పడవ ర 8-14-0;
కాళి ర 9-0-0 సవరకు ర 7-12.

40 పెంబరు జపాను (పదిపానులకట్టు) — నత్తరత్తు
ర 11-0-0.

60 పెంబరు సీమ (5 పాకెట్టు) అడక ర 18-0-0
7 మలి ర 16-8; "శేట్" ర 15, గొడ్డలి ర 10-2-0,
గొడ్డలి ర 10-1-0 ఎద్దగడియారము ర 9-14-0; సింహము
కట్టకాడు ర 8-18.

80 పెంబరు జపాను (పదిపానులకట్టు) — భూగోళము
సింహము ర 20-4-0.

లోహములు

ఇనుము: — తెల్లయను చట్టకమ్మిలు ఒక బారసుకు ధర
ర 80.

ఇత్తడిరేకు: — ఇంగ్లీషు ర 268, జర్మను (డిట్రీమాన్)
ర 252; రాకెట్ ర 260.

టిక్రేకు: — (90 ముదలు 95 వరకు ఉన్న శేన్ బెట్టికి)
9/ ర 19-8-0.

కలాయి పెంపురేకు: — 24/ శేన్ "18" 7/ 8/ ర 14-10
9/ ర 14-10.

సిమెంట్ పీపాకు నలు: —

నార్తే అవుమార్కు ర 11-12, సెమలి ర
చెక్కెర (రెడి) ర 84-10-0.

చాయిదాధరలు జూలై 31-6, ఆగస్టు 30-8-0, సెప్టెంబరు
ర 80-8-0.

వేరు సెనగ పప్పులు

మార్కెట్ సెనగలు: — "మిసిగ్" ర 58-8-0 ర 59-0.

ఈ చా పాను ర

వేరు సెనగ నూనె

"గాను" ర 137, "సెన్" ర 132.

ఆముదము

(గానుధర) ర 98.

పదును చేసిన తోలు రతి 1 లక్ష

	ముదలు	వరకు
పట్టుతోలు (8 ముదలు 8 1/2 రతులు) ర 0 12 0 ర 0 12 10		
" (తేలిక) ర 0 15 8 ర 1 0 9		
" తెంబరూరు (8 ముదలు 9 1/2) ర 0 12 4 ర 0 12 9		
" " (తేలిక నరకము) ర 1 0 0 ర 1 0 9		
" (విజయనగరం 7 1/2 7 1/2) ర 0 18 0 ర 0 18 4		
" (విజయ 7, 7 1/2) ర 0 14 0 ర 0 14 6		
గెదతోలు ర 0 9 9 ర 0 10 6		
గెదమాడతోలు ర 1 0 6 ర 1 1 9		
అవుమార్తోలు ర 1 12 6 ర 1 18 9		
కుకతోలు ర 2 18 0 ర 2 15 0		
గొట్టతోలు ర 3 0 0 ర 3 4 0		

పదును చేయని పచ్చితోలు

తెంబరూరు పేకతోలు 100-కి ర 120 0 0 ర 200 0 0	
7 ముదల పేకతోలు " ర 175 0 0 ర 190 8 0	
తెంబరూరు గొట్టతోలు " ర 180 0 0 ర 175 0 0	
7 ముదల గొట్టతోలు " ర 175 0 0 ర 170 0 0	
8 ముదల పట్టు పొరుగ 1-కి ర 30 0 0 ర 36 8 0	
8 ముదల పట్టు " ర 20 0 0 ర 22 0 0	
8 ముదల పట్టు " ర 30 0 0 ర 36 8 0	

ఫోర్టు నెంటు జార్జి జిటు

(జూలై 6, 1926)

ఆరికకాళు

అండ్రు లెఫ్టనెంట్ గారిని మదరాసు గవర్న మెంటు ప్రెస్టు
అసిస్టెంటు సూపర్ టెండెంటుగ నియమించిరి.

నాయకాళు

మదరాసు నగరమునందలి జయిల్ ప్రేక్షకునిగ రా. బి.
వి. మల్లుగం ముదల్యుగారిని నియమించిరి.

ఈ దిగవవారిని ప్రత్యేక రెంవిమెజిస్ట్రేటులుగా నియ
మించిరి: — రేపల్లి, గుంటూరు జిల్లా — సి. శ్రీరాములుగారు,
రావు నూరయ్యగారు, వి. రాజులుగారు, అనకాపల్లి — దురి
సెట్టి నరసింహారావు పంతులుగారు.

డి. బి. జి. నారాయణస్వామి చెట్టిగారిని, విడుదలైన
కె. వీరి సహాయపంతులులైన చెన్నరావుగారు అన్ని
జయిళ్లను అధికారేతర ప్రేక్షకునిగ జూయిలుకు అధికారమొసం
గిరి, జూలై 28 తేదీనుండి రెండేండ్లవరకు యాయాద్యోగ ముం
డును.

మదరాసు శాసనసభకు వాణిజ్యసంఘము పరిశ్రమల
నియోజకవర్గమునుండి జి. ఎ. సామ్యుయెల్ గారిని ప్రతినిధిగ
ఎన్నుకొనిరి.

రివెన్యూకాళు

ఎల్. కోయిలపల్లి గారు రామనాడు డిస్ట్రిక్ట్ లెఫ్టనెంట్ గారిని
రివెన్యూ బోర్డు అసిస్టెంటు సెక్రటరీగా నియమించిరి.

కె. సుందరం అయ్యంగారిని చిత్తూరు డిస్ట్రిక్ట్ లెఫ్టనెంట్ గారిని
నియమించిరి.

భద్రాచలం తాలూకా పోలవరం ఏజెన్సీ జిల్లాలో
జూలై ముసమునుండి చేర్చబడును.

అగ్నివృద్ధికాళు

ఈ దిగవ వేర్కొనబడినవారిని గౌరవ అసిస్టెంటు కో
ఆపరేటింగ్ రిజిస్ట్రార్లుగా 1926 సెప్టెంబరు 1 వ తేదీ వరకు
నియమించిరి, ఆనంతపురం ఎల్. గంగాధరకామ్రెడ్డిగారు (పరిగి)
ఎల్. భీమనేనరావుగారు (కల్యాణదుర్గం) పి. వెంకట్రావుగారు
(తెనకాల) హ. శివరావుగారు (అనంతపురం) కె. కొండారెడ్డి
గారు (తాడిపత్రి) సి. రంగనాథయ్యగారు (గుత్తి) రామచం
ద్రరావు (రేపాటి) రెడ్డి నరసప్ప (కదిరి).

బళ్లారి: — సి. బాలాజీరావుగారు (బళ్లారి) ఎ. ఎం.
గేడు (అలూరు) బాలప్పగారు (రాయదుర్గం) వి. తాతారావు
(కుద్దిగి) జి. ఎం. గవయ్యగారు (హవనిపాడగల్లి).

చిత్తూరు: — రెవ. జె. భూషణంగారు, టి. ఎల్. రామ
కృష్ణరెడ్డిగారు, ఎం. వెంకటరామయ్యగారు, పి. గోపాలరాజు
గారు, ఎల్. నారాయణరెడ్డిగారు.

కడప: — ఎ. పరశురామ రావుగారు పి. శేషచాల్లగారు
ఎం. సీతారామయ్యగారు, ఆర్. వెంకటరామయ్యగారు, రెవ.
వైటాగారు.

గంజామ: — పి. వీరభద్రస్వామిగారు, వి. కె. పాత్రో
గారు, సయ్యదు అమీరాలిగారు శ్రీమాన్ నిత్యనందరామగారు
డి. ఆకులనాయుడుగారు బి. వెంకటరామమూర్తి పంతులుగారు
ఉ. సత్యనారాయణ పంతులుగారు, జె. జగన్నాథరావు నాయు
డుగారు, జి. వి. సీతాపతి పంతులుగారు, ఉస విగ్నేశపాత్రో
గారు, నరసింహ పాడిగారు, సీతారామ భంజగారు, రా. సా.
ఎం. వి. అప్పారావు పంతులుగారు.

గోదావరితూర్పు: — ఉ. సీతారామచంద్రంగారు, సి
శేషగిరిరావు పంతులుగారు ఎ. నరసింహులుగారు.

గుంటూరు: — మా. గోపాలకృష్ణయ్య గారు,
అ. శంకరనారాయణ పంతులు గారు, కొ. వెంకటరావు
పంతులుగారు, ప. హనుమంతరావు పంతులుగారు, సి. సింహాచలం
పంతులుగారు, రెవ. జి. ఆర్. హాపుగారు, జి. ప్రేమయ్యగారు.
కృష్ణ: — ఖా. సా. మ. మ. అబ్దుల్ హిమాను సాహెబు
గారు, బి. భానుమూర్తి పంతులుగారు, టి. వెంకటమూర్తి ప్రకా
శరావుగారు, జి. వెంకటరత్నం పంతులుగారు.

కర్నూలు: — ఎస్. బాలాజీ సింగగారు, గో. నాగిరెడ్డి
గారు, ముర్తుజా సాహెబుగారు పి. బాలిరెడ్డిగారు, రెవ. ఎం.
ఎల్. యాను, ఎం. తంబుస్వామిపెట్టిగారు, ఎస్. నరసింహులు పం
తులుగారు, ఖా. ఇమాము సాహెబుగారు, ఖా. సా. నాగ
రెడ్డిగారు.

మదరాసు: — జి. శ్రీరామబాబుగారు, ఆర్. రాజ
గోపాలుగారు, వి. ధర్మలింగంపెట్టిగారు.

నెల్లూరు: — బి. విశ్వనందరావు పంతులుగారు ఎ. నారా
యణరావుగారు, టి. వీరాస్వామిరెడ్డిగారు, వె. అప్పారావు
పంతులుగారు, పి. వెంకటసుబ్బారెడ్డిగారు.

విశాఖపట్నం: — జి. సుబ్బారావుగారు, వై. నరసిం
హాపంతులుగారు, డి. వెంకటవతిరాజుగారు, ఎజెస్. ఎస్. వి.
య్య నారాయణపంతులుగారు.

ఎస్. ఎ. జేవిను, స్టీముబాయిల్స్ ఇన్ స్పెక్టరుగారిని
నాల్లూరు సర్కిల్ నందు నియమించిరి.

ఎ. యస్. రాజగోపాలయ్యంగారి, అసిస్టెంటు ఇంజ
నీరుగారిని గోదావరి పశ్చిమదీవిజనునందు ఎగ్జిక్యూటివు ఇంజ
నీరుగారిని నియమించిరి. వారిస్థానే ఎం. వి. రామస్వామి
అయ్యంగారిని నెంట్రులు డివిజను అసిస్టెంటు
ఇంజనీరుగ నియమించిరి. ఎల్. జె. జోసఫుగారిని శ్రీకాకుళం
పశ్చిమదీవిజను అసిస్టెంటు ఇంజనీరుగ నియమించిరి.

ఎల్. దొరయ రాజయ్యగారిని గోదావరి పశ్చిమ
దీవిజనునందు నియమించిరి.

కృష్ణ పశ్చిమదీవిజను ఎగ్జిక్యూటివు ఇంజనీరుగారిని
కృష్ణానది కన్వల్యేటరుగ వైకుంఠపురం కొండనుండి సముద్రము
వరకు నియమించిరి.

సానికన్యపరిపాలనకాళు

డి. బి. కొమ్మిరెడ్డి నూర్యనారాయణమూర్తి నాయుడు
గారిని గోదావరి జిల్లా బోర్డు సభ్యులుగ నియమించిరి.

చిత్తూరు జిల్లా బోర్డు ఉపాధ్యక్షునిగ సి. మునుస్వామి
చెట్టిగారు ఎన్నుకొనబడిరి.

కర్నూలు జిల్లా బోర్డు అధ్యక్షునిగ
రా. బి. సి. వి. రంగారెడ్డిగారు తిరిగి ఎన్నుకొనబడిరి.

కృష్ణ జిల్లాయందు భీమవరం తాలూకా బోర్డు అసరణ
యందు వృత్తిపన్ను వసూలుజేయుటకు అధికార మొసంగబడెను.
అతన్ను పంచాయితీల యావరణయందు వసూలు జేయరాదని
బోర్డువారు తీర్మానించిరి. కావున పంచాయితీ లున్నచోట్ల
యీ పన్ను వసూలు చేయబడెను.

విద్యాకాళు

ముక్కవల్లి నూర్యనారాయణ గారిని రాజమండ్రి ఆర్ట్స్
కాలేజీనుండి ప్రెయిరింగు కాలేజీ జూనియరు ప్రఫెసరుగ ని
యమించిరి.

ఎస్. ఇ. రంగనాథంగారిని ప్రెసిడెన్సీ కాలేజీలో
ఇంగ్లీషు ప్రాఫెసరుగ ఇండియను విద్యాకాళుయందు నియమిం
చిరి.

డిట్టకవి కుబ్జాస్వామి శర్మగారిని అనంతపురం నుండి
మదరాసు ప్రెసిడెన్సీ కాలేజీ అడిషనలు ఇంగ్లీషు ప్రాఫెసరుగ
నియమించిరి.

కర్తా వెంకట్రావుగారిని అనంతపురంనుండి రాజమండ్రి
ఆర్ట్స్ కాలేజీకి మార్చిరి.

గుత్తి తాలూకా బోర్డునుండి అనంతపురం జిల్లా విద్యా
సంఘ సభ్యునిగ ఎస్. వెంకటసుబ్బయ్యగారు ఎన్నుకొనబడిరి.

నూజివీడు తాలూకా బోర్డునుండి కృష్ణ జిల్లా విద్యాసం
ఘసభ్యునిగ శ్రీరాజు ఎస్. అప్పారావు బహుమారు జూని
యరు గారు ఎన్నుకొనబడిరి.

కర్నూలు విద్యాసంఘ సభ్యునిగ రెవ. సి. ఇ. వి. ఫిం
చిగారు ఎన్నుకొనబడిరి.

గోదావరి జిల్లా బోర్డునుండి తూ. గోదావరి విద్యాసంఘ
సభ్యునిగ పి. చక్రపాణి నాయుడుగారు ఎన్నుకొనబడిరి.

నాయకాళు

ఆలి రహసాహెబుగారు కర్నూలు బారిష్టరు
అమలాపురం జిల్లా అడిషనలు ముసముగ నియమింపబడిరి.

చో. భక్తవల్లభు నాయుడుగారిని అమలాపురంనుండి
బళ్లారి జిల్లా ముసముగ నియమించిరి.

కప్పగంతుల సత్యనారాయణ మూర్తి పంతులుగారు,
మదరాసులో వకీలు కావలిజిల్లా ముసముగ నియమింపబడిరి.

ఎ. ఎస్. వీరాస్వామి అయ్యంగారిని కావలినుండి నెల్లూ
రు జిల్లా ముసముగ మార్చిరి.

ఆర్. గణపతిఅయ్యరు మదరాసు వకీలుగారిని ఒంగో
లు జిల్లా ముసముగ నియమించిరి.

రాబడి పన్ను ఆఫీసరు ఆర్. వరదాచారిగారిని మదరా
సు 4 వ సర్కిలునందు నియమించిరి. ఆర్. ఎ. నారాయణ
య్యంగారిని చిత్తూరు సర్కిలు నందు
నియమించిరి. ఎల్. క్లి. ఫర్దు పాచి కొ గారిని మ
దరాసులో ప్రాదేశిక ఇక్ కముటాన్స్ ఆఫీసరుగ నియమిం
చిరి. ఎస్. వి. బాలసుబ్రహ్మయ్యరు సూపర్ వైజరుగారిని
తెజవాడ అసిస్టెంటు ఇంజనీరుగ నియమించిరి.

వైద్యకాళు

ఎ. ఎం. మెహిద్దీన్ సాహెబు అసిస్టెంటు సర్జనుగారిని
మదరాసు కండ్ల ఆస్పత్రియందు నియమించిరి.

ఎ. పి. కురియప్పను గారిని మెడికలు కాలేజీ అసిస్టెం
టు ప్రఫెసరుగ నియమించిరి.

పి. వెంకటగిరి గారిని రాయపురం రెసిడెంటు మెడిక
ల్ ఆఫీసరుగ నియమించిరి.

బ్రాహ్మబరీ హత్య

ముద్దాయి సాక్షులవాగ్దానములు సరి

మొనపేయనుట

లక్ష్మి, జూలై 8:—కర్నూలు బ్రాహ్మబరీహత్య నేడు విచారణకు వచ్చెను.

ఇక్రముద్దీను తాను బ్రాహ్మబరీహత్య ఫజలు అహమదును ఎరుగుదుననియు, భోజనమునకు వచ్చు అధికారులలో బ్రాహ్మబరీ యొక్కరియ్య, హత్యదినమున నాకరే భోజనమునకు తీసికొని పోయెననియు, ఇదివరలోహడ ముద్దాయి అప్పడప్పడు భోజనమును బంగాళాకు తీసికొనిపోవు అలవాటుకలదనియు, భోజనపాత్రలు బంగాళాకు కొనిపోబడినవి ఆనాడుగాని మరు నాడుగాని కడగబడెడివనియు, చెప్పెను. భోజనపుగరిలై, చంచా, ఫోర్సు, గ్లాసు మొదలగునవి రక్తపుచుక్కలతో రసాయన కాస్త్రజ్ఞునకు పంపబడినవి.

ప్రేమసింగ మోటారు డ్రైవరు అతడిట్లు చెప్పెను. బ్రాహ్మబరీహత్య సరిగ్గరనాడు, వానిని ముద్దాయి 80 వ జానున లేవగొట్టెను. జూలై 8 వ తేదీన సరీరు కర్నూలుకు చెప్పగా కర్నూలుసాయము చేపడనెను.

సబి స్పెక్టరు

సబి స్పెక్టరు మ హ మ దు హ మీ దు ఇ ట్టు చెప్పెను. జూలై 4 వ తేదీ న ఉ ద య ము 6 గంటలకు కాలిన్సుగా రంపినచిటి యందనది. తక్షణ మే బయలుదేరి 16 నెంబరు బంగాళాకు వెళ్లితిని. అక్కడ నేను వెళ్లునప్పటికి ముద్దాయిని పట్టుకొని యొక కానిస్టేబులుండెను. అతనిపేరు మన్నాసింగ. అతనికిహడ గాయములన్నవి. బట్ట లన్నియు రక్తసిక్తమై యున్నవి. ప్రక్కనున్నవారు ముద్దాయి తమతో కేర్నూలును ముప్పిదాను అను ఆమె చంపెనని చెప్పి నట్లు చెప్పిరి. ముద్దాయి తన్నెవరు అడిగిరినియడుగగా బ్రాహ్మ బరీహత్యము గదిలో నున్నదనియు, మోహనులాలుగంజిగోడ్డులో ఆ స్త్రీకేవల మన్నదనియు చెప్పెను. ఒకచాతుతోను ఒక ఇనుప దుడ్డుతోను ఇరువురను చంపినట్లు ముద్దాయి నాతోచెప్పెను. వారు ముద్దాయివద్దనుండి లాగికొంటిమని ఒకచాతు నాకిచ్చిరి. వెకిలకుడ వారు నా కిచ్చిరి. దానినే అబ్బానుకు ముద్దాయి ఇదివరలో ఇచ్చియుండెను. దానిమీదనే హత్య గావించుటకు ముద్దాయి వచ్చెను.

అబ్బాను ఖాను

అబ్బానుఖానురికెసంవత్సరములనుకాడు.అతడిట్లు చెప్పెను. నేనుకప్తానుకాలిన్సువద్ద రెండున్నర సంవత్సరములనుండి గుర్రపు మాలిగానున్నాను. ముప్పిదానుకును నాకుసంబంధముండెను. ఆమె తనంతటనే నావద్దకువచ్చెను. బారబాంకీజిల్లాలోని జహంగిరాబాదునకు చెందినది. ఆమెభర్త సైనికాధికారివద్ద నాకరు. నేనక్కడనుండగానే పరిచయమయ్యెను. ఆమెభర్త కలకత్తావెళ్లి తిరిగిరాలేదు. అందువలన ఆమె నాచెంత చేరినది. నేను లక్ష్మి నుండి కెప్టానాకరీకి వెళ్లియుంటిని. నేనుతిరిగి లక్ష్మిచేరిన రెండునెలలకు నన్ను చేరవచ్చినది. ఇక్కడనాకు భార్యగానే మెలగుచున్నది. ఈ ముద్దాయిని ఆరునెలలనుండి ఎజి క్షియను. ఆతడు నావద్దకు వచ్చుచుండెడివాడు. నెలాపడుకై ముక్రుక్రిందట ఆమెను లేపెడినకుపోయెను. మొదటఆమెను గ్రైచ్చేబరు బంగాళాలోనుంచెను. నేను కప్తాను కాలిన్సుగాలిగల గింనుకొంటిని. వారు బ్రాహ్మబరీగారికి ఉత్తరమువ్రాసియున్నట్లుగారు ఆమెను ఆ బంగాళానుండి లేవగొట్టించెను. ట్రిబ్యునకు పంపెను.

నగరన్యాయాధికారి సాక్షు విమర్శయొక్కవ్యవస్థలనిచ్చిరి: "ముద్దాయి నా కాయాయుధమును బంగ తరువాత మోచిని చూపెను తాను దానితో కర్నూలుగారివని చెప్పెను. 1) లిటి యున్నాడు. అవిచూచినప్పుడు మొదట ర. నెనరియ్యమువచ్చి. అవి రక్తపుచుక్కలేనని ముద్దాయి చెప్పెను. నకు ఎంతయో అని రానాలో చూపగా తాను దానిని కట్టి ఆనకగినది కాంట్ నుపయోగించినట్లు చెప్పెను. గదిని తని మెంటుతో పోరాడి ప్లేటుమెంటును తయారుచేసితిని."

ముద్దాయిని తాను క్రాసుచేయటమునవి. ఇందులకు ఉడుగు అక్కరలేదని సాక్షులుచెప్పినదంతయ్యెడిలో ఉన్నప్పుడు దేశం చెను. ఇరువురు కాష్టేబులుసాక్షు మైనకాయవాదుల భూములకు పిలి ముగించిరి.

శ్రేష్ఠ మైనది వ్యాపధములు

శిలాజతుర సామగ్రి (రిజిస్టరు)

ఈ దేశమున దీనికేరు, గంగాలు లోయని వాడుచున్నారు. దీనిని శిలేకల్పి, బలమిచ్చు గొప్ప బలవర్ధక దివ్యోపద్రుమముగానిది మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనది. పర్యటకులందఱు ప్రస్తుతానికి దీనిని కట్టుకొనినది. కఠినమైన అశుభ రోగము, బలమైన వాతరోగములు, తీవ్రమైన పిత్తరోగములు, విహిషి దగ్ధ, శ్వాస (కబ్బు) కఫరోగములు, తుయ, శుక్ర నష్టము, సవారోగములు, స్నాయు దుర్బలము, రక్తవికారము, దర్శనోగములు, యింకనేకవ్యాధులకు ఖండితముగ నిర్దూలముచేయును. మంచి పురుషత్వము, శుక్రకృష్టి, శరీరకౌఠి, అగ్నిదీప్తి, రోగనాశము అత్యద్భుతముగ కలుగును. ఇది స్త్రీలకును మంచి గుణకారి. రోగులు- నిరోగులు పదా నేవించుకొని ప్రాంతల్య అమృతౌషధము 1 డబ్బి రూ 8 పాస్తీ 5 అణాలు.

(రిజిస్టరు) చిరటానవ (రిజిస్టరు)

ప్రపంచమున జ్యోములు పొరించు ప్రసిద్ధ దివ్యోపద్రుమములలో మా "చిరటానవ" దేశమున గొప్ప జయము, తీర్తి, ప్రఖ్యాతి గడించుచున్నది. చలి జ్వరములకును, క్రొత్త జ్వరములకును, ఇంతటి? ప్రపంచమున కిడించు సకల విష జ్వరములకును "చిరటానవ" నిజమైన వజ్రాయుధమువంటిది చెప్పవచ్చును. వైద్యుల సలహా పొందుకనే నిర్ధయ ముగ ప్రతివారు ఉపయోగించి జయము పొందుచున్నారు. సీసా రు 1 ఒకటి 2 సీసాలకు పాస్తీ 5 అణాలగును.

అద్భుతగుణముగలది! ప్రమేహగజాంకుశం (రహస్యోషధము)

ఇది మేహ, మూతరోగములు, స్త్రీలైతర రోగములు, కృష్ణకృమిత శిశువులు పొరించు ప్రసిద్ధోషధము. మూఖ్యముగ సెగసంకటములను, సవాసంకటములను, అందువలన కలిగింపబడిన రోగములను, వానాదిగ తగ్గదగంభీర వ్యాధులను క్రొత్తప్రాత రోగములనక అత్యద్భుతముగ పారించు. ఇది గణితము, శుక్లనష్టరోగముల పొరించు శ్రేష్ఠ మైన దివ్యోపద్రుమమైయున్నది. "మిత్యయమున 'గనేరియా' పొగొట్టు రహస్య దివ్యోపద్రు మితియే" అనుభవజ్ఞులు క్షామించియున్నారు. 30 మాత్రలు రూ 8 పాస్తీ 5 అణాలు.

(రిజిస్టరు) శంకరతైలం (రిజిస్టరు)

శ్వేతకుష్టు- చర్మదశశుష్టు- మచ్చలు- పుట్టికలు- దద్దుర్లు శిర్యాలముచేయుఅశుభశుద్ధి మహాషధమును 1 డబ్బి రూ 1 పాస్తీ 5 అణాలు.

ఇవి గాక ఇంకనేకౌషధములు మావద్ద యుండును కేటలాగు కోరిన పంపబడును.

బ్రాంచి మెయిన్ బజారు బెబెవాడ

ఆయుర్వేదరత్న - భిషగ్ శిరోమణి బి. శ్యామసుందరావు బ్రదర్సు గంజాం ఆయుర్వేదౌషధాలయం, బరంపురం, చెన్నరాజధాని.

కామినియానూనె

చదువుడు యోచింపుడు కొనుడు కామినియానూనె (రిజిస్టరు చేయబడినది)

ఉష్ణప్రదేశముల కిది అమోఘమైన వాసనద్రవ్యము. ఇది వెంట్రుకలు ఊడిపోవడంకావలయు, వాటి యొక్క అభివృద్ధిని, సాగమును హెచ్చించును, పుష్టియందు గలుగునుటకు పారద్రోలను, బట్టలను మాన్పును. రంగుమారిన వెంట్రుకలను మామూలు రంగును గలిగించును.

దీనియందు మనోహరమైన గువానగలదు. ఉపయోగించిన తరువాత మెండుకు ఉత్సాహమును, చల్లదనమును, నుంచియోచిన ను గలిగించును. వేసకు నెలనుండి దీనిని ఉపయోగించి, దీనిచే గలుగు అపారమైన ఆత్మచ్ఛుతగుణమును గుఱించి చాలగొప్పగా పొగడి యున్నారు.

ఈ దీనిను తొలుపబడిన యోగ్యతవక్రము చదువుడు. దివాకొచండు భండారి, అమృతేశ్వరు పంజాబునుండి వ్రాసినది: "మీ కామిని-నూనెను పరిశీలించితిని. ఇది వెంట్రుకలు పెరుగుటకు, అందముగా నుండుటకు చాల ఉపయోగకరము. వి. పి. మూలముగా 4 బుడ్లను దయచేసిపంపుడు. దీనిని ఉపయోగించుటకునురువకుడు. ఇప్పుడే దీనిని కొనుడు.

1 బుడ్లి ధర రూ 1-0-0 పోస్టుఖర్చు 0-6-0 ప్రత్యేకము 8 " " 2-10-0 " 0-12-0 "

హెచ్చరిక:—కామినియానూనె ప్రతి వట్టమునందును, గ్రామమునందును యుండు ప్రతి నాగరికగృహమునందును తప్పక దొరుకును. కొందరు వర్తకులు తెలియనివర్తక గుణులుగల రహస్యము నిచ్చి "ఇది షర సము, శ్రేష్ఠమైనది" చెప్పుదురు. అందులో వారికి గొప్పలాభము గలదని తెలుసుకొనుడు. గాన అట్టివల్లని వ్యాపార తంత్రములనుమారు లోబడకూడదు. ఎప్పటికిని కామినియా నూనె తప్ప మరేదియు వాడకూడదని, శిరీషరమకొనుడు.

అత్తరులన్నిటికి రాజావంటిది ఓటో డిల్ బహారు వాడబడిన వారందరిచేచాలగొప్ప గొప్పగా ప్రశంసించబడినది. చేతిగు మూలమును కొని చుక్కలను వేసిన కొత్తగా కోసిన పువ్వుములవలె మీదుట్టు ప్రక్కలకు దానివాసన వ్యాపించును. దీనిని ఒకసారి వాడుడు: తరువాత మీరెప్పుడును దీనినేవాడుడు. 1 బొమ్మ బుడ్లి 1 కి ధర రూ 2-0-0 వి. పి. ఖర్చులు రు 0-5-0 ప్రత్యేకము 1 " " 1-4-0 " 0-5-0 " కాంబో బుడ్లి 1 కి ధర రూ 0-2-0

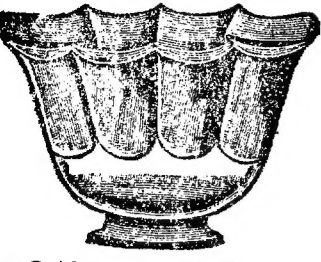

సోపానం:-ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికల్ కంపెనీ, 285, బాహ్యమణిడు మార్కెట్టు, బొంబాయి.

వర్తకులకు యిట్టి సదుపాయము ఇది వరకు లేదు 1882

వర్తకశిఖామండులకు సీమవెండికి గారంటి నిచ్చెదము ప్రతి గృహమునందును
అమూల్యమైన తరుణములు ఖరారు ధర అవశ్యముగా నుండితీరవలెను

8 సం॥ 8 తులముల యెత్తువరకు 8 వైజులందు పేలాగిన్నెలు, పట్టెలుతట్టిన గిన్నెలు, తయారుగానున్నవి. ఈ దిగువ తెలుపబడిన ధరప్రకారము యివ్వబడును. ఒకేసారి 1 గ్రోసు ఆర్డరు యిచ్చిన ఒక వారము లోపుగా సరఫరా చేయబడును. లోన, పైన చెక్కుగా మెరుగువేయబడియున్నది.

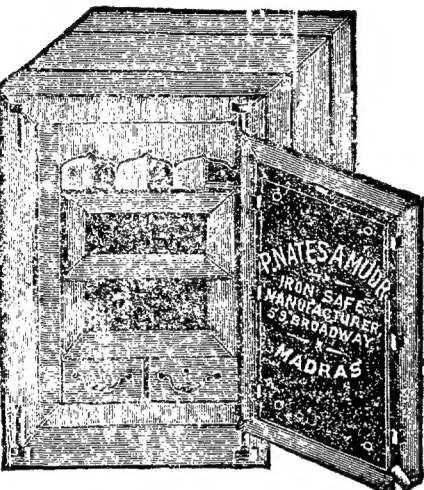
ఆలిపోను నెం. 2802

1 గిన్నె మొదలు 8 వరకు	కు 1 కి ధర రూ	1-1-0
6 " 12 " "	" " "	1-0-6
8 డబ్బెలు ఒకేసారి తీసిన	" " "	1-0-0
6 " " " "	" " "	0-15-6
12 " " " (1 గ్రోసు)	" " "	0-15-0

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ

తంజివీలొనము "ఉమ్మడియార్" నగలవర్తకులు, 25 చైవాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

నరసము దృఢమైనది నమ్మకమైనది

ఇప్పటిమోస్తరుప్రకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుప పెట్టెలు ఈదిగువ తెలుపబడినవారివద్ద అమ్మకమునకు సిద్ధముగా యున్నవి.

బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కో ఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

పి. న. శే. శ. మొదలియార్,
ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు,
ప్రావైటరు, 59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.
నటరాజన్ ఎంజినీరింగు వర్కుసు.
ఐరన్ అండ్ ట్రాన్స్ ఫార్మింగ్
ఆయిల్ ఎంజినులు, మోటారులు, పెషినుభాగములు, మొదలగు నవి రిపేరుచేయుటయందు సమర్థులగువారు. రైసుమిల్లుకు కావలసిన సిలిండర్లు, సోప్టింగు నట్లులు సరఫరాగా యివ్వబడును. సుబ్బరామయ్య శిల్పి, పెద్దనాయక్ పేట మద్రాసు. పెషి నులకు సంబంధించిన భాగము లన్నియు ఆర్డరుయిచ్చిన తయారుచేసియివ్వబడును. ఉత్తరములు వ్రాసిన బదులు వ్రాయబడును.

ననోషధి శబ్దార్థనిఘంటువు.

మౌలికలయొక్క సంస్కృతశాస్త్రములకు వాడుకలో నున్న తెలుగు పేర్లు వ్రాయబడినవి. 85000 శబ్దములకు అర్థములు కలవు ఇదిఉన్నచో నైద్యకళబు సింధు, సర్వశబ్దసంబోధిని మున్నగు గ్రంథములు అక్కఱలేదు. క్యాలికోలైండు నెల 3-4-0 లు. అను ఖనిజభస్మరాజము ఇందు సమస్త ఖనిజములు కుద్దిచేసి భస్మములు చేయు యా నాని ఆయుర్వేదవిధానములు గలవు. ఈ 1 కి రు. 500 కిమ్మతుగల భస్మములు కూడ గలవు. క్యాలికోలైండు ఫల రు. 2-0-0

భస్మప్రదీపిక
రెడ్డి పోదరులు, రాయవరము. గోదావరి.

అప్పటమైన చ్యవనప్రాస

2426

(నుప్రసిద్ధమైన ఆయుర్వేద ఔషధము) పరిశుద్ధతకు, లో పరహిత్యమునకు పూచీ యివ్వబడును.

ఈ దిగువ తెలుపబడిన వ్యాధులకు తప్పక మంచి నుణచుచున్నట్లు పరీక్షచే రూఢియైనది.

దగ్గు	ఉబ్బసము	విస్తారముగా పనిచేయుట
జలుబు	క్యాసకృచ్ఛము	ఎదుగుకండ జేయుట
కొమ్ము పడికేము	చిక్కిపోవుట, దుర్బలత్వము	కృశింపచేయు వ్యాధులు మొదలగునవి

కానిజలుబు, గంబి ర్గితిలో నుండును. ముఖముగా జీర్ణమునకు. కాలప్రసరైని సరిగా నుండును. మిక్కిలి లోతట్టైనది. నుంచి రుచికరది ఎంతధర యిచ్చినను యాంతకం లేను (శ్రేష్ఠమైనది దొరకదు. ఎంత వయస్సునం దైతను ప్రతిదినము ఉపయోగించుటకు తగిన (శ్రేష్ఠమైన టానికు. కాడ్లివర్ నూనె కంటెను (శ్రేష్ఠమైనది 20 తులము (40 నిసములకు సరిపోవు) ఔషధము. నెల రూ 2-8-0

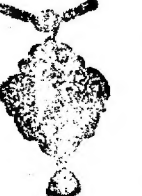
KALPATARU AYURVEDIC WORKS,
Head Office:-94, GREY STREET, CALCUTTA
Agents for the Madras Presy :-ANDHRA AYURVEDIC PHARMACY LTD.,

కొను బంగారమునకు, సీమవెండికి, తర్పములకు పూచీ నిచ్చెదము.

మావ్డ పలురకముల లోలాకులు, దుద్దులు, మోపులు, బంగారుమెడచెయినలు, మొలత్రాడులు, బంట్లర మొదలగునవి తయారుగా నున్నవి. వివరములకు ఈదిగువ విలాసములకు వ్రాయుడు.

ప్రావైటరు: కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి, శనగపాటి కోటయ్య అండుబ్రదర్సు.

ది ఆంధ్రప్రజ్ఞాపరి మాన్యుఫాక్చరింగు కంపెనీ
పొడ్డాపేను: బెజవాడ. 1149 (3) 1597 బ్రాంచి: 51 చైవాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

అపురూప పద్ధరాగము

ప్రకృతి విచిత్రము

“గాఢ రక్తవర్ణముగల అసలైన బర్మాపద్ధరాగములభిం చుట చాల దుర్లభము. చాలచోట్ల పద్ధరాగములు కలవుగాని బర్మాపద్ధరాగములు చాల శ్రేష్ఠమనియు వానిని బడయగలి గినవాడు చాల అదృష్టవంతు డగుననియు తెలిపెదరు. అట్టి అపురూప పద్ధరాగము నాకడనున్నది. అది అసలైన పద్ధ రాగము. సలక్షణమును చాల శ్రేష్ఠమునైన దని నిర్ధారణచేయ బడినది. ఆ పద్ధరాగము నడుమ నొక అణుమానవాకృతికలదు. దానికి వడలంతయు తెల్లని ఆచ్ఛాదనమును తలపై నొకతెల్లెతల పొగయును కలవు. ముఖచ్ఛాయ కొంతవరకు చామనచాయ యనదగును. దానిని చూచినకొదియు ఆచూర్తి మరింత విస్మయ మగుచుండును. భారతదేశమున భూగర్భ పరిశోధక కాళి యందలి యొక పెద్ద అధికారికి నేను దానిని చూపితిని. అతనికి గూడ చాల హాస్యము కలిగినది. అది చాల అమూల్యముగు మాణిక్యమని అతడు నుడివెను. ఎవరైనను చూడగోరినచో ముందు నాకు వ్రాసిన నేను కాలనిర్ణయముచేసి వ్రాసెదను. అపుడు వారు వచ్చినచో దానిని చూపించెదను.

దాని కెచ్చటను సాటిలేదని నేను ఘంటాపథముగా చెప్పగలను. ఇదియొక ప్రకృతివైచిత్ర్యమని యనినను యనవచ్చును. భారతదేశమున నవరత్నములకు సహజముగా మతసంబంధ మగు విలువగలదుగాన దీనికిచట అపూర్వముగు విలువ యున్నదనుట కెట్టి ఆక్షేపణయునులేదు. దానికి రీతి అధికారియునే న్యాపించగలడు. ఇట్టివి సాధారణముగా లభించునవి. కావుననే నేను దీనినిగూర్చి ప్రతికలకు వ్రాసితిని. ఇది నిత్యమును పూజింపబడదగినది. లేదా సంస్థానాధిపతుల మకుటయుల నలంకరింపదగినది. భారతదేశమునం దనేక మాణిక్యములకలవుగాని దీని కేదియును సాటిలేదు. అని కలకత్తా కావనసంఘసభ్యుడు డాక్టర్ . హెచ్. డబ్ల్యు. బి. మెరెస్ గారు వ్రాసిరి. (హిందూ)

హిందూసభ శాసనసభాభ్యర్థులక్కరలేదు

బీహారురాష్ట్రీయ హిందూసభ నిర్ణయము

పాట్నా, జూలై 8:— బీహారు రాష్ట్రీయ హిందూసభ కార్య నిర్వాహక సమావేశము నందు యెన్నికల విషయము చర్చింపబడెను. కాంగ్రెసు అభ్యర్థులపేర్లకు పరిశీలించినపిదప చాలవరకు అభ్యర్థులందరను హిందువులయెడ సానుభూతి గల్గియే యుండిరినియు హిందూసభ ప్రత్యేకముగ నభ్యర్థులను నియమించుట వ్యాయమున సకారణమునుగాదనియు కమిటీభావించెను. అందుచేత హిందూఅభ్యర్థుల కందరకును శాసనసభలందు హిందువుల పక్షమున నభిమానము విహించిపనిజేయవలెనని గోరుచు లేఖలను వ్రాయవలెననియు అది వరకెప్పుడైన కొందర చర్యవలన హిందూమతస్థులకు కష్టమును ఆదోశమును గల్గియున్న అట్టివారికి ప్రత్యేకముగ నొక లేఖ వ్రాయుటకును తీర్మానింపబడెను.

మొహరం ఏర్పాటు

మొహరం పండుగరోజులలో హిందువులు మత విద్వేషముతో సంప్రదించిన రాదనియు, ఆ సమయములందు బలి ప్రదానము హిందూమతభావమునకు ప్రతికూలముగాన అట్లు జేయుట మహమ్మదీయుల ధర్మముల కేమాత్రము ను ప్రతిఘోషించి వారికి కష్టమును గలుగజేయరాదనియు నొక తీర్మానము గావించబడెను. (ఆ. ప్రె.)

రెస్పాన్సివుత్య శాసనసభాభ్యర్థులు

కార్యదర్శినిర్ణయము

పూనా, జూలై 8:— జయకరుగారు బొంబాయి పట్టణమునుండి భారతీయ శాసనసభకు రెస్పాన్సివుత్య అభ్యర్థిగను, ఉపాధ్యక్షులగు బొంబాయి బొంబాయి శాసనసభకు విశ్వవిద్యాలయనియోజకసభమున కభ్యర్థిగను ఉండుటను నిర్ణయింపబడినటుల రెస్పాన్సివుత్య సహకారపక్ష కార్యదర్శి ప్రకటించెను. (ఆ. ప్రె.)

ఓటరు మహాశయుల కొకమనః కాంగ్రెసు పక్షమునకే ఓటు జేయుడు

ప్రస్తుతం ఓటర్ల యొక్క మనములను ఆకర్షించు ఒకపార్టీవారు రెండవ పార్టీవారిని దూషించుచూ నిం మోపుచూ వ్రాయు వ్యాసములను దినపత్రికలలోను పత్రికలలోను నిరంతరము చూచుచునే యున్నాము. పక్షమువారు స్వతిశ్రేష్ఠివారు తదితరపార్టీలవారు గ్రామ క్రాంతికాలము కాసనకాలము బహిష్కరించి తరు కాసనకాలానికి పోయి నిరంతరం ప్రతిష్ఠంభము చేయి యునని శలచెననియు అది సాగక గవర్నమెంటుకు సహాయయ్యెననియు ప్రమోదింపక ఉద్బోధముల కూడ స్వీకరించుననియు కాంగ్రెసుకు నిలకడ లేదనియు కాబట్టి కాంగ్రెసు వోటు యువ్వవలనియు మాకే వోటు యువ్వవలయునని ప్రచారము చేయు నారంభించిరి దీనికి తోడుగ కొంతమంది వ్యక్తిజ్ఞులు బహిష్కరణవాదులమని చేరు బెట్టుకొని రాజ్యవదుల యొక్క చర్యలను నిరంతరము విమర్శించుచు కాంగ్రెసుకు చెయకూడని ద్రోహమును చేయుచున్నారు. ఇట్టి నిర్వాక కాగ్రహమును ఏదోయందునూ కూర్చున్న కయినను రానివ్వరు అదిగో వానికి చెప్పేవాడు. కను యన్నట్లు సోదరులారా, ప్రపంచములో ఏజాతీయసంఘమునను ముక్కుకు నూటిగా పెట్టి యుండులేదు ఎందుచేతనగా జాతీయసంస్థ అనగానే ఎన్నియో అనంతరముల వదలు అని యన్నియు దాటుటకు మొదట నిర్ణయించిన పక్షము కొంతవరకు మార్పు చెయవలసి వచ్చును ఇట్లు మార్పు చేసినప్పుడు ఎన్నియో బహుము చూచియున్నాము ఇంత మాత్రమన జాతీయ సంస్థకు దూరవచ్చునా? లోపములందు మానవ సహజము ఈజ్ఞులు స్వతంత్ర పార్టీలు మొదలైనవిగా పరిపాలనకు భిన్నము కాకుండా ఉన్నవాటిని జన్మింపజేసి వచ్చి బ్రాహ్మణేతరలకు ఏమయిన లాభము కూర్చునా? లాభమునకు బహు ఉద్బోధముల అపేక్షచేసి వైషమ్యములు పెంచినది జన్మింపజేసి కొంతమంది స్వార్థపరులకు ప్రముఖులకు ఉపకరించడము తప్ప బ్రాహ్మణేతరులకు ఎంతమాత్రము లాభములేదని చెప్పటకు గత ఆరు సంవత్సరముల కపాలనయే చెప్పుచున్నది పైగా సర్వమతములకు సహనస్వాతత్వము నిచ్చు కాంగ్రెసును బ్రాహ్మణాధిపత్యమును దూరజన్మింపజేసి పరిపాలనయినది కాంగ్రెసును వృద్ధిలోనికి తీసుకువచ్చిన కమాతృక, దేశభంధుదాను మొదలయినవారు బ్రాహ్మణేతరులకారా? అట్టివి కాంగ్రెసును బ్రాహ్మణాధిపత్యము ఎటులయినది? కావున కొంతమంది స్వార్థపరులకు కాంగ్రెసెతరుల చెప్పుమాటలందు లక్ష్యముంచవద్దు ప్రత్యేక సంప్రదానిద్యమ దేశమునకు గొప్ప అంగముని మహత్వాతీ, దేశభంధుదాను సర్వ హిందూ మొదలయిన ప్రముఖులు అనుభవముమీద వాక్రచ్చి యున్నారు ఇదియునుగాక ప్రస్తుతం ఉత్తర యిండియాలో జరుగు అల్లగులమాదా ప్రత్యేకసంఘప్రాతినిధ్యమునకు కొంతవరకు కారణమని చెప్పునప్పుడు జన్మింపజేయు బ్రాహ్మణేతరులకు మేలు చెయవలయునంటే నాయకులు స్వార్థత్వగురు ఉండవలెను ఉచితముగా విద్య వ్యాపించుటకు నిర్బంధముగా ప్రతివాడు చదువుకట్లు గవర్నమెంటులో చట్టము ప్యానుచేయించిట్లయిన ఆప్పుడే మర బ్రాహ్మణేతర సంఘము వృద్ధిలోనికి రాగలదు ఇట్లు చెయువారు యిప్పటి జన్మింపజేయు పార్టీలో లేరు చెయవలసిన విధము చేయలేక బ్రాహ్మణులను దూషించుటతో పరివ్రాజిచేయుచున్నారు బ్రాహ్మణేతరసంఘము యెడల సానుభూతిగల బ్రాహ్మణుల ఎంతోమందిగలరు ఎప్పటికైనను ఒకసంఘమువృద్ధిలోనికి రావలయునంటే యితరసంఘములను దూషించిగతమాత్రమున వృద్ధిలోనికి రాజాలరు ఇందుకు నానాటికి క్షీణదేశకు వచ్చుచున్న జన్మింపజేయు నిదర్శనము ప్రతిసంఘముయొక్క వృద్ధికి పాటుగుసంఘముయొక్క మైత్రీ అవసరము తరువాత వనదేశము యొక్క పరిస్థితులబట్టి రెండేపార్టీలుండవలయును 1 గవర్నమెంటుపార్టీ 2 ప్రజాపార్టీ దేశములో నెవరియిష్టమువచ్చినట్లు వారు పార్టీలకు లేదీగిగియెడల దేశమునకు ఎంతయో అవసరము వాట్లను కాబట్టి ప్రస్తుతం ప్రజాపార్టీ అనవలసినది కాంగ్రెసు ఒకటే కాంగ్రెసె ప్రజాతరఫున గవర్నమెంటుతో పోరాడి ప్రజలహక్కులను నిలబెట్టినది విగతపార్టీలు ప్రజలహక్కులను భంగపరచి గవర్నమెంటుకు అండదండనను ఇందులకు ఉదాహరణము, అసహాయమొదలయిన వృద్ధిలో ఉన్నప్పుడు దేశ నాయకులను నిర్బంధించుటకును అసహాయవాదుల భూములకు నీరు యిచ్చుటకు నిరాకరించుటకునూ మొదలైన ప్రజలకు విశాళ

రతదేశమందు ప్రధాన న్యాయ స్థాన సంస్థాపనము

సర్ హరిసింగు గవర్నని తీర్మానము

బొంబాయి సుప్రసిద్ధ న్యాయవాదుల
అభిప్రాయములు

బొంబాయి, జూలై 8:—సాధ్యమైనంత తొందరగా రతదేశమందు ప్రధాన న్యాయస్థానమును స్థాపించుటకు గోరుచు సర్ హరిసింగు గవర్న మొదలుపెట్టెను. ప్రతిపాదించుచున్న తీర్మానము పై బొంబాయి ప్రసిద్ధ న్యాయవాదుల అభిప్రాయముల “యిండియన్ డైలీ” ప్రకటించెను. సర్ చిమన్ లాల్, సెకల్ వాడు, ఎఫ్.

ట్యూర్ ఖాన్ గార్లు గవర్న గారి ప్రయత్నములకు తోడ్పడుగ అభిప్రాయ మిచ్చుచున్నారు. భారతదేశమందు న్యాయస్థానము అవసరములేవనియు, వాంఛనీయునియు వారు చెప్పుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

పిల్లల సంరక్షణ శాసనము

శ్రీ గౌరవమేజిస్ట్రేటుల సభాతీర్మానము

బొంబాయి, జూలై 8:—కోవాన్ జిహంగీరుగారి విజి అధ్యక్షత క్రింద జరిగిన శ్రీ గౌరవ మేజిస్ట్రేటులసభాసనందు గావింపబడిన తీర్మానముప్రకారముగ కొన్నిప్రాంతములందు వెంటనే పిల్లలసంరక్షణశాసనమును అమలునందున వలయుననియు, చెడు పరిస్థితులనుండి రక్షింపబడినవారక్షించి శరణాలయముల కంప అప్పును పొలుగలుగుననియు తనమునకు విజ్ఞప్తమైనను, పిల్లలశ్రమ ప్రత్యేకముగ న్యాయమును స్థాపించవలయునని వారు కోరిరి. ఆనంతర మేజిస్ట్రేటుల న్యాయస్థానమందు విచారించు బెంచీలో నుండవలయుము గోర బడెను. అట్టి న్యాయస్థానములందు చాలకాలము పట్టునడ, 16 సంవత్సరముల యీదుగల పిల్లలు గావించునేరముల విచారించువా అగు మొకశ్రీ గౌరవ మేజిస్ట్రేటు అయిన నుండవలయుననియు వారు సూచించిరి. బొంబాయినగరమందు ప్రస్తుతము 15 మంది శ్రీ గౌరవ మేజిస్ట్రేటులు గలరు. (అ. ప్రె.)

పాపా అల్లరులు

సైన్యపు రాక

పాపా, జూలై 8:—డక్క యాష్టక్ ఫ్రాంటిరు రైపుల్స్ అసిస్టెంటు కమాండరు బ్రూలేసుగారు నిన్న తిరుక్కోటకు వచ్చిరి. ఇరువురు హైందవఅఫీసర్లును నూరు సోల్దానులు రాత్రి రానున్నారు. అధికారులును సాయుధ సుదళమును డక్కామిమెన్సింగు, వాడియా, రంగూరు, మూరు, మల్లా, దీవాజపూరు, బోగ్రా, జల్పైగురి, డార్జిలింగ్, యి. బి. రైల్వేస్టేషన్లు శెన్నూరు నుండియు వచ్చియున్నారు. జిల్లాలోనుండి మహమ్మదీయుల లూటీపరంపరలు వచ్చుచున్నవి. గయాస్పూర్ శ్రీ జనమును జాగ్రత్తగాయు చేర్చిరి. సాలేపురము, ఛాందే, కైజురీ, శ్రీ పురము, నలకా, లును శాంకరిపార, అటికుల బజార్లును లూటుచేయబడిన సుజానగరమునకు దగ్గరనున్న ఖాతర పురమున పోలీసులు తుపాకుల కాల్చిరి. వారక్కడను కొన్ని పోయిన వస్తువుల పట్టుకొనుటకు పోయి కొందరును అరెస్టుచేసిరి. పట్టుకొనబడినవారిని విడుదల చేయించుటకు చాలాది మహమ్మదీయులు గుమికూడిరి. వారు పోలీసువారిపై బడతుపాకుల పేల్చిరి. డెబ్బబుతగిలిన వారి విషయము తెలియక, డివిజనలుకమిషనరు పోలీసు డిప్యూటీ ఇన్స్పెక్టరు జనరల్ జిల్లా వ్యాయాధికారి నూపరింటెండెంటు గార్లును జూనగరము తర్ఫురములు చూచిరి. వ్యాయాధికారి పోలీసునూపరింటెండెంటు ఇరువురు గాయపడినవారితో తిరిగివచ్చిరి. పాపూరి, ధూల్పేరి బజారులు నిన్నరాత్రి లూటీచేయబడినవి. 12 ము అరెస్టుచేసిరి. ఇంతవరకును మొత్తముమీద 52 పహదీయులు పట్టుబడిరి. (అ. ప్రె.)

“బసుమతి” శిక్ష రద్దుచేయబడుట

కలకత్తా, జూలై 8:—కలకత్తా మైకోర్ట్ క్రిమినల్ బెంచరు బసుమతిపత్రికా సంపాదకునకు స్థాపకునకు విధిపత్రిక అన్యాయముని తీర్మానించిరి. (అ. ప్రె.)

మదనపల్లి

(స్వ కీ య వి రేఖ)

ఫోమిక మెమోరియల్ లెట్

జూలై 7 - కొలరిమానము క్రిందట గవర్నరు మోషె ప్రభుత్వములు విస్తారముగా పర్యటించుచున్నట్లు యీ గ్రామమునకువచ్చిన సందర్భమున ఆహ్వానమువారు మహా అభివేదిక నిధిలోని లెక్కబాబుల వైకమును యూనియన్ వారు 80-6-26 లేదన సాయంత్రము 6 గంటల 45 కలెక్టర్ ఎ ఆర్ సి వేస్టేజ్ వి సి యన్ గారి యాజమాన్యమున గవర్నరుదండవల సామర్యముగా హిందూభారత పాలకాల యెదురుగనుండు చావునందు శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామి వారి ఆలయ మునుండు చావునందు "ఫోమిక మెమోరియల్ లెట్" నామాంతరమున రెండు గాల్ఫ్ లెట్లను కాశ్యేముగ వెలగించు ఏర్పాటుచేయు ప్రారంభోత్సవసందర్భము ముర్రాశ్రీ ఆర్ కేమగిరిరావు, ఆర్ శివరామశాస్త్రిలు గార్లు వాటిలాభమునుగూర్చి ప్రత్యేకించినతర్వాత తాబోర్ల ప్రెసిడెంటుగా రగు ముర్రాశ్రీ టి నారాయణరెడ్డిగారు వెలిగించిరి

మతోపన్యాసము

2-వ లేదన సాయంత్రము 6 గంటల మొదలు 9 వరకు శ్రీ వేంకటేశ్వరాలయమున బ్రహ్మశ్రీ మైసూరు ముఖ్యురాయ శాస్త్రిలువారు "వర్ణాశ్రమధర్మము"లను గురించి వేదోపనిషత్తులనుండియు, శ్రుతి, స్మృతి, శ్లోకప్రమాణములతో భారతదేశపు పూర్వపు దౌన్యత్యమును చాటిరి. ఆర్యమతప్రాశస్త్యమును వెల్లడించిరి. స్వగర్వవిమరులగు నేటిభారతీయుల దుస్థితిని గూర్చిచెప్పి, తమివారణోపాయములను సూచించి, పునరుద్ధారణార్థమై ముచ్చటించిరి. పితరజన్మలాభివాహము, పునర్వివాహము, అపృత్యతానివారణ మున్నగు నేటిసంఘ సంస్కరణోద్ద్యమములకు సాక్షిప్రాయముకారు.

హరికథ

పుంగువారునుండి వచ్చియుండు బ్రహ్మశ్రీ భాస్కర విశ్వేశ్వరశాస్త్రిగారు "ప్రహ్లాద" మున్నగు హరికథలు కొలది దినములనుండి చెప్పుచున్నారు. నాటకకైలిని ఎక్కువగ ఆనక రించుచు జనలకు విశేషముగ ఆకర్షించుచున్నారు.

ఫస్టుగేడు కాలేజీ తెలుసుట

నిన్ను 7 వ లేద ధియసాఫికల్ సెకండ్రీగేడ్ కాలేజీ బి. ఏ. తరగతితరచుటతో ఫస్టుగేడు కాలేజీగా మార్చబడెను. ఉదయము 7 1/2 గంటలకు ఎప్పటివలె వివిధములనుండి మామూలు మేరకు దైవప్రార్థనలు జరుపబడి భారత మాతృప్రభము చేయబడినతర్వాత కాలేజీ ప్రిన్సిపాల్ శ్రీ. పి. యస్. త్రిలోక్ గారి ఆధ్వర్యమున క్రింద వివరింపబడినందు సమావేశమయింపిన ప్రముఖులకును, విద్యార్థులకును, ఉపాధ్యాయులకును శ్రీ ఆర్. కేమగిరిరావుగారు ప్రభుత్వమున ఆంగ్ల భాషయందు మాట్లాడుచు, ఆంగ్లము ప్రపంచభాషగానున్నన ఆంగ్లదేశీనివాసల మగుటచేతన, ఆంగ్ల విశ్వవిద్యాలయ యాజమాన్యమున ముందు పనిచేయ నుండుటచేతన ఆంగ్లమున సుపన్యసింప గోరుచు యీగ్రామ జీవితమునందు 50 సంల నుండి విద్యాభివృద్ధి విద్యావ్యాప్తి విద్యాపరిణామము క్లి శ్రీ తైన మురుగేశ ముదలియార్ ఓ. యల్. శర్మ, యం. కె. సుబ్బారావు, ఆర్. గిరిరావుగార్లును ఏయేకాలమునందు విద్యా విషయమునకుగాను ఎంతెంతటి త్యాగములు చేసినదియు ఎన్ని కష్టనష్టము లనుభవించినదియు కాంగ్రెసు హైస్కూల్ టవును హైస్కూల్, మున్నగు హైస్కూల్ల చరిత్రయు 1913 సంల నరికి దివ్యజ్ఞానసమాజమువారి యాజమాన్యము క్రిందికి వచ్చుటయు అర్జెన్టువు వున్న దొరగారియు డా|| బిసెంట్యుగారి యొక్కయు కృషిమన ఎల్లు దినదినప్రవర్ధమాన మైనదియు గవర్నరు పెంటింగుగారి వలన సెకండ్రీగేడు కాలేజీగా మార్చబడుట హోమరులు రాజకీయాందోళన సమయమున జాతీయకళాశాల జాతీయ ఉన్నతి పాఠశాల ఎట్టి కష్టపరంపరల మధ్య రదుపబడుటయు రాజకీయాందోళన ఆగిన తరువాత రికార్డుకు వాండుటయు ఎల్లు అభివృద్ధిరముగ కళాశాల నిర్వహింపబడుచున్నదియు తమ విద్యార్థి సేననుండి కలగిన అనుభవములను లేటిలవారిగ వివరించిరి సమాజమువారిచే నడుపబడు పాఠశాలవారి ఆదర్శములను గరించుచు, సర్వముత సామరస్యమునకుగల యాభివృద్ధియు మత దైవభక్తి దేశభక్తి రాజభక్తి గలవారినిగ విద్యార్థులను తరిమిచెయుటను గురించుయు దేశాభివృద్ధి నకు ఆర్యుల ప్రాముఖ్య స్థాన మొసంగటను గురించుయు సంకీర్తన చిత్రలేఖనము మున్నగు కళలభివృద్ధిపరచుటకు యిచ్చుబడిన స్థానమును భగవదనుగ్రహముచే స్వచ్ఛప్రాయముగ నున్నవిషయము ఫస్టుగేడు కాలేజీగా మార్చబడుటయు యి

ప్పుడు స్వచ్ఛప్రాయముగ గోవరింప నుండు తెట్టుగ్రామమున అంతర్జాతీయ విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణ ఏర్పాటు జరుగుచుండుటనుగరించియు ఆదర్శములను గురించుయు చాక్రచక్రై కా|| బోర్డు డి|| బోర్డువారికి గ్రామవిద్యాభివృద్ధికి పెంటింగుండియన్ తోడ్పడి సహాయమును కీర్తికాయలైన నారికిని గుత్తముగ డా|| బిసెంట్యుగారిని స్పష్టతా పూర్వకమునమును గను ర్పించుచు బి ఏ తరగతి తరచు పరిధిసంకల్పమునకు చెప్పి విరమించిరి

తరువాత ప్రాథమిక య్ శ్రీరామ అంగ్లము 3 5 ఎంచుల కళాశాలలోని యాంగ్ల జవిత మర్ లెట్లకు లక్షురించెడు, ద్విజ్ఞాన సమాజ పోషా యాజమాన్య క్రింద భారతదేశమున నడుపబడుచుండు పాఠశాల, కళాశాలలోని విద్యార్థుల పొందుబాటు పొందనచ్చు కీర్తిప్రాయుభ్యు, ప్రతిష్టలను గురించియు, కాశీ హిందూ విశ్వవిద్యాలయ, అడయాల్ గిండిస్కూల్, మున్నగునని కేర్నాస్, ప్రాచీన యుగములందుల గుర్తించు సాంప్రదాయము గూర్చి యిప్పటిదేశకాల పరిస్థితులను లగిగించు నిర్వహింపబడుచున్నవిధమును, రాజకీయములందు సహకారోద్యమము సర్వవిధముల శ్రీయోదాయకము లనియు చెప్పిరి

తరువాత సెకండ్రీపాఠం విద్యార్థిని శ్రీమతి విజయమమ్మ వీణవాయిచెను అందరుచాల

ప్రశంసించిరి

డా|| బిసెంట్యుగారి స్థానే అధ్యక్ష పీఠ ములకరించుచుండిన, ఆమె ప్రతిభగ శ్రీ త్రిలోక్ గారు, ఏనుసా నీయరాలల బిసెంట్యుగారి ఉత్సాహశక్తి, సహాయపాట క్రింద తాము కళాశాలయు, భవిష్య దంతర్జాతీయ విశ్వవిద్యాలయమును నిర్వహింపనున్నారో అట్టిమాతా బిసెంట్యు దేవకి, యువనాయక మహారాయుడును, స్థానిక జన్మాభిమానముచే విశ్వ విద్యాలయము నిమిత్తమును విశేషకృషి ప్రచారము చేయుచుండు శ్రీ జడ్డు కృష్ణమూర్తిగారిని డా|| డి|| బోర్డువార్లను, గ్రామస్థులకును కృతజ్ఞతను తెప్పిరి. నేడు, బి. ఏ. క్లాసు తెరచుచున్నదియు సంతోషదిన మనియు, అందరి సహకారము కావలెననియు- కాలేజీ హైస్కూల్ డిపార్టుమెంటుకు సంబంధించిన అధికార్లకు, ప్రాఫెసర్లకు ఎరుకపరచిరి. నాడు కళాశాల, హైస్కూల్ మాయబడుననిరి.

పూర్వము కళాశాల ప్రిన్సిపాల్ గానుండిట్టి డా|| కజి సునీరగారును దివ్యజ్ఞాన సమాజ ఉపాధ్యక్షులగు సి. జన రాజరా దాసుగారును పంపిన ఆశీస్సు తంత్రితాత్రులకు శ్రీ త్రిలోక్ గారు చదివి వినిపించిరి.

తరువాత, సంగీతోపాధ్యాయులగు లక్ష్మీ నరసింహం గారు, త్యాగరాజకీర్తనలు, మంగళమహాదేవీమీదను మంగళవాద్యములతోడను, పూలు కండ చక్కరచ్చిన వారందరికిని పంచినట్లుట చేతను నాటి సభా కార్యక్రమము ముగిసెను. వచ్చినవారందరు సంతోషముతో గృహభిముఖులైరి.

ఆంధ్రజనసంఘము-ఖరగపురం

జంగ వివరములందలి యాంగ్లము స్వీయాభివృద్ధికర ప్రయత్నములను కేంద్రీకరించు నుద్దేశముతో ఖరగపురమున ఆంధ్రజనసంఘ మును పేరున నొకసంఘమును ది 8-10-1925 లేదని ఆంగ్లము స్థాపించివారు. ఈ వైపుల ననేక ఆంధ్ర సంఘములు వివిధముల నుద్దేశములతో స్థాపింపబడి పనిచేయుచున్నవి. పరస్పర సహకార సామర్థ్యాలుతో సమీకరింపబడక పోవుటచే నాంగ్లము జాతీయాభివృద్ధికరప్రయత్నములు కేంద్రీకరింపబడుటగాని బలపత్రము లగుట గాని కాజాలకుండుచే ఆకాంత దీర్ఘ నుద్దేశముతో నీ సంఘము స్థాపింపబడినది. నుస్థిర, సక్రమ, సంకీర్త కాంతివర్ధముల నాంగ్లము ప్రోత్సహిస్తప్రయత్నముల జేయుటకు ఈ సంఘము స్థాపింపబడినది. ఆరునెలలకు నాలుగణాలచందా నిచ్చి సంఘమును ములకు బదులగు నాంగ్లములెరుగు ఈ సంఘమున జేరవచ్చును. ఆంధ్రదేశదేశములం దాంగ్లమువ్యాప్తికై ప్రయత్నించుచున్న యీసంఘమున నాంగ్లములెరుగు సభ్యులుగా జేరియు విరాళము నిచ్చియు పత్రికలు పుస్తకములు సువిధముగ నచగ్రహించియు గలహరిచ్చియు, నింకను తమకు తోచురీతిగ సహాయములజేసియు నీసంఘాభివృద్ధి కాలగిన దోహదమొనరించు ప్రార్థించుచున్నాము ఈసంఘము పయ్య క్షమ సజీవమును అ గలకు ఆంధ్రపత్రికాధిపతులెరుగు తమపత్రికల సుచితముగ నిచ్చి ఆంగ్లదేశరాష్ట్ర వాసనాంగ్లముల సక్రమాభివృద్ధి కరణ యత్నిములగుర్చి తమతమపత్రికలందు వ్యాసములు ప్రకటించుచు ప్రధానవ్యాసములను వ్రాసియు నదభివృద్ధి మొనరింప ప్రార్థించుచున్నాము. తనసాహధురాలిని సంపాదించుటగి-వ ప్రతిపత్నమును ఆంధ్రపాపసభల నేర్పాటు జేయునుద్దేశము గలరు హిందూయి రంగునూగారివలె ప్రత్యేకముగ నొకపత్రికను ప్రకటించు నభిప్రాయము గలరు ఆంధ్రులారా! మినావరల మగు మాకు దగినసహాయ మొనర్చుడు

దేవరాజు సీతారామస్వామి

కారవ కార్యదర్శి

యూరోపియన్ సైనికోద్యోగిపై నేరము

మోటారుబండిని వేగముగతోలి పోలీసువారిని పడద్రోయుట

సర్పూరు పోలీసుకోర్టులో విచారణ తెల్లీసెంటు డెవియల్ అను సైనికోద్యోగి 24-3 26 న రాత్రి 10 గంటలకు నింతెవర్ల తాను నడపుచున్న మోటారు కారు నలభ్యములో అతివేగముగ త్రోలినందున బాహుము శిలావిగ్రహము నొద్ద నున్న 1019 పోలీసుజవాను కెన్సిన్ నాయకు అనువానిని పడద్రోసినందున పోలీసువారిచే నేర మారోపింపబడి నేడు ఎగ్జార్టు ప్రధానరాజధాని వేడిస్ట్రీటు గారిచే విచారణ గావించబడెను. తీర్పు నేటికి నిలిపివేయబడెను.

24-3-26 న రాత్రి 8-30 గంటలకు జిమ్మో నా, డాడీ గార్లకోర్టులకు మధ్య విల్లింగ్టన్ వంతెన సమీపరంగ తెల్లీసెంటు డెవియల్ గారు తన మోటారుకారును అతివేగముతో నడపుచున్న బాడోహము శిలావిగ్రహము నొద్ద కాకలాయు న్ను పోలీసుజవాను కెన్సిన్ నాయకు అనువాని ఎడో కాను, శిరమందు గాయములు గలుగునట్లులను, స్వహత్యపై పడిపోవు నట్లుట తానించెను అని పోలీసువారిచే నేర మారోపింపబడెను

గుడ్డుయితరపున కోయిల్ గారు వాదించుచు ముద్దయి బా డి గా గుర్తు లో దు మీ దు గ వచ్చి యుండెననియు, ఆమెయనచుండు ఎడమయెడలె శుగ బరొక వైకిలు పెక్కినవచ్చుటగాంచెననియు, వైకిలు ఎడమవైపుగ తొలగుటకు మానునాలుగుదురులు శబ్దమునర్పినను వైకిలు తొలగ నందున పోలీసుజవానుకు సమీపముగ పోవలసివచ్చెననియు, పోలీసుజవానుకు సమీపమునకు జేరిగ నే కారును నిలిపెననియు, కాని బండి పోలీసుజవానుకు తాళువలన స్వల్పముగ గాయ ములగుననినెనని బట్టిరి.

ప్రాసిక్యూటర్ తరపున టి. సుందరరావునాయుడు గారును, పోలీసుజవాను గాయములు పరీక్షించిన జనరలుహోస్పి త్రిలోని డాక్టరు సుందరంగారు పరీక్షింపబడిరి. సుందరరావు గారిసాక్ష్యము ప్రాసిక్యూటరు కనుకూలముగ నుండెను. కాపైను ఓబ్రహీముగారి సాక్ష్యము మాత్రము ముద్దయి కనుకూలమైయుండెను. నేటి కింకను తీర్పుజెప్పలేదు.

శ్రీ గాంధీవిద్యాలయము-అవిడి

ఈ పై విద్యాలయము శ్రీయత గోడేటి వెంకట్రావు, నూర్వప్రకాశరావుగార్ల సోదరద్వయముచే, సుమారు రెండు వత్సరములనుండి ఆధిక యత్నముతో దినదినాభివృద్ధి నొందుచు యున్నదని దేశీయులకు మనవచేయుటకు చాలా సంతోషముగా నున్నది. గోడేటి సోదరులు చందాహూపకముగా తెచ్చుచున్న ధనముగాక వారి స్వంతముగా తెచ్చుకొన్న ధనమును వారి స్వంతోపయోగములనుకూడా విసర్జించి యీ పై విద్యాలయమునకే వెచ్చించు చున్నారు. శ్రీగోడేటివెంకట్రావుగారు విద్యాలయపు కార్యదర్శి నానో ఆపరేషన్ కు ముందు దేశములో కలియుగాధున నామంబు ధరించి సుమారు నెలకు 500 రూపాయిలు ఆర్జన చేయుచు ఆ సంపాదన విదనాడి కొత్తపేట తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘములో చాలా అభివృద్ధియగు ఫని చేసి అనేక శ్రేణులపడి యీ తాలూకా ప్రజల దృష్టిని కాంగ్రెసుపై మరలింప జేసి ఆ సహాయోద్యమములే ను కంజవైచుటతోడ నేతమదృష్టిని కాంగ్రెసు నుండి మరల్చక యీ విద్యాలయపాపకుడై అనేకవ్యయ ప్రయోసలకోర్చుచూ, నేటికి పంచమ విద్యార్థులతోసహా నూట ముప్పదిమంది బాలురకేర్చి, స్థిరముభవనము, దేశపటములు తెప్పించి, ఆంగ్లరాష్ట్రసంఘమువారిచే నియమింపబడ్డ విద్యావిధానము ప్రకారము, యుజసిసింగు, వైద్యము తప్ప తక్కినవిద్యా విధానమునంతయు బాలరకు బోధింపజేయుచుండిరి. ఇప్పటికి యీ విద్యాలయములో 6 తరగతులున్నవి. యిట్టిఅభివృద్ధిగా నున్న విద్యాలయమును, నానాటికి ప్రజలసహాయులేక మూసివేయవచ్చుచున్నదిగదాయని బహు సరితేసింపచున్నారు. దేశీయసోదరులారా!

మాయాదారముల జూపి శక్తిపంచక సాధ్యముగంత తొంపగ, యీ పరిహాసమున్న విద్యాలయస్థిని బాగుగరచి యుకోకమును కావలెనని ప్రార్థించుచున్నాము.

సునర్ల బ్రహ్మదేవశాస్త్రి ప్రధానోపాధ్యాయుడు

మాకు పానుగల్లు పాలన వద్దు బూటక సంస్కరణలు వద్దు

చెన్నపురి పౌరుల ప్రత్యుత్తరము

గోఖలే భవనున బహిరంగసభ

కాంగ్రెసు అధ్యక్షులకే వోటు జేయుదు

“మాకు పానుగల్లు పరిపాలనవద్దు బూటక ప్రభుత్వంపట్ల గల అసంతృప్తిని నిర్వహించుటకు కాంగ్రెసు సంఘమువారి యోజనానుసారము గోఖలే భవనున జరిగిన బహిరంగసభయందు, అధ్యక్షతవహించిన ఎం. కె. ఆచార్యగారి ప్రక్షుభ సభ్యులు ప్రత్యుత్తర మొసగిరి.

సభకు చాలమంది జనులువచ్చిరి. బి. కందసామిచెట్టి, సామి వెంకటాచలం చెట్టి, హమీదుఖాన్ గార్లు మొదలగు ప్రముఖులు, రాజగోపాలాచారి, పులకాభిరామ ప్రజల పరిష్కారపథమున సమన్వయించి వివరముగ తెలుపుచు సుపర్యవించిరి. పి. ఎం. ఆదిత్యేశ్వరయ్యగారు, డా. నల్లయ్య, పి. భక్తవల్లభయ్యగారు, గ. రంగయ్యగారు, మ. సీమసామిగారు మొదలగు ప్రముఖులు చాలమంది వేదికపైనున్నవారిలో గలరు. ఎం. కె. ఆచార్యగారి ప్రభుత్వత వహించిరి.

అబ్దుల్ హమీద్ ఖాన్ గారు

“జస్తి సుపక్షము, ప్రజాహిత రాజకీయములు, రాజకీయదృక్పథముల రాజకీయపక్షముగాదు. అది ఇందు మించు నిరంకుశాధికారవర్ణమునకు మద్దతు నొసగుట కనుబంధముగ నేర్పడిన స్వార్థపరులపక్షము అని అబ్దుల్ హమీద్ ఖాన్ గారు నుడిచిరి. కాంగ్రెసు భారతజాతీయ దాస్యశ్రేణుల విముక్తి నాకాంక్షించుచున్నది. అందుకొరకు కాంగ్రెసువారు గత 40 వత్సరములుగా అందు ముఖ్యముగా గత 30 వత్సరములలో నొసర్చిన ఆందోళనమును ప్రచారమును, భారతీయులకు వేరుగ వివరింపవలసిన అదనములేదు. అయిదు వత్సరములకు పూర్వము భారత స్వాతంత్ర్య సంపాదనకు మహాత్ముడు ప్రారంభించిన అసహాయద్యమును విజయమునకు దెచ్చియుండిరి. ఇందుమించు స్వరాజ్యమును పరిపాలించినట్లే యుండెను. కాని మన దురదృష్టము వలన స్వరాజ్యమునే స్వాతంత్ర్యోద్యమ మార్గమున కడుగుటవారు మనలో కొందరుండటవలన అసహాయద్యము విజయమునకు భంగము గలిగెను. అంతటితో మన దాస్యవిముక్తియు చాలదూర మయ్యెను. స్వార్థపరుల స్వతంత్ర పథముక కడుగుటలయేగాదు. స్వాతంత్ర్యోద్యమము నొక ద్రోహమునకు ప్రభుత్వమువారి కన్నివిధములను తోడ్పడుచుండిరి. అట్టి స్వార్థపరులు కాసనసభలందు జేరి ప్రభుత్వసభ్యులను దివదీసెను బలవంత మొనర్చుకుండజేసి ద్వంద్వపాలన నంతమొందించుటగాను చిత్తరంజనుని నాయకత్వముక్రింద కాంగ్రెసు వారు కాసనసభల ప్రవేశింప నిశ్చయించిరి. ప్రస్తుతిద్వంద్వపరిపాలన నంతరింపజేసి వాని శిథిలములపైనే స్వరాజ్య సాధనము నిర్మించుటకు జాతీయ మహాసభవారు కృతనిశ్చయమై యున్నారు.

చెన్నరాష్ట్రమున స్వాతంత్ర్యసంరంభమున జాతీయ మహాసభ, ఒక నిరంకుశాధికారవర్ణమునేగాక, నిరంకుశాధికార వర్ణపు అనుబంధమును జస్తి సుపక్షముతోగూడ పోరాడవలసి యున్నది. జస్తి సుపక్షము, ప్రజానాయకులను రాజకీయజ్ఞుల పక్షముగాను, ప్రజాహిత రాజకీయదృక్పథముగాని, రాజకీయ శయములుగానివారి కేమత్రమునలేవు. నిరంకుశాధికారవర్ణమునకు మద్దతునొసగుట, తమస్వలాభముల సాధించుకొనుట ఇవి రెండే వారిఆదర్శములు. జస్తి సుపక్షమువారు తమయెన్నికల ప్రచారసభలలో ఏమిచేయుచున్నారు. ఇంతవరకును తమకార్యక్రమ మేదియోచెలియజరచిరా? వారిసభలలో స్వరాజ్యనాయకులను, అధ్యక్షులను పోయకముందే తిట్టుబదప్ప ఇంకొకటి కనుపించును. ఇకమీదనైనను జస్తి సుపక్షమువారు తమ కార్యక్రమమును ప్రకటించెదరని నమ్ముచున్నాను.

హమీదుఖాన్ గారు ముగించుచు, కాంగ్రెసు పక్షము వారు కార్యోచేమనందు సాధించినకార్యములను వివరించి, కార్యోచేమనందు స్వరాజ్యపక్ష అధ్యక్షుడు తనగృహము నందు కార్యోచేమనభర్తృత్వే తెలిపినందుకొనెననియు, కార్యోచేమనలో అధ్యక్షునిగదికి ఒకకాల్పులు కావలెననికొరవనియు, సభలో హాజరులకు వీలువైపు ఎత్తుగనుండు కుర్చీ కావలెనని గోరెనని గావించిన హేయమును నారోపణలను తీవ్రముగఖండించి, స్వరాజ్యపక్షమువారు ప్రజాహిత కార్యముల ప్రయత్నించినపుడెల్ల జస్తి సుపక్షమువారును, యూరపియును సభ్యులునుగలసి అడ్డుకలుగుచు విషయమును వివరించిరి. స్వరాజ్యపక్షము వారు గావించిన వాగ్దానముల

నెరవేర్చునవకాక మొసగుటకు గాను, ఈ యెన్నికలయందు స్వరాజ్యపక్షపు అధ్యక్షులనే ఎన్నుకొనవలసినదని హెచ్చరించిరి

స్వాతంత్ర్యమా - నిరంతరదాస్యమా?

స్వాతంత్ర్యమును గోరెదరా? లేక నిరంతర విదేశీయ దానిపర్యవసానముండెదరా? అను ప్రశ్నలకు రాజగోపాలాచారి ఎన్నికల యందు భారతీయులు సమాధానమొసగవలసియున్నదని ఎం. కె. ఆచార్యగారు హెచ్చరించిరి. సంస్కరణలు అయితే అసహాయద్య ఆరువత్సరములైనది. అవి మిథ్య సంశ్లేషికరముగనున్నవో, అసంశ్లేషికరముగనున్నవో మీరిప్పుడు చెబువలెను. సంస్కరణలు చాల తక్కువయినవియో చాల అసంశ్లేషికరముగనున్నవనియు, సంశ్లేషికరముగ సంస్కరణలు చెల్లిన యొనగవలెనని యా కాంగ్రెసు మొదటినుండియు చెలుపుచుండెను. భారతీయులకు గానలసిన జాతీయశయము తెలియెనో, భారతకాసనసభ యందు ప్రభుత్వపరిపాలన ప్రభుత్వమువారికి చెలియజేసిరి. కాని ప్రభుత్వమువారు వాని సేమాశ్రమము తక్కువైట్టలేదు. అందుచే భారతదేశ ప్రజల నిర్ణయమును గైకొనుటగాను మార్చి 1 వ తేదీన స్వరాజ్యపక్షమువారు కాసనసభనుండి వెదలివచ్చిరి. మీ రాజాతీయశయముల బలపరుచుచున్నారా? లేక ప్రభుత్వము వారు గవర్నరున నిర్ణయభావము నామోదించుచున్నారా? రాజగోపాలాచారి నీవిషయమే చలవలసియున్నది.

స్వాతంత్ర్యోద్యమమున కడ్డుదగులుట

ఆచార్యగారు మదరాసునందలి మంత్రివర్గపక్షమునుగ రించి విమర్శించుచు, వారధికారమునందున్న ఆరువత్సరములలోను ప్రజలపొంగుకొనిన లాభములేమిటి ప్రశ్నించెను. వారు ప్రజలయెదుటకువచ్చి ఇదిగోమీమాకార్యముల సాధింపగలిగితిమి. మాకార్యక్రమమిది అని చెలుపుటకు సాహసంపరే! వారు మీవోటుల నడుగుటకువచ్చినపుడు ప్రతివారును ఈవిషయముల నడుగువలెను.

జస్తి సుపక్షమునిర్వర్ణమువారు, ప్రజలకుపయోగకరమగు పనులన్నియు జేయకపోవుటయేగాక, భారతదేశము స్వాతంత్ర్యోద్యమమునకు నిరంతరము అడ్డుదగులుచుండిరి. మంత్రివర్గకెట్టి అధికారములేమిటి జస్తి సుపక్షప్రభావమంత్రియగు పానుగల్లు రాజగోపాలాచారి అంగీకరించెను. ఈవిషయమును బలపరుచుటకు, పానుగల్లు రాజగోపాలాచారి మద్దతును కమిటీయెదుట నొసగినపాత్రమునందే ఉపన్యాసమును గొన్ని భాగములను వినిపించెను. మంత్రివర్గకెట్టి అధికారములేమిటి వారామంత్రివర్గపులందెను మంద వలెను? ఎన్నికలలో వోటుయిన స్వపాక్షకులను, సభ్యత్వములకు నామినేటుకేయటము మాత్రమేనా వారు మంత్రివర్గము నున్నది? ఉపన్యాసకు డింకను మాటలాడుచు, భారతదేశమునందే మంత్రివర్గ పరిపాలనను గూడ జస్తి సుపక్ష మంత్రివర్గపు పరిపాలన యంత అధ్యాన్నముగలేదని నుడిచిరి. మీ కీ బూటక సంస్కరణలు, నిరంకుశాధికారము మంత్రివర్గములు గావలెనా? త్రొత్త సంస్కరణలు, ప్రజలకు బాధ్యతవహించు ప్రభుత్వము గావలెనా? చెప్పుడు. మీ కీ పానుగల్లు పరిపాలన, బూటక ప్రభుత్వం గావలెనా? (మాకక్కరలేదు మాకక్కరలేదు అని పెద్దకేకలు) పానుగల్లు రాజగోపాలాచారి సమాధానమును పూనాయం దున్నను గూడ మీకృతనిశ్చయ మాలసికి వినిపించుగాక.

సంస్కరణలవలన గలిగిన లాభము లేమి?

పరకురామ పాత్రోగారు సర్ పాత్రోగారై; శివజ్ఞానం పిళ్ళెగారు సర్ శివజ్ఞానంపిళ్ళెగారై. పానుగంటి రామారాయశిం గారు రాజా సర్ చిరుల సంపాదించిరి. రావుబహదర్లు దివాను బహదర్లై. మరికొందరు రావుబహదర్లై. ఇదియేనా ఈసంస్కరణలవలన గలిగిన ఉపయోగము? తినుటకు ఆహారములేక మల నులమాడుచున్న ప్రజల కేమైన ప్రయోజనము గలిగినా?

ఒకవైపున నిరంకుశాధికారవర్ణముచే సన్యాసిత్వము రావు బహదర్లు దివాన్ బహదర్లు, పరీలు మీవోటు నడుగుచున్నారు. రెండవవైపున, భారతీయదాస్యమును బావుటకు కాశాగార ములకైన జనులకు సిద్ధముగనున్న దేశసేవకులు మీవోటు నడుగు చున్నారు. మీరే బాగుగ నాలోచించుకొని మీకు న్యాయముని తోచినవిధమున మీవోటుల నొసగుడు. భారతమాత నింకను

దాస్యమునందే యుంచి, దాస్యశ్రేణులముల నింకను బలవంత మొనర్చుటయో, దాస్యవిముక్తి నొనర్చుటయో యీ ఎన్నికలలో చలవలసియున్నది. ఆంగ్లరాజనీతిజ్ఞు లీ యెన్నికల ఫలితమును అతిగాగూఢాంతలో గమనించుచున్నారు భారతీయుల భవిష్యత్తి యెన్నికలలో నిర్ణయము గావలెను ఈ విషయ సిద్ధియందు మీరు మీ ధర్మమును సరిగ నిర్వహించవలెను

సామి వెంకటాచలం చెట్టిగారు

“జస్తి సుపక్షమువారు నైనను ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానము నుంచిదని నమ్మి మంత్రివర్గపుల గైకొనలేదు పెద్దపెద్దజేతులు బలపరుచుచున్నవను ఆకేచే వారి మంత్రివర్గపుల నంగీకరించిరి అట్లు గానియెడల వారిమాటలనుజేతలకును సమన్వయపరుచుకొనుటకు జేరకమార్గము లేదు” అని సామి వెంకటాచలం చెట్టిగారు నుడిచిరి స్వరాజ్యపక్షమువారు, లేక స్వరాజ్యము గావలెనని కొరవెడల, ఈ రాత్రియే స్వరాజ్యము గావలెనని మేమడిగిన మని నావ్రుకు నటకమేదలియారగారు నుడిచిరి ఆరేని స్వరాజ్యమును చెలుతురు జూడనిప్పుట కిట్లుములేదు గాబోలు రాత్రి పూట స్వరాజ్యము గావలెనని కొరవెడలగాదు. (నవ్వు) ద్వంద్వ పరిపాలనవలన పెద్దపెద్ద జేతులముల పుచ్చుకొనువారి సంఖ్య హెచ్చిపోవుట తప్ప జేరకమార్గము లేదు గలగలేదు. మరి కొంతమంది భారతీయుల జుద్దోగములు దొరకెను. కాని వీని వలన ప్రజాసాహాయ్యముచే పన్నులభారము చాల హెచ్చెను. ప్రభుత్వవిధానమునందు మార్పు లేకుండ, భారతీయుల కెన్ని యెక్కువ యాద్యోగములను కల్పించిన, భారతదేశదాస్య శ్రేణులముల మరింత బలపరుచుట యను విషయమును గమనింప పోవుట విచారకరము. ఒకరిద్దరు మంత్రివర్గపుల లభించుట వచ్చు-సంస్కరణలవలన-స్వనాయకులను గాని, వర్తమాన గాని ఏమి ప్రయోజనము గలిగెను? వారి కెట్టి ప్రయోజనమును గలగకపోవుటయే గాక, పన్నులభారము మాత్రము హెచ్చెను.

జస్తి సుపక్షమువారు మంత్రివర్గపులందున్న ఆరువత్సరములలో గావించిన ముఖ్యకాసనముల కెట్టిగాని తీవ్రముగ విమర్శించుచు, వ్యాజ్యముల తగ్గించుట కుష్టేషం బడిన హిందూధర్మరూప దానకాసనము వలన, వ్యాజ్యములు మరింత హెచ్చెనని చెలిపిరి. మదరాసు విశ్వవిశాలయ కాసనము, ఎంత అధ్యాన్నముగ నున్నదో చెన్నపురి హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తి ఖండనముకంటే మరియొక విమర్శన మనవరములేదు.

లోకలుబోధల పరిపాలనమును గురించి ఉపన్యాసకుడు విమర్శించుచు చెన్నపురి గవర్నరుగ విల్లింగ్డను ప్రభుని వాక్యముల నుదహరించుచు లోకలుబోధలందలి యధికారులు తమ విధ్యుక్తధర్మములుగాక ఇతరపనులకు దిగుచుండిరి నుడిచెను. ఈవిషయమును, క. రామలింగారెడ్డిగారి చెన్నపురి కాసనసభయందు వివరించిరి. ఇక జిల్లాబోర్డుల అధ్యక్షులను నామినేటు జేయుటయందు మంత్రివర్గము వారలవలించుచున్న అవినీతికరముని విధానమును గురించి ఎంత తక్కువ చెప్పిన నంత మంచిది. పానుగల్లు రాజగోపాలాచారి కాసనసభయందు గావించిన విమర్శలకు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు కాసనసభలకు అధ్యక్షులుగ నిలచిన జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులలో ఎక్కువ కాలముగా నధ్యక్షులుగ నున్నవారు నియోజకవర్గముతో నెక్కువ పరిచయమును పొందుటచేసి సంపాదించుకొని ఎన్నికలందు విజయమునందరియు, కొంతకాలమునుండి మాత్రమే అధ్యక్షులుగనున్నవారు ఓడిపోయిరియు సమరించెను. దీనినిబట్టి వారు జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులపదవులను, తమ అధ్యక్షులకు ప్రజలలో పలుకుబడి సంపాదించుట కుపయోగించుచున్నారని స్పష్టపడగలదు. తమపక్షమున అధ్యక్షులుగ నిలచువారిని మాత్రమే జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులుగ నామినేటుజేయుపద్ధతిలోని రహస్యము దీనివలన చెలియగలదు.

ఉపన్యాసకు లింకనుమాటలాడుచు తంజావూరుజిల్లా రైతుల వరదలచే నపారవస్థమునందీ, పన్నుల హెచ్చింపవలదని ప్రార్థించినపుడు జస్తి సుపక్షమువారు ఆతీర్మానము నెదిర్చి ప్రభుత్వమును బలపరచిన విషయమునుచెలిపి, రైతులకు ద్రోహ మొనర్చిన విషయమును చెలిపెను.

బి. కందసామిచెట్టిగారు

ఎన్నికలలో ప్రజలయెదుట నున్న రెంటిలో ఒకటిజా యపక్షము, మరియొకటి కులపక్షము. ఒకటి వికలమయినది. రెండవది సంకుచితమైనది. జస్తి సుపక్షము నిరంకుశాధికార వర్ణముతో జేరి దేశమునందు కులపక్షములను వివాదములను పెంచుచున్నది అని కందసామిచెట్టిగారు నుడిచిరి. కాంగ్రెసు ఒక్క బ్రాహ్మణులదిగాదు. ఒక్క బ్రాహ్మణజేతిగలది గాదు. కాంగ్రెసులోనివారు, దేశముకొరకు సర్వస్వమును ఆర్పించి కారాగారములకు జనిన త్యాగమూర్తులు. స్వార్థపరులసమాహారము జస్తి సుపక్షము. ఈ యురువులో ఎవరి నమ్మకొనవలెనో ప్రజలకు బాగుగ చెలియవలెను.

వందేమాతరధ్వనులతో సభ సరిగెను.

బీహారు హిందూసభ: కాంగ్రెసు

శాంతి

బీహారు కిలాఫాత్ సంఘమువారివలె, హిందూ సభవారుగూడ రాజౌపు ఎన్నికల నిమిత్తము అభ్యర్థులను ప్రత్యేకముగ నిలువబెట్టట కవసరము లేదని భావించినందుల కెంతయు సంత సించెదము కాంగ్రెసు అభ్యర్థులు హిందువుల లాభక్షేమములనుగూడ రక్షింపగలరని, హిందూ సభవారు తలచిరి శాసనసభలలో మత సంబంధ మగుకలహముల కెడము గలుగకుండ, కలకత్తాలో గూడిన కాంగ్రెసు వర్కింగు కమిటీవా రీక్రింది తీర్మానము గావించి యుండిరి

“ఏ దయునను ఒకసంఘమునకు సంబంధించిన బిల్లుగాని తీర్మానముగాని చర్చకు వచ్చినపుడు, ఆ సంఘమునకు చేరిన శాసనసభ్యులలో నాల్గింట మూడువంతులు మంది ఆబిల్లునుగాని తీర్మానమును గాని ఆక్షేపించినచో, కాంగ్రెసువా రా నిర్ణయము నంగీకరించి తదనుగుణముగ ప్రయత్నింపవలయు ను.” ప్రత్యేకముగ హిందూసంఘమునకుగాని, ప్రత్యేకముగ మహమ్మదీయ సంఘమునకుగాని సంబంధించిన తీర్మానము లెవ్వదోగాని రావు అట్టి సమయమున కొంచెము న మ ర న బాసము జూపుచో, సంఘర్షణ మేర్పడజాలదు హిందువు లును మహమ్మదీయులును తదితరసంఘములును కలసి, మాతృదేశమును పరాధీనతనుండి తప్పింప వలసియున్నారు శాసనసభలలోను వెలుపలను గూడ జరుగవలసిన ఆందోళనము, స్వరాజ్యసంపాదనమునకు ముఖ్యముగ సంబంధించియుండును

అందుచే విభేదకారణము లుండజాలవు దేశ భక్తిని ప్రధానముగ భావించి కార్యసాధనకు గడంగుచో, సాంఘికకల్లోలమున కవకాశమే యుండదు దేశభక్తిని, స్వరాజ్యవశ్యకతను మరచుటచేతనే, ప్రస్తుతదృష్టితి సభవించినది ఎవరి సంఘము వారికెక్కువ, ఎవరికులము వారికెక్కువ. తదితరులలాభక్షేమములకునష్టము గలుగునాయను యోచనలేకున్నది దేశ మెటుబోయినను సరియే, తనకును తనసంఘమునకును లాభముకలిగిన చా లునని భావించువా రుండుటచేతనే స్వరాజ్యము దూరము పోయినది కాని యిట్టిసంఘటనలు, ఐక మత్యావసరమునే సూచించును అనుభవరూప ముగ, నత్యము ప్రజలకు గోచరించును అట్టి పరిణామమే నేను గనుపించుచున్నది కొన్నిప్రాంత ములలో హిందువులకును మహమ్మదీయులకును పోరాటములతో విసువెత్తినది దీనివలన ఇనుమం తయు రాజము లేకబోగ తీరనినష్టము వాటిల్లు

చున్నదని, వారు గ్రహించిరి. బీహారులో కలిగిన నూతనోత్సాహమున కిదియే కారణము. ఇతర రాష్ట్రములలోగూడ త్వరలో మార్పు గలుగునని నమ్మెదము మొహరం పండుగలలో హిందువులు మహమ్మదీయ సోదరులకు కోపము తెప్పింపవల దనిగూడ, బీహారుహిందూసభవారు హెచ్చరించిరి నిజ మాలోచించిన, కొంచెము వివేకముతో మెల గుచో హిందూదేశమునందు మతసంబంధ మగు తగాదాలుగాని, కులసంబంధమగు తగాదాలుగాని లేకుం డ జరుపుకొనవచ్చును. రాజకీయోద్దేశ్య మీ తగాదాలను ప్రేరేపించుటచే, నేడు దుర్భర సితి గలిగినది సామాన్య ప్రజలు పోరాడుకొనుచో, నాయకులు మంద లించిన నూరకుందురు శిక్షాభయము, వారిని శాంతపరచును అటుగాక, నాయకులే విభేదము లను పెంచి, కలహకారకు లగుచో, వీరిని మరలించుట సులభసాధ్యము గాదు. వీరి చర్యలు ప్రజల కు మరింత ప్రోద్బల మొసగును శ్రేష్ఠు లేది యా చరితులతో, జనులు దాని నాచరింతురను గీతావా క్యము ననుసరించి, నాయకులు నడిచినచోష్షన ప్రజలును నడచెదరు. అందుచే నాయకులు జాగ రూకులై మెలగి, ఐకమత్యముతో మెలగినగాని, ప్రజలు కలసికట్టుతనము జూపజాలరు. మజ్రాల్ హక్కు బోలు పరమసాధువు ముందుకువచ్చి, కల హముల నాపు డని చెయివినరుటచేతనే, బీహారు నందు ఐకమత్యసందేశము వ్యాపించు చున్నది. డాక్టరు కిన్లాగారు గూడ చెప్పివీరిని జేయుచు, ప్రత్యేకసాంఘికాందోళనమునుండి తన దృష్టిని మరల్చి మరల కాంగ్రెసు సం దేశమును వ్యాపింప జేయుటకు నడుముగట్టుచో, పంజాబునకును, తది తరరాష్ట్రములకునుగూడ మహాపకారము గావించగలరు బెంగాలులో హాలానాకలం అజద్ బోలు శాంతికాములకు తగినప్రోద్బల మొసగుట యవస రము చెన్నరాజధానిలోగూడ, వర్ణద్వేషవిశా చిమునుండి ప్రజల్లెరు విముక్తులై, కాంగ్రెసు ఉద్యమమునకు చేయూత నొసగుట లాభకరము. ప్రస్తుత జప్తిను ఉద్యమము అత్యల్ప సంఖ్యాకుల స్వలాభమునకు లోడ్వడినను, జాత్యభివృద్ధికి తీరని నష్టము గలుగజేయుచున్నదనుటకు సందియము లేదు స్వరాజ్యస్థితికి ప్రబలమగు నాటంకముగ నిలిచియున్నది. మరల జాతీయత అను మలయ మారుతము ఆనేతుహిమాచలము స్వేచ్ఛ గ వీచుటచే, ద్వేషమనువిషవాయువులు పారిపోయి, సంతోషసౌఖ్యములలో ప్రజ లొలలాడెద రని భావించెదము

“లేసు” పరిశ్రమ

“లేసు” పరిశ్రమగూర్చి, మద్రాసు వెన్సే మి వనుకు సంబంధించిన మిస్ ట్రీడిలుగారు, హిందూ దేశమునందును ఇతరదేశములందును గూడ విచారణల నలిపిరి ఈమె పంపిన రెండు నివేదికలను ప్రభుత్వమువారు ప్రచురించిరిగాని, తమ అభిప్రాయమును తెలుపలేదు రెండు రిపోర్టులను చదివినపిమ్మట, “లేసు” పరిశ్రమకు ఎట్టిలాభము గలుగు నని తోచకున్నది డబ్బుఖర్చు మాత్రము గనుపించును ఇంతకన్నను నూలంపడుకుట, నేత మున్నగు

గృహపరిశ్రమల గూర్చి, పారిశ్రామికమంత్రిగారు విచారణల గావించినచో ఎక్కుడులాభ ముండే డిది రాటపు పరిశ్రమవై వీరికి లక్ష్యము లేకుండుటచే, కేవల ఆలంకారమున కుపయోగపడు, “లేసు” పరిశ్రమ గూర్చి విచారణ జరుగుట తటస్థించెను. మిస్ ట్రీడిల్ గారు వ్రాసిన మొదటి రిపోర్టులో, వ్యవసాయ మొక్కటియే ప్రజలకు భుక్తి నొసగ జాలదనియు, మరియొక చేతిపరిశ్రమ అవసర మనియు సూచింపబడినది “లేసు” పరిశ్రమ అట్టిసాసము నాక్రమించునా యనునదియే ప్రశ్న ప్రస్తుత సమయమున పాశ్చాత్యదేశములలో “లేసు” ఫ్యాషను గాదట. అందుచే అమృతము చాల తక్కువగ నున్నది ఇంతియ గాక, విదేశములలో హెచ్చు దిగుమతి సుంకములను విధించుచున్నారు మద్రాసు రాజధానిలో అల్లికపనిజేయువారు, యూరపుడ్రతుల ననుసరించుచున్నారు ప్రత్యేక జాతీయ నైపుణ్యమును జూపుటలేదు అల్లికకు గావలసిన ఎరికరముల నన్నిటిని, విదేశములనుండి తెప్పింపవలయును ఏ కారణముచేత నయిననేమి, పరిశ్రమ కడు మందముగ నున్నటుల, మిస్ ట్రీడిలుగారు కనిపెట్టిరి ఇక నీ పరిశ్రమను విదేశములలో వ్యాపింపజేయుటెటులు? ఈవిషయమును విచారించుటకును ఈ మే నే ప్రభుత్వము వారు విదేశములకు బంపిరి ఈమె చాలా దేశములు దిరిగివచ్చెను పాశ్చాత్యదేశములకు రుచించెడి ప్రస్తుతపు ఫ్యాషనుల కనుగుణముగ తయారుజేసిన గాని, లేసు విక్రయముగాదని, ఈమె కనుగొనినది ఇంతియ గాక, అన్ని దేశములలోను లేసును తయారుజేయుచునే యున్నారు ఫిలిప్పైనుదీవులు, చీనా, హంఘాయి, కెనడా, న్యూయార్కు, లండను మున్నగు ప్రదేశములందు లేసు పరిశ్రమ బాగుగ కొనసాగుచున్నదట హిందూ దేశపు సరకు విక్రయముగావలయు ననిన, ఇతరదేశములమాదిరి లను అనుసరింపక, ప్రత్యేక నైపుణ్యము జూపవలయునని జాకోబీ అనువారు మిస్ ట్రీడిలుగారితో జెప్పిరట అందుచే ఈమెసిద్ధాంతము నిరాధార మగుచున్నది పాశ్చాత్యపుఫ్యాషనుల ననుసరించి, లేసు దయారుజేయుటవలన లాభ ముండజాలదు హిందూదేశపు జాతీయాలంకార పద్ధతి ననుసరించి నైపుణ్యము జూపుచో, ఇతరులు మెచ్చెదరు. ఇందుకుచేతగానియెడల, గృహకృత్యముల కుపయోగపడు సరకును తయారుజేయవలయు నని, జాకోబీగారు సలహానిచ్చిరి లేసుకు వలయు దారము మున్నగునవి విదేశములనుండి రావలయును హెచ్చుసుంకములను హిందూదేశము భరింపవలయును హిందూదేశమునకు లండనులో నొక ఏజెంటు ఉండవలయుననియు, ఇతడు పరిశీతులను కనుగొని సలహానిచ్చుచుండవలెననియు, మిస్ ట్రీడిలుగారు గోరుచున్నారు మొత్తముమీద ఈమె తయారుజేసినరిపోర్టులుమిక్కిలినిరుత్సాహకరముగ నున్నవి. లేసు పరిశ్రమకు విదేశములలో తగిన మార్కెట్టు ఏర్పడునను ఆస గలుగకున్నది ఇంతకన్నను, మద్రాసు ప్రభుత్వ పారిశ్రామిక శాఖవారు ఫలప్రదమగు రాటపు, మగ్గపు ఉపయోగవ్యాపికై విచారణల నలిపి తక్షణచర్య దీసికొనుట మేలు గ నుండును అందుకు మారుగ తామునిర్వహింప చేశగాని విషయములగూర్చి రిపోర్టుల తయారుజేయించి, కాగితములను సింపుటవలన, ఎవరికిని లాభము గలుగదు

అనిలభరణరాయిగారి జవాబు

వికటరుటనుగారి నిందారోపణకు అనిలభరణరాయిగారి రిచ్చిన జవాబును నిన్నటిదినము ప్రచురించియుంటిమి. అనిలభరణరాయిగారు ఎన్నడును అరాజకులు గారని తెలిసినసంగతియే. అట్టివారు, నిర్బంధమునకు పూర్వము దౌర్జన్యసంబంధ మగు నుద్యమములలో పాల్గొనియుండలేదు నిర్బంధమునకు పిమ్మటను పాల్గొనబోరు ఆ సంగతి నేవారు నూచించిరి తా మెప్పుడును అహింసావలంబుల మని, చెలిపిరి. అంతియగాని, తమను నిర్బంధమునుండి విడుదలజేయు నిమిత్తము ఎట్టి వ్యాధానముజేసి, బయల్పడి యుండలేదు వికటరుటనుగారు కామన్సునభలో నిటీవల నూచించుటలో, అనిలభరణరాయిగారు పూచీ పడినటుల వాక్రుచ్చియుండిరి ఇది అసత్యమని, రాయిగారిపుడు ఫార్వడ్డుపత్రికకు వ్రాసిరి మరియొక సంగతినిగూడ రాయిగారు వెల్లడిజేయుచున్నారు సర్ స్టిఫెనను గారు రాయిగారిని జయిలులో కలసి కొనక బూర్వమే, వారిని విడుదలజేయుటకు నిశ్చయించిరట బర్మాపురం జయిలులోనుండి ఆతి పురము జయిలులోకి తమను బ్రాన్సుఫరు జేయక ముందే రాయిగారి వార్తను వినిరట. ఇందుకు వికటరుటను గారేమందురని, రాయిగారి డుగుచున్నారు. బెంగాలు ప్రభుత్వమువారి నిర్బంధము, స్వరాజ్యపక్షమువారి నణచుట కుద్దేశంబడెనను ననుమాన మిందువలన మరింత బలపడుచుచున్నది. అటుగానిచో, సుభాషచంద్రబోసు ప్రభుత్వం నేల క్రమముగ విచారింపగూడదు? అందుకు చేతగాని యెడల, నిర్బంధితుల నందరను విడుదల జేయుట ధర్మము ఈమధ్య ఆంగ్లో హైందవ పత్రికపై దెచ్చిన మాననవృత్తి కేసులో గూడ, నిర్బంధము శకు నూచింపబడిన కారణములు నిరాధారమని తేలినది ప్రభుత్వమువారి ప్రతిక కెట్టి సహాయము జేయలేకబోయి? వ్రాతమూల మగు ఆధారము లేదని స్పష్టమయినది కేవలకం అనుమానము మీద, దేశభక్తులను నిర్బంధమున నుంచుచో, నమ్మతించువారుందురా?

నిజమా?

ప్రభుత్వదృక్పథ మెటులున్నను, న్యాయస్థానములు మాత్రము సంపూర్ణ న్యాయమొనర్చుట ధర్మము ప్రజలకును ప్రభుత్వమునకును మధ్య న్యాయము నలిపి, నిష్పక్షపాతబుద్ధితో నివి మెలగుట యవసరము హిందూదేశమునందు, కార్యనిర్వాహకన్యాయశాఖలు కలసి యుండుట చేతను, స్వపరిపాలనము లేనికారణమునను, న్యాయస్థానములు న్యాయమును నిర్వహించుటలో లోపము జూపుచున్నవి. ప్రభుత్వపు కేసులలో ప్రజలకు న్యాయము జరుగదను నమృతము వ్యాపించి యున్నది హైకోర్టులసితి కొంచెము నయమయినను, అంతమాత్రముచే ఊహించి గలుగకున్నది ఇంగ్లండులో నటుగాక, న్యాయనిర్వహణము చక్కగ జరుగునను ప్రతిగిగలదు కాని, రాష్ట్రమూక్షనాల్లు గారు “సోషలిస్టు రివ్యూ” పత్రికలో వ్రాసిన వ్యాసమునందు గడచిన సమ్మేళనము మున న్యాయాధిపతులు పక్షపాతబుద్ధితో ప్రవర్తించి, కార్మికులపై పగపాపించిరి తెలుపుచున్నారు మాక్షనాల్లు బోలువారు నిరాధారముగ నిట్టి

వ్రాతలను వ్రాయరని నమ్మవచ్చును. హైకోర్టు జడ్జి యొకరు సాక్ష్యాధారములేని విషయముల గూర్చి యభిప్రాయమును చెలిపి, తన అధికారమును దుర్వినియోగము చేసిరట కార్యనిర్వాహకప్రభుత్వమువారి చేతులలో కీలుబొమ్మలవలె బ్రిటీషు న్యాయాధికారులుగూడ ప్రవర్తించుచో, ఇంగ్లండులో గూడ కోర్టులనిర్ణయములపట్ల గల గౌరవ మంతరించును.

యూరపు నిరంకుశాధికారము

యూరపునందు నిరంకుశాధికారమెటుల ప్రజ్వలించుచున్నదో, సర్ ఫిలిప్ గిబ్బుగారు నూచించిరి పోర్చుగల్, పోలెండు, రుమ్యా, ఇటలీ, గ్రీసు, స్పెయిను, తుర్కీ మున్నగుదేశములలో పార్లమెంటరీ విధానమును విడిచి, బలప్రయోగము చేతనే తమ ప్రయోజనములను సాధించుకొనుటకు ఇరుపక్షములవాగును ఎటుల యత్నించుచున్నారో గిబ్బుగారు వివరించిరి సంగ్రామఫలముగ, పశుబల ప్రాధాన్య మధికమయ్యెను ఇందువలన తాత్కాలిక లాభము గనుపించినను, తుట్టతుదకు సంఘమునకును, ప్రపంచశాంతికిని మితిలేనినష్టము వాటిల్లు నని వీరి యుద్దేశ్యము పార్లమెంటరీ ప్రభుత్వమునందు విశ్వాసమును బలపరచుటకు ఇంగ్లండ్ ప్రపంచమునకు మార్గము జూపవలయునని, గిబ్బుగారు కోరుచున్నారు వీరి యుద్దేశ్యము మంచిదేయనినను, ఇంగ్లండు ఇంటను బయటనుగూడ ఆదర్శప్రాయముగ మెలగినగాని ప్రయోజనముండిదు హిందూదేశము నందు నిరంకుశముగ ప్రవర్తించుచు, ఇంగ్లండునందు మాత్రము పార్లమెంటరీ పరిపాలనమును కొనసాగించిన ప్రయోజనముండదు ఇటలీమున్నగు దేశములందు ప్రజాపరిపాలనమును స్థాపించుటకు ప్రయత్నింపవలయు ననుచో, ఇండియాలో నందుకు బూనవలదా? మున్నుందుగ బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమునందు ప్రజాపరిపాలనమును పరిపరచి, ఆపిమ్మట ఇతరదేశములవంకకు తన దృష్టిని ప్రసరింపజేసిన, ఇంగ్లండు తన గౌరవమును నిలుపుకొనగలదు

విదేశపు బాగు

గనులచట్టము నిర్మించబడుచున్నను, గనుల సమన్య పరిష్కరింపబడుననితోచదు ఈసంగతిని గుర్తిరిగియే, విదేశపుబాగును దెప్పించుటకు ముప్పదిలక్షల సవరనులను కామన్సునభలో మంజూరు జేసిరి లేబరుపక్షపు సవరణ యోజిపోయెను ఒకటవతేదికి బూర్వము పదిలక్షల టన్నుల బాగును విదేశమునుండి తెప్పించిరట ఇటుల దెప్పించినను కూడ సరిపోలేదు వస్తుముం మిల్లుకు, బాగుబదులు చమురును పయోగించుచున్నారు విదేశపుబాగు నధికముగ తెప్పించుచో, గనులపనివాండు లొంగెదరని తలంపజాలము ప్రభుత్వపద్ధతులు కార్మికులలో మరింత యశాంతిని ప్రజ్వలంపజేయుటకు కారణ మగునుగాని, వేరులాభము గలిగింపవు కన్నరైటిపుల పలుకుబడి రానురాను తగ్గిపోవక మానదు

ఆహారవిసర్జనము

ఫార్వడ్డుపత్రికలో బర్ద్యానునుండి యొక విలేఖకుడు వ్రాసిన లేఖ జూచిన, ఆర్డినెన్సు నిర్బంధితుల బాధలు వెల్లడియగును కాంగ్రెసు ప్రచారకులగు యతీంద్ర చంద్రభట్టాచార్యులనువారిని బర్ద్యానులో నిర్బంధించిరట ఇంతకు పూర్వము గదివనారాలో, వీరు పూజచేసికొనుచుండిరి అట్టి సాకార్యమిపుడు తీసివేయబడెను పూజ నలువనిది భోజనము చేయుట కలవాటు లేకపోవుటచే, వీరు ప్రభుత్వమువారి కెన్నిసారులో మనవిచేసికొనిరి. కాని ఫలము లేకబోయెను అందుచే, వీరు కొన్ని రోజులనుండియు భోజనమును మానివైచిరి. విచారణ లేకుండ నిర్బంధించుటయగాక, కాంగ్రెసు సేవకుని నిట్టియిబ్బందులపాలు నేయుట, క్రూరము.

రంగుభేదము

“బ్రిటీషు నైటు” అను నోడలో పనిజేయుటకు ముగ్గురు తెల్లవారు నిరాకరించి, కాపెనుగారి ఉత్తరువులను ధిక్కరించిరి వీరిని బాంబాయి ప్రెసిడెంసీ మేజిస్ట్రేట్లు కోర్టువారియెదుట విచారించి, శిక్షించిరి. వీరు చెప్పిన సమాధానము విచిత్రము. నీగ్రోజాతివారి నొకరిని ఫైర్ మేనుగా నియమించుటచే, వారితో కలిసి పనిచేయుటకు తెల్లవారు అంగీకరింపకపోయిరి తెల్లవారు తెలుపు నలుపు భేదము నింత యధికము! పాటించుచున్నపుడు, ప్రపంచశాంతి ఎటుల గుదురునో తెలియకున్నది

గాహతీకాంగ్రెసు అధ్యక్షపదవి

మధ్యరాష్ట్ర (మరాఠీ) కాంగ్రెసుసంఘ నిర్ణయము

నాగపూరు, జూలై 8 — మధ్యరాష్ట్ర (మరాఠీ) కాంగ్రెసుసంఘ కార్యనిర్వాహకవర్గము గాథాలో క్రిందటిరాత్రి సమావేశమై గాహతీలో జరుగనున్న కాంగ్రెసు అధ్యక్షపదవికి డాక్టరు మూంజీ, జో నెత్తబాపిస్టాగారలక్షేర్లను సూచించెను

కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహకసంఘము మగల 15వ తేదీన వార్ధాలో సమావేశమై, కాంగ్రెసు అధ్యక్షుల దరబాదులను పరిశీలించి రాష్ట్రీయ స్వరాజ్యపక్షకార్య నిర్వాహకవర్గముగూడ అచ్చట సమావేశము గాగోరుటచెవారితో సంప్రదింపి అధ్యక్షులను నిర్ణయించెదరు (ఆంధ్ర)

మాటియారి పోలీసు

బహిష్కారము ఎట్టిది

పోలీసు అధికారులు బద్మాపుల నరెడ్డు

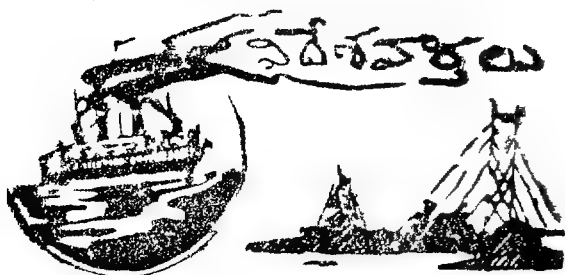
జేయబోయిరి

హైదరాబాదు (సింధు) జూలై 8 — మాటియాలో

కొట్లాట జరిగిన వచంతి గూర్చి నిన్న తంజిజేసి యుంటిని ఇప్పుడు విచారింపగా యేమియులేదనియు, పోలీసుఅధికారులు మాటియానికి కొందరు బద్మాపీలను వేరేసందర్భములో అరెస్టు జేయబోయిననియు తెలియజున్నది పోలీసు బహిష్కారకథ అబద్ధము (స్వకీయ 7 ఫిబ్రవరి తంతి)

ఆసాం శాసనసభ

సప్లిమెంటరీ గ్రాంటులైనపిదప ఆపివేయబడుట
షిల్లాంగు, జూలై 8 — ఆసాం శాసనసభ సమావేశమునకు సప్లిమెంటరీ గెనర్లు మెంటుకొనుండు లంగీ రింపబడిన పిదప సభ ఆపుడల చేయబడెను (ఆంధ్ర)

గనులపనివాండ్రుతగవు

యార్కమైరు యజమానుల అంగీకారము

ఆశాకరమగు చిహ్నములు

రుగ్బీ, జూలై 7 — యార్కమైరు గనుల యజమానులు పనివాండ్రకు ఇచ్చువేతనములు అవివక్షితము జేసిన యేర్పాటులు ప్రభుత్వమువారికి అసంపూర్ణమగు నుండుటచే గింటలుపని చేయుచున్నవని బిల్లును ప్రస్తుత మాత్రుజేసిరి తామిచ్చిన యభియంతనము ప్రకారము ప్రభుత్వమువారును ముఖ్యముగ ప్రధానాధికారులును యజమానులకు పనివాండ్రకును లాభముగనుండ జేయుట తమవిధియని బోధించుచున్నారై యార్కమైరు జాగ్ర గనులందు ప్రకటించిన వరతులచే పందియములు బయలుదేరినవి పార్లమెంటువారు తమ పద్ధతిని సాగించవలెననుటకు ముందుగ ఈశాసనములను మాన్యవలె ననుచున్నారు

గురువారమునాడే ఈబిల్లు కాసనరూపము దాల్చువలసి యుండెను దాల్చియుండెడిచే జాగ్ర యజమానులు, ప్రభుత్వ మువారి ఇష్టముచొప్పున ప్రవర్తించెద మన్నను కాసనరూప మును దాల్చుటకు పిలువలేదు ఈవారములో ఆఖరుభాగమున ఈ బిల్లు ఆమోదించబడవచ్చును

యార్కమైరు యజమానుల వరతులు

యార్కమైరు గనులలో మొదటి మూడుమాసములకు ప్రకటించిన వరతులు తృప్తికరముగనే యున్నవి. ఎక్కువ కాలము పనిచేసిన సమైక్య ముందున్న వేతనముల నిచ్చెదమనిరి. అమాడుమాసము లయినపిదప ఇచ్చెదమన్న వరతులు 1921 జనవరి 15 నాటికి కి 28 ఎక్కువ గ నుండును. సమైక్య ప్రారంభమైనపు జాగ్ర పట్లయి ఆగిపోయినపుడు నూటికి 33 1/3 చొప్పున యుండెడిది. అందుచే ఇవి తృప్తికరముగలేవు. జాగ్ర పరిశ్రమగా వచ్చిన మొత్తమున వేతనముల క్రింద నూటికి 85, లాభములకుగాను 15 చొప్పున పంచిబెట్టుటకు యార్కమైరు యజమానులు తలబెట్టిరి. ప్రభుత్వమువారు 87 వేతనములకును 13 లాభములకును పంచిబెట్టవలె ననుచున్నారు. కాన యజమానుల ఏర్పాటులు ప్రభుత్వమువారి కేమియు తృప్తికరముగలేవు.

ప్రభుత్వవైఖరిని కామన్వెల్త్ లో నిశిలప్రభువు ఇట్లు ప్రకటించిరి. ఈ విషయమై ప్రభుత్వమువారు గనుక పని వాండ్రు యజమానులపట్ల ఎంతయో శాస్త్రాత్మకమగుచున్నారై. గనులలో చాలవొట్ల యజమానులు జేసిన వేతనముల శాగోగులను గూర్చి మాయభిప్రాయము నడుగలేదు. కాని కొన్నిచోట్ల జేసిన ఏర్పాటు లెంతయో మాకు అసంతృప్తి కరముగ నున్నవి. ఈ విషయమై యున్న అపోహలను తొల గించుటకు బిల్లును త్వరలో కాసనరూపమును దాల్చుటకు అవ కాశమునీయక ఆపుజేసితిమి.

యార్కమైరు యజమానుల యంగీకారము

ఇతర జిల్లాలందు జేసిన ఏర్పాటులనే తాముగూడ ఒత్పాకొనెద మని యార్కమైరు యజమానులు దెలియజేసిరి. కాని తమ జిల్లాలలోయున్న పరిస్థితులంతేసి తమ ఏర్పాటులే తగున్నవనిరి.

కాని యార్కమైరు యజమానులు ప్రభుత్వమువారికి తృప్తి కరముగ ఏర్పాటులను జేసెద మని బాధ్యునిగానికి దెలుపుటచే బిల్లు కొద్దిరోజులలోనే కాసనరూపముదాల్చును.

సిసిలు ప్రభువుగారు ప్రభువులసభలో వీరి పై ఖరీ, ధో రజి బాగున్నవనిరి. ఇతర యజమానులతో బాటు యార్కమైరు యజమానులుగూడ ప్రవర్తించునటుల జేయుట బాగున్న దనిరి. లేపు బిల్లును మూడవసార్వభూము ఆమోదించెదరు.

విదేశములనుండివచ్చు జాగ్రను కొనుటకు గావలసిన 300,000 పానుల మొత్తమునుగూర్చి చర్చించిరి.

ప్రభుత్వమువారి విధి

ఏ ప్రభుత్వము రాజ్యముజేయుచున్నను, పండ్లవర్గము యందు ముఖ్యముగ పనులు అడిపాకుండజేయుట ప్రభుత్వము

వారి విధియని సర్ ఫిలిప్ కున్జిపు లిప్టుగారనిరి అందుచే ఏమి గావలెనో దానిని గొనుటకు ప్రభుత్వమువారు పూనుకొనవలెను కావలసినవారికి బొగ్గును విక్రయించెదరు ఈ కొన్న ఖరీదు పర పత్రికింద మారుచుండును ప్రభుత్వమువారు కొనుట తాము గొన్న దానిని పూర్తిజేసికొనుటకేగాని ఇతరులకు పంపయోగించరు మే 1 తేదీనుండి 1012000 టన్నుల బొగ్గును ప్రయి వేటాకంపెనీలు దిగుమతిజేసిరి

యార్కమైరు గనుల పనివాండ్ర కోర్కెలు

లండన్, జూలై 7 — ప్రభుత్వమువారు జెప్పినటుల వేతనములకు 87, లాభములకు 15 చొప్పున ప్రకటించెద మని యార్కమైరు యజమానులు ప్రకటించిరి

గనుల పనివాండ్ర యజమానుల వరతులను నిరాకరించిరి

ఆశాకరమగు చిహ్నము

లండన్, జూలై 8 — బొగ్గుతగవు పరిష్కారమున నూ చనలు కన్పించుచున్నవి వార్తాపత్రిక గనుల సంఘమువారు క్రొత్తవరతులను అంగీకరించుకొనెదమన్నను, నిన్నటిదినము వందల కొలది గనులపనివాండ్రు వార్తాపత్రికపైరుగనులలో క్రొత్త వరతుల ప్రకారము మరల పనిలో ప్రవేశించెద మని సంతకము జేసిరి

విదేశపు బొగ్గును కొనుటకు కావలసిన 3000000 పాను లను తగ్గించవలెనని కార్మికపక్షమువారు తీర్మానము నుపపా దింప జేగిపోయెను

సమైక్య సంవర్ధమున అయిన వ్యయమునిమిత్తము కామన్వెల్త్ లో 488000 పానులను ఇచ్చుట కంగీకరించిరి

నేతపరిశ్రమ

లండన్, జూలై 7 — పక్షముకంటె ఎక్కువగ ప్రతి మరులకు బోల్ట్ లో బొగ్గు లేకున్నవి చదురు కలప ను పయోగించుటకు ప్రారంభించిరి. విదేశపు బొగ్గుకంటె ఇది చవు కుట. ఇంకొకవారమువరకు మామూలుగ వాడుచున్న బొగ్గులో నూటికి 75 చొప్పున వాడవలెనని అధికారు లు తీర్మానము చేయు చున్నారు. కాని లంకాపైనుగో సప్లయ తక్కువగునందుటచే ఇంకొకంటె ఎక్కువగ వాడగూడదని నిబంధనలను గావించెద రనుకొనుచున్నారు.

ఇంగ్లండులో వైమానిక ప్రచారము

పౌరులు సాగించుట

ప్రభుత్వ ప్రోత్సాహము

లండన్, జూలై 7 :—

పౌరులు విమానముల నుపయోగించుటకు ప్రయత్నించు వారికి ప్రభుత్వమువారు సహాయముచేసెద రని క్యాబుల్స్ లుహో రుగాను బలికిరి. రెండేండ్లు ఏర్పాటుజేసిరి. ఆరుసంఘములకు ఇచ్చెదరట. ఒక్కొక్క సంఘమునకు ప్రతిసంవత్సరము 2000 పా నులను మొదట ఖర్చు నిమిత్తము ఇచ్చెదరట. ప్రతిసంవత్సరము 1000 పానులకు తక్కువగాకుండ వ్యవహారము నడుమట కిచ్చె దరు. 1000 పానులకు తక్కువగాకుండ క్రొత్తవస్తువులను కొను ట కిచ్చెదరు. ఈ సంఘములలో వైమానిక నావిక సర్వీస్ కుటును బొంద నర్హులను వారికి వ్యక్తి 1 కి 10 పానులు ఇచ్చెదరట.

కనడా రాజకీయములు

లిబరలుపక్షమువారి విధానము

అట్లా వా, జూలై 7:— మొకేంటి కింగుగారే మరల అధికారమును బడసిన పార్లమెంటును అట్టోజరు లోపుగానే సమావేశము గావలెననియు, రాజ్యాంగవిషయమే తమ సం రంభమునకు ప్రధానముగా నుండుననియు లిబరలుపక్షమువారు ప్రధానకార్యాలయములనుండి దెలుపుచున్నారు. మెయిపాడ్ గారి పరిపాలనములో జరిగిన చర్యలు రాజ్యాంగ విధానమునకు అనుకూలముగ నున్నవో అక్రమముగ నున్నవో కనుగొనుటకు ఒకకమిషను నియమించు గోచెదరు.

ఏపక్షమువారు అధికారములోనున్నను, నెగ్గినను అట్టో బరు పార్లమెంటుసమావేశము జరుగకతప్పదు. దీనివలన అట్టో బరులో జగ గనున్న అం ర్థాతీతు సామాజ్య సభకు కనడా ప్రధానామాత్యుడు వాపును పిలువలేకపోవును.

మైక్ ప్యాన్కె-శత్రుత్వము దళ స్మారకచిహ్నము

ను అత్యధుత్వముగ తయారుజేసినందులకు జేగరుగారికి బంగారుపతకము నిచ్చెదరు. దీనినిగూర్చి చాల వివాదము జరి గెనట.

నమ్మకాలమున దండనాధికారుల ప్రవర్తనము

మగ్గొనాల్గుగారి ఖండనము

లండన్, జూలై 5 — సమైక్యమున కనీదీర్చు కొనుటకు దండనాధికారులు అపోహను లతో పక్షపాతముదీర్చి విచారణ సల్పిరని సోషలిస్టు కి చ్యూపత్రికలో మగ్గొనాల్గు గారు వ్రాసిరి

సమైక్య పార్లాన్సు దండనాధికారులు తమ ధర్ మునకు విరుద్ధముగ ప్రవర్తించకుండ జేయుటకు వారిని తొ గింటింట్ల బర్మిన్ హామ్ ప్రభువు ఆలోచించెనట

ఒక క్రేడ్ యూనియను కేసు లో సాక్ష్యబలముగాని మరితర నిదర్శనములుగాని లేకున్నను ఒక పైకొట్టు జడ్జి తన యభిప్రాయమును దెలిపెను ఇవి చాల అవ్యక్తముగనున్నవి సర్ జాక్, ఆప్ట బ్లీగారివంటి జడ్జిగూడ ఇంత అవ్యక్తముగ ప్రవర్తించుట కోచనియము

సర్ జాక్ మైకెగారి కాసనరూపము శ్యాం క్రొత్తొ లందరును ఖండించుచునే యున్నారై అందుచే మన మాసంగతిని ఎత్తుకొన నక్కరలేదు నియోజకవర్గమునకే వదలిబెట్టెదము

తర్జో ఆమెరికను సుంకములతగవు రావచ్చును

లండన్, జూలై 6 — యునైటెడ్ స్టేట్సు సెనటు వారు లానేటు ఒడంబడికను ప్రపంచరచకపోవుటచే ఇదివరకున్న ఒడంబడిక గడుపు అగట్టులోనే ముగిసినవెంటనే ఆమెరికా పరకుపై అధికముగ సుంకములను తగ్గి విధించవచ్చునను చున్నారు

కోభంగారి దురదృష్టము

ఎలియటుగారు తుపాకిదెబ్బచే చనిపోవుట

రుగ్బీ, జూలై 7:— ఇదివరలో దెలిపినటుల పెట్రో లుగొట్టుము బ్రెస్టిలరులచే కోభంగారితోవచ్చిన ఎలియటుగారు చనిపోలేదనియు హెమ్మరాసరస్సుల మీదుగ ఆట్రాంతము లందు కోభంగారు పోవుచుండ ఆట్రాంతములందు సంచరించు అరబ్బీ తెగలలో ఎవరో వ్యక్తి తుపాకిని గాల్చుటచే గుండుదెబ్బ చే చనిపోయెననియు దెలుపుచున్నారు.

తుపాకిమోతయేయని కోభంగారు చప్పుడును ఊహించిరట. ఎలియటుగారి చేతిగుండా గుండెలోనికి దూకుకున్నదని కోభంగారు దెలిపిరి.

తుపాకిగాల్చిన ప్రదేశమును గుర్తించి అధికారులకు దెలి పెనట. ఈ ప్రదేశము చిన్నదనియు ఇచ్చట సేమియాపరిస్థితులు పరిష్కారము గాలేదనియు దెలియజేసెను. కోభంగారి జేబు రుమాలును ఎలియటుగారికి రక్తము కారకుండ కట్టుకొనుట కిచ్చిరి.

బ్రసాలో విమానమునంతను పరికిలించి ఎలియటుగారు రక్తముతో ఊపిరాడక ఉక్కిరిబిక్కిరై యుండ ఎలియటు గారిని కోభంగారుగాంచిరి. చాలదైర్ఘ్యముతో నుండెనట. కేంద్ర చికిత్సను జేసిరిగాని గతరాత్రియే చనిపోయెనట. ఎలియటుగారు రంగూనుకు కోభంగారివెంట జనిరట. తనజయమునకు ఎలియటు గారే కారకులని కోభంగారు తెల్పయండెడివారు.

కోభంగారు ముంజేమి జేయు న దీ తెలియదు. సర్ క్యా మ్యు ల్ హో రు గారు కో భంగారి కి ఎలియటుగారి తల్లికిని సానుభూతిని దెలియ జేసిరి.

వార్తాపత్రికలుగూడ సానుభూతిని జూపుచున్నవి. ఇరాకులో సమర్థుడగు మెకానికు ఇంజను నడుపువారు లేకున్న ఇంగ్లండునుండి ఒకరిని కోభంగారి కంపెదరట.

న్యూయార్కు నమ్మె

ట్రాన్సుపోర్టు కల్లోలముగ నుండుట

లండన్, జూలై 8:—న్యూయార్కులో రైల్వేసమైక్య నాపుజేయుప్రయత్నములు విఫలముగలచే అధికారివేళ సమైక్య ప్రారంభమైనది. ఖాళీస్థానములను ఇంకను నూటికి 50 చొప్పున పాలిట్రోగ్తో పూర్తిచేయగలమని రైల్వేకంపెనీ ఆశించుచు న్నారు. వీరికి గంట కొకడాలరు నిచ్చెనట. భూగర్భమున వీరికి వసతి నేర్పాటు జేసెదరు. సమైక్యదారులు కోరినరేటునే వీరి కిచ్చెదరట. సమైక్య అంతరించునటుల జేయబోవువారి వెంట కాపుదలనిమిత్తము పోలీసు కమిషనరు పోలీసుజిబ్బించిని బంపు టకు యేర్పాటుజేసిరి. ఈసమైక్యగట్టిన రైల్లు దినము 2500000 ప్రయాణీకులను గొంపోవు చుండెనట.

బర్క్ హెడ్ ప్రభుని ప్రకటనము

“ఇండియానుండి బ్రిటిషు అధికారులు మరలిపోరు”

“ఇండియానుండి పోయినచో ఉపద్రవము గల్గును

“ప్రభువులనభిమాని అవకాశము వచ్చిన లిట్టను ప్రభునిపై వార్తాపత్రికలు చేసిన ఖాదనమునకు స్వయముగ ప్రత్యుత్తరము నిచ్చెదననుట

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, జూలై 1 — ఆంగ్ల మహారాజు జన్మదిన విందుకేసరి తత్సందర్భమున ఆంగ్లమహారాజు ఇట్లుచెప్పిరి - ఇటీవల బర్క్ హెడ్ ప్రభువు సుహృద్భావమును సహకారమును జూపినపుడు ఎవరూ వాటిని విమోచించుకొనక అవకాశమును జారవిడుచుచు శోచనీయము భారతదేశమును త్వరలోనే స్వపరిపాలనా మార్గమునకు స్వపరిపాలనమునకు శ్రద్ధుటకు బ్రిటను ఇండియాదేశమును రెండును స్నేహభావముతో కలిసి పనిచేయుచో జూనియరు ఆశించుచున్నాడను

సామ్రాజ్యసభ

సందర్భమున భారత సంస్థానాధీశ్వరుల స్వార్థములను బొందు ఉద్దేశ్యములే లేవు దేశసేవా పరాయణత్వమే వారి మహారాజ్యము అయ్యది సరిగ్గముగా గాక వారికి ఘనతగ నుండును

బర్క్ హెడ్ ప్రభువు

ఇట్లుచెప్పెను ప్రభువులనభిమాని లిట్టను ప్రభునిపై వార్తాపత్రికలు చేసిన ఖాదనమును గూర్చి అవకాశము వచ్చినచో స్వయముగ ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుటకు సంసిద్ధుడనైయున్నాడను

ఇరాకుచమురు

బగ్దాద్, జూలై 7 — ఇరాకు చమురుగల నన్నిటిని పరిశోధించి ప్రాపెనరు బాకుగారు లండనుకు మరలిరి ఇకగనులను త్రవ్వకుట ప్రారంభించెదర

వెనుజులకు గూడ బాకుగా రిజపనిమీద పెడలెదరట మరల అట్టే ఒరునాటికి తనపనిని సాగించుటకు బగ్దాదుకు వచ్చెనరట

గ్రీకు శరణాగతులు

దగ్గి, జూలై 7 — గ్రీసులో శరణొచ్చినవారిని గూర్చి రాబోవు సెప్టెంబరు సమావేశమున చర్చించెదర గ్రీసులో మొత్తము ఇప్పుడు 1400000 మంది శరణొచ్చిరి ఇందులో 620000 మందికే పట్టణములందు వానవ మేర్పడి ది డబ్బులేక పోవుటచే ఈపని పూర్తిగాలేదు అసమము 100000 పానులు గానలనియున్న దీపని పూర్తియగుటకు

క్యాంటన్ బహిష్కరణము

దగ్గి, జూలై 7 — క్యాంటన్ లో బ్రిటిషు బహిష్కరమును గూర్చి పరిష్కారముకేయుటకు రాయబారములు జూలై 15 లేదీని ప్రారంభముకావచ్చునని కామన్వెల్త్ లో విదేశాంగమంత్రి తెలియజేసెను

జర్మనుగనుల పనివాండు

గంటలను తగ్గించము

సార్ బెల్జ్, జూలై 7 — జర్మను గనుల పనివాండు కనిపెయు గంటలను తగ్గించిన అంతర్జాతీయ గనుల తగవుకూడ పరిష్కారమునని ప్రాంతీయ హెడ్స్ గారి తీర్మానము మీగిపోయెను జర్మను గనుల పనివాండు పనిచేయుగంటలను బ్రిటిషు పనివాండు చేయుగంటలను ఒకటిగ జేయుచు సమాక పరిస్థితులులేవని జర్మను గనుల పనివాండు యూనియనువారు తెలియజేసిరి

అధికరాజేణా మరతర రాజేణా బ్రిటిషు గనుల పనివాండుకు క్రించిన లేక తోడ్పడెదమనియు, తమ కార్యనిర్వాహకవర్గమువారి ఇంగ్లండుకు బాన్సు కెలమతి చేయవలెననియు రజ్జును గనుల సంఘమువారు ప్రోత్సహముగ నుడివిరి

భారత దేశసంస్థానాధీశ్వరులు

తమపట్ల బ్రిటను కనధర్మము నిర్వహించలేదని నిందించజాలరు.

భారతదేశ పరిస్థితుల విషయమై ప్రభువులనభిమాని త్వరితముగా సంగ్రహముగ బల్కెదను. ఏమి జెప్పెదచో ముందుగ ఊహించజాలను. కాని నాకు ఇండియాలో తరుచు గలుగుచున్న సాంఘిక తగవులే భయమును గలుగ జేయుచున్నవి.

బ్రిటిషు అధికారులు ఇండియానుండి పోవుట ఇండియాలో ముష్క తటస్థించుట ఒకేసారి జరుగును బ్రిటిషు అధికారులు ఇండియానుండి మరలిపోరు. ఆ యుద్దేశ్యము లేదు. ఇండియాలో మారాజ్యము అధికారముపోలేదు నే నింకను ఇండియామంత్రిగ నున్నచో రాబోవు సంస్కరణముల సంఘమునందు ఒక సంఘమువారిని గాక అన్ని సంఘములవారిని సామ్రాజ్యములో నున్న గొప్ప సమరూపందరిని ఎంచి నియమించెద మనిరి.

తంజీరు దొర్లనము

బ్రిటిషువారి దాద్యత

సంపూర్ణవిచారణ గావలెననుట

దగ్గి, జూలై 7 — తంజీరులో పోలీసు దొర్లనమును గూర్చి కామన్వెల్త్ లో పెక్కు ప్రశ్నల నడిగిరి దానికి ప్రత్యుత్తరముగ తంజీరుపోలీసు ఉద్యోగముల నియమమునుగూర్చి బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి కెట్టి బాధ్యతయు లేదనియు కాసనసభా ప్రతినిధిగారి ఆగ్నే కాఖాధికారిగారి బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి అధికారములే లేదనియు తనకు తెలిసినంతవరకు బ్రిటిషు ప్రజ లీదొర్లనములో తరనియు సంగతులన్నిటిని తంజీరులో నున్న బ్రిటిషు క్లౌనిల జనరలు విచారించుచున్నాడనియు కామన్వెల్త్ లో చాబల్లెతుగారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

చింబాయి కార్పరేషనునకు

ప్రభుత్వనియమములు

నియమములు పూర్తిగ తొలగింప విచారించుటకు తీర్మానము

బొంబాయి, జూలై 8 — స్థాయి సంఘమునకు ప్రభుత్వము సభ్యుల నియమించుట పనికిరాదని తెలిపిన పిదప బొంబాయి కార్పరేషను సభ్యులు మరియొక అభివృద్ధికరమును, సోపానము సర్దింపవలయునని గోరుచున్నాడు కార్పరేషనునకు దొరతనము యిమీద సభ్యుల నియమించరాదని వారి అభిప్రాయముగనున్నది జూలైమాసములో కార్పరేషనునందు విచారించబడునట్టి తీర్మానము గవర్న మెంటు నియమముల సంపూర్ణముగ తొలగించుటకు సురించి కార్యక్రమ నిబంధనల కమిటీని విచారించగోరుచున్నది గవర్న మెంటు నియమించుచున్న పదియారు స్థానములకు పత్తికా అట్టెలు స్థానములను నిమ్మజాతు వారికిని అభివృద్ధియందు వెనుక పడియున్న వారికిని రిజర్వ చేయవలయునని తీర్మానము గోరుచున్నది. (ఆ. ప్రె)

వాతావరణస్థితి

1926 సం జూలై నెల 9-వ తేది శుక్రవారము

మాఖ్యజిల్లాలు	గత 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షము	గత 24 గంటలలో అల్పతమ వర్షము	గత 24 గంటలలో వర్షము	వీలెట్ నెల 1-వ తేదినండి వర్షము	సాధారణముగ సంవత్సరమునకు పొందవలసిన వర్షము
గోపాల్ పూర్	88.9	77.3	...	2.55	— 5.5
విశాఖపట్టణం	85.9	78.3	.	5.41	— 0.59
కాకినాడ	87.0	74.1	4.12	12.81	+ 6.11
మచిలీపట్టణము	89.7	77.8	0.82	4.62	— 1.60
కర్నూలు	92.9	76.8	...	2.86	— 1.88
బళ్లారి	87.0	78.2	..	2.85	+ 0.04
అనంతపురం	...	...	.	5.47	+ 2.48
కడప	98.6	76.8	.	6.04	+ 1.98
నెల్లూరు	95.2	80.7	.	8.58	+ 1.27
మద్రాసు	95.5	78.2	.	1.65	— 1.89
కడపూరు	96.9	81.0	.	1.82	— 1.03
నెలము	92.4	74.1	0.17	4.20	+ 0.25
కోయంబూరు	88.5	72.5	0.18	1.90	— 0.16
తిరుచునాపల్లి	97.1	78.0	.	1.94	+ 0.07
నాగపట్టణము	90.9	79.8	.	0.82	— 1.56
మధుర	96.3	77.3	..	1.20	— 0.90
పాంబట్	86.0	79.2	..	0	— 0.81
తిరునల్వేలి	...	..	...	0	— 0.63
తిరువేలూరు	79.5	75.4	0.87	18.22	— 2.67
కొచ్చిక్	84.8	72.8	1.04	43.78	+ 7.50
కాలికట్టు	83.8	74.1	0.42	45.84	+ 2.27
మంగళూరు	87.2	75.2	0.44	45.87	— 3.69
తెంగుకూరు	88.8	66.8	...	8.00	— 1.15
మెరకార	69.4	59.8	2.88	35.97	— 2.07
కొడైకనాల్	68.1	54.1	0.25	3.88	— 1.63

సర్కారులు — కాకినాడలో 4.12 కొద్దికాలము గట్టిగ కురిసెను మచిలీపట్టణంలో 0.82 వర్షించెను మేఘములు వట్టముగనున్నవి దక్షిణమున అద్భుత ఎక్కువ కాకినాడలో రాత్రి వేడిమి 6 డిగ్రీలుతక్కువ పగటివేడిమి 8 $\frac{1}{2}$ నుండి ఆరు డిగ్రీలు తక్కువ

డక్కన్ — మేఘములు విస్తారముగ నున్నవి బళ్లారిలో పగటివేడిమి 5, కడపలో 8 డిగ్రీలు తక్కువ బళ్లారిలో రాత్రివేడిమి 8 $\frac{1}{2}$ డిగ్రీలు ఎక్కువ

కర్నూలుకము — మేఘములు విస్తారముగ నున్నవి నెల్లూరులో పగటివేడిమి 2 $\frac{1}{2}$ డిగ్రీలుతక్కువ

పడమటితీరమున వర్షము సాగవచ్చును తక్కినవోట్ల స్థానికచినుకులు పడును

ఎన్. ఆర్. యు. సాపూరు.

వాతావరణాస్త్రజ్ఞుడు

బె జె వా డ

(స్వయవిలేఖరి)

మలబారు జిల్లావారిని బోలిన ఇరువురు ముఖ్యులు ఈ మధ్య దేశవాదకు వచ్చి ఇచట కొందరికి పట్టుబట్టల యొక్కయు, క్యాలికట్టు చెక్కుగుడ్డల యొక్కయు నమోనాలను చూపించి ఆధ్వాన్యగా కొంతసామ్యుకు పనులుచేసివారు. తరువాత చాలరోజులవరకు అర్ధరిచ్చిన వస్త్రములు చొక్కాగుడ్డలు రానందున వారలకు ఇచట పెద్దమునుష్యులు జాబులను వ్రాసివారు జాబులు డెడ్ లెటరు అఫీసుకుపోయి ఆయాకి చిక్కలేదని తిరిగివచ్చినవి చెన్నపట్నము వెళ్లి వారు ఇచ్చిన అక్షరమువద్ద చూస్తే వారి ఆయాకి చిక్కలేదు ఇట్లుండగా కొన్నిరోజులక్రిందట వారు మరల నొకజాబును వ్రాసిరి గుడ్డలు తయారైనవెంటనే పంపును మని ఆజాబులో వ్రాసి వారు ఆజాబునుబట్టి చూడగా తెలుగుదేశమున మరికొన్ని పట్టాములలో కూడ వీరు ఇట్లు సామ్యు పనులుచేయుచున్నట్లు ఊహింపవలసి యున్నది. వారిరువురిలో నొకరు వర్తగనుండురు మరియొకరు చామనచాయగ నుండురు. వీరిని గుర్తించినవారు దేశవాదలో డాక్టరు సాగరుగారికి వ్రాయనిచ్చెను.

విడుదలైన కైదీల సహాయసంఘము

డి. బి. జి. నారాయణస్వామిచెట్టిగారి
అధ్యక్షోపన్యాసము

ఈ త్రోవ ఆంధ్రాదులో గత వారము జరిగి విడుదలైన కైదీల సహాయసంఘము వారి క సభకు ఆధ్యక్షత వహించిన డి॥ బి॥ జి॥ నారాయణస్వామిచెట్టిగారు తమ ఉపన్యాసము నందు ఇట్లు చెప్పిరి.

చెన్నరాష్ట్రములో ఈ సంఘము 1921 సం॥ స్థాపించబడినది. విడుదలైన పిమ్మట కైదీలకు సహాయము చేయుట శ్రమ చేయుట కలవాటుపడెనవారి అలవాటు తప్పించి సగౌరవమునకు మరల్చుట, బాల్కనీరస్థులను శ్రేయముతో ముంచిపోవించడములు, వేరువిధముగ పరిష్కరింపబడకపోవారితో కైదు శిక్ష విధించునట్లు కాననము మార్పులు జరుగు ముఖ్యోద్దేశములతో ఈ సంఘము స్థాపించబడినది. ఇందు ఆరేడు ఉద్దేశములకు తప్ప తక్కినవన్నియు కొంతవరకు నెరవేరినవి. దానికిరూప ఇవ్వవలసిగా న న స మ య మా స న్న మ యి న ది. 1921 నుండి యిప్పటికి 520 కైదీలకు ఈసంఘమువారు సహాయము చేసిరి.

కైదీలను చోరత్వమునందు తిప్పించి మంచిరూపము చేయుట మానవసంఘమునకు ప్రభుత్వమువారికిని ఎంతయు శ్రేయోదాయకము. అందుచే యీసంఘమువారి ఉత్సాహము లోకము బోధయు ప్రత్యేక వ్యవస్థ తమకు తోచిన సహాయములేదు. ప్రభుత్వమువారు మొదటి ఏడు రూ॥ 2000, తరువాత సాలిన రూ॥ 8000 యీసంఘమునకు గ్రాంటు నిచ్చుచున్నారు. కొన్ని జిల్లాలలో కాఖానసంఘములు సరిగ పనిచేయు లేదు. గవర్నరు గోషును ప్రభువుగారు ఆగవ్యమాసమున వార్షికసభలో ఈసంఘము సుదృఢమునకు ప్రభుత్వోద్యోగులందఱు సహాయముజేయవలెనని, వారేకాక యితరులుగూడ ఎక్కువసహాయము జేయవలెనని.

కైదీ జెయిలునుండి విడుదలయ్యునోడనే నిరాధారుడై తిరుగుదును. అట్టియెడ సహాయము కొంతయు గలవైనచేయకున్న మరల తిప్పు త్రోవ జరుగును. కావున అట్టి సహాయ మత్యోగము. ఈసంఘకార్యమును నాధింపుటకు ధనసహాయమే గాక మనుష్యసహాయము గూడ కావలెను.

ముఖ్యముగా కావలసిన దేమన, విడుదలైన కైదీలకు తిప్పి పోకుండ జాగ్రత్తగా జూచుచుండుటకు ప్రాజేక్షనరీ ఉద్యోగులను తగినవారిని నియమించవలెను. ఈవిషయమున ఆయా జిల్లాకలెక్టరులు తగినసహాయము జేయవలెను. ఉస్మాను సాహెబుగారి సహాయమున బోర్డులు చట్టుము గావించబడినది. దీని ద్వారా బాలురు బాగుపడగలరు.

వేరొకవిషయము ముఖ్యముగ గమనించవలయున్నది. క్రిమినలు ప్రాసీజరు కోడు 582 నెన్ను ప్రకారము శ్రేయస్థులను పరీక్షించివీలయినంత మట్టుకు కైదులో వేయించుట తగినవలెను. అందు విషయమై స్వాధ్యక్షానములకు ఈ సంఘము కరపూన ఎవరైనవోయి చిన్న కైదులకు శ్రేయస్థుల కైదునబడకుండ జూచుచుండవలెను.

అలవాటు పడినశ్రేయస్థుని బుద్ధి మరల్చుట చాల కష్టము అలవాటుగకాక ప్రథమశ్రేయస్థు నొనర్చువారల విషయమున ఈ సంఘమువారు శ్రద్ధ వహించిన చాల లాభముగదా. అలవాటుగ రొంగత న ము చేయుచు కైదు న బడిన వారు విడుదలైన వెంటనే సంఘమువారు దఖలుపుచ్చుకొని వానికితగిన వృత్తికల్పించి, తరచుగా వానినడవడిని గమనించుచుండవలెను. సంఘమువారు దఖలుపుచ్చుకొనుచున్న కైదీలకు పోలీసువారు జెయిలునుండి విడుదలైన సమయము తిరిగి జేయవలసినవలెనని యీ సంఘమువారు నూనూచింపగా పోలీసులు స్పెక్టరు జనరలు గారందుల కంగీకరించిరి. కాని అందరిపట్లను పోలీసువారి తిరిగిపోలగింపరాదు. విడుదలైన కైదీ పూర్తిగా బాగుపడెను. మరల శ్రేయస్థుడను న మృతము తోచువరకు పోలీసు వారి తిరిగి తిరిగిపోరాదు. అటు జేసిన ఆకైదీల మరల శ్రేయస్థు జేసి జెయిలుకు బోయినచో సంఘ గౌరవము చెడును. ప్రాజేక్షన ఉద్యోగులు తృప్తిగలిగును నృత్య సంకల్పములు అయి యుండలేను. కైదీ విడుదలయిన పిదప వానికి ఏదో వృత్తి లభించువరకు వానిని గమనించుచుండవలెను.

రాజపుత్ర సమాజము

"విద్యార్థులవేతనములు మంజూరుచేయుటకు నర్వాపు రంథాలాకా పూలపల్లి గ్రామంలో 18-7-26 తేదీని కార్యనిర్వాహకసభ జరుగును"

అల్లూరి రామకృష్ణరాజు,
కార్యదర్శి.

అఖిలభారత బ్రాహ్మణేతర కాంగ్రెసు

వర్కింగుకమిటీ సమావేశము

ప్రచారమునల్పుటకు కేంద్రసంఘము సామింపబడుట పునః, జూలై 9:-రాజకీయ పక్షవద్ధతులపై రావాపు ఎన్నికసన్మానముల పల్పుటకు విచారించుటకొరకు వివిధ జిల్లాలనుండి బ్రాహ్మణేతర నాయకులు యాదవ మేనేజన్ మెన్సు హాలునందు సన్న ఉదయమున సమావేశమైరి.

పక్షపుటేర్పాట్లనిమిత్తము ధనము విచారణచేయుట కను పక్షములేవున వివిధ జిల్లాలయందును బ్రాహ్మణేతరల హక్కులను సర్వములను గురించి ప్రబోధించుటకు ఒకకేంద్రసంఘము స్థాపించబడెను.

వర్కింగుకమిటీ సమావేశము

గౌ॥ పానగల్లురాజాగారి అధ్యక్షతకరింద అఖిలభారత బ్రాహ్మణేతర కాంగ్రెసు వర్కింగుకమిటీ సమావేశ మయ్యెను. జాతిపక్షమునంటి మరల యితర రాజకీయపక్షములందు బ్రాహ్మణేతరపక్ష సభ్యులు వేరరాదని నిశ్చయింపబడినట్లు చెప్పెను. (అ. ప్రె.)

ప్రకృత రాజకీయవర్ధిల్లు

రామస్వామి మొదలియూరుగారి ఉపన్యాసము

పునః, జూలై 9:-ఈనాడు సాయంత్రమున ప్రకృత రాజకీయ పరిస్థితులుగురించి ఎ. రామస్వామి మొదలియూరుగారు వర్ణించిరి. స్వరాజ్య యధోవిధ సహకారపక్షముల చరిత్ర నిదర్శనపూర్వముగ వర్ణించి వారి అంతరంగ ఆశయముల కను కూలముగ వారెంటి అభిప్రాయముల మార్పుకొనిరి. ఒకసంవత్సరములలో స్వరాజ్యమును దెచ్చుటకు నాగ్రత్తము నెరవేర్చబాల పోయినదియు రామస్వామి మొదలియూరుగారు చెప్పిరి. పక్ష నిర్మాణమును నాయకునియందు విశ్వాసము వలనమమదరాసునందు అభివృద్ధిచెయ్యు బ్రాహ్మణేతరపక్షము బడయుటకు గావలెను.

బ్రాహ్మణేతరపక్షమునకు రామస్వామి మొదలియూరుగారు జీవమునిచ్చి మొదలియూరుగారి కుచితకీర్తి క. ఎన్. గుప్తాగారు కృతజ్ఞతచెప్పిరి. హోంరాష్ట్ర దేశమునుగూడ బ్రాహ్మణేతరపక్షమునకు విజయము సంపాదించవలయుననిచో మదరాసునందు ఎలల పక్షము బాగుగ నిర్మాణము గావించవలయునని గుప్తాగారు హెచ్చరించిరి. (అ. ప్రె.)

మదరాసు బ్రాహ్మణేతర నాయకులను సత్కరించుట

బ్రాహ్మణేతరపక్షముయొక్క ప్రధాన ఆశయము

పానగల్లురాజాగారి ప్రత్యుత్తరము

పునః, జూలై 9:-కాలూరామ్, మన్ సారాము హాలునందు విన్న సాయంత్రము పునః బ్రాహ్మణేతరసభ్యులు పానగల్లురాజాగారిని సన్మానించుటకు సమావేశమైరి. పునః నగరము, కంట్నం మొట్టు తరపున సర్దారు శ్రీనివాసమొదలియూరుగారు రాజాగారికి సన్మానపత్ర మొసంగిరి.

సన్మానపత్రమొసంగినందుకు కృతజ్ఞతను చెప్పి, మదరాసు

వెలుపడినది.

త్వరపడుడు.

శతకమంజరి - భక్తిసంపుటము

వృషాధిప, సర్వేశ్వర, దేవకీనందన, ఒంటిమిట్టరఘువీర, నారాయణ, శ్రీకాలహస్తీశ్వర, దాశరథి, రంగశాయి, శ్రీరామతారక, రామచంద్రశతకములు పది యిందుగలవు. ఒక్కొక్క శతకమునను వెక్కు మాతృకలతో నరిచూచి చేర్చిన పాఠభేదములును, ఆయా శతకకర్తల చరిత్రమును, రచనమును, విషయమును విమర్శించు విపులముగు పీఠికయును గలవు. ముచ్చటలు గూర్చునట్లు మేలి క్యాళికోటైందు చేసిన సంపుటము వెల రు॥ ౧౦ మాత్రమే. శతకములు విడిగను దొరకును.

నందు బ్రాహ్మణేతరపక్షము యెంటి అనుబంధము నిర్వహించబడుచున్నదియు సంక్రమముగ రాజాగారు చెప్పిరి. బ్రాహ్మణేతరసభ్యుల ఆమోదనము పూర్తి గతనియెడ మదరాసు కా స న స భ యం దు హం దూ మ తా దానుములపట్టుచు బాల్కనీ శ్రేయస్థులకు అవకాశము లేకపోయెడిదనియు హిందూమహమ్మదీయ విశిష్టతయు బ్రాహ్మణేతరపక్షముయొక్క ముఖ్యమగు ఆశయమనియు రాజాగారు చెప్పిరి.

పునఃనగర మునిసిపాలిటీ గతాధ్యక్షుడగు డా॥ నాయుడు రాజాగారిని హుటాహుటమున కేటెను.

మతాదాయ చట్టము

హిందూ మతాదాయ చట్టము గురించి దెలవవలసిన సభ్యులు ఎ. రామస్వామి మొదలియూరుగారిని గోరిరి. చట్ట నిర్మాణమున చట్టము కాననసభ్యులను ప్రకటించబడిన విషయములపై ఆతి ప్రతిఘటనమును రామస్వామి మొదలియూరుగారు వెక్కుకొనిచిరి.

ముహమ్మదీయులు బ్రాహ్మణేతరలతో బాంబాయి యందు దెల్ల పుచ్చుచు సహకారమును జూపుచున్నారనియు మాల విరఫీయింపదగు రామస్వామి మొదలియూరుగారి ఉపన్యాసానంతరము చెప్పిరి.

వినియోగరావు మొరలిగూడ, సత్యమొదలి, జి. గి. గుప్త, ఛి:మల్ గుండె, ఏ. సి. పటేలు, బాబురావు సెడే, బాగ్లే, క. ఎన్. గుప్తాద్రి ఆసయమున హాజరైన ప్రముఖులందఱు ముఖ్యులు. (అ. ప్రె.)

హిందూ, జూలై 9:-నిన్న సాయంత్రమున గవర్నరుతో గణేశభంజనందు విచారించినవిషయ ముదంతునకు గౌ॥ పానగల్లురాజాగారు బాటుచేసిరి. (అ. ప్రె.)

వేంపాటివారి పాఠశాల, కొంకణి

ఈ పాఠశాల షుభార 150 సంవత్సరములకింద స్థాపించబడి నేటివఱకు నిర్విఘ్నముగా నాడుచున్నది. ప్రస్తుతము సమర్థులు వారి వశపు కిడ్డెలును సరు మ.రా.రా.శ్రీ వేంపాటి సీతారామయ్యగారి హస్తగతమై చెల్లుచున్నది. వీరు శతకండ్లరీ (గ్రేడు టై)నింగు ప్యాసెయారు. వీరికి హూబాంలభివలయందు గల ప్రవీణతను బ్రకటింపించు బంధు నోటికాశేటిసిన్ని పాలుగారు తెలుగు పండితులును యోగ్యతాపత్రముల నొసంగిరి. వీరి పాఠశాలయందు జరుపు బాంధవ విద్యాభ్యాసము చక్కగా నలనడుచున్నది. ఇదిగాక గ్రామమునందలివలన హాలకు రాత్రియందు దుచితముగా విద్యాదానము చేయుచున్నారు. వీరికృషి ప్రశంసనీయును. ఇవి యెంతయు సఫలత నొందుగాక! బాలకవి బుద్ధిరాజు హనుమంతరావు

గజ్జికితైలము

వెల డబ్బీ 1-కి రు. 0-4-0

గజ్జి, చీడ శరీరమంతలు న్యాపించి ముఖ్యముగ చిన్నపిల్లలకు విశేష బాధను గలిగించుచున్నది. ఈ తైలము నాలుగు పూలులు రాచిన గజ్జి, చీడ, చిలుము, జిల మొదలగునవి నశించును. తప్పక పరిజేయును. వెలన్న పోస్తుభుల లభకముగను గాన ఇతరమందులతో కలిపి తెచ్చుచుగొనుట యుక్తము.

వేలకు మందు వెల సినా 1-కి రు. 0-4-0

ఈ నూనెను తిలపరాచిన వేలు ఈపి నశించును. చర్మమునకు వెండ్రుకలకుహాని యుండక వెండ్రుకలు పెరుగును. అమ్మతాంబనం డిపో, మదరాసు. బాంబాయి.

వెలుపడినది.

త్వరపడుడు.

శతకమంజరి - భక్తిసంపుటము

వృషాధిప, సర్వేశ్వర, దేవకీనందన, ఒంటిమిట్టరఘువీర, నారాయణ, శ్రీకాలహస్తీశ్వర, దాశరథి, రంగశాయి, శ్రీరామతారక, రామచంద్రశతకములు పది యిందుగలవు. ఒక్కొక్క శతకమునను వెక్కు మాతృకలతో నరిచూచి చేర్చిన పాఠభేదములును, ఆయా శతకకర్తల చరిత్రమును, రచనమును, విషయమును విమర్శించు విపులముగు పీఠికయును గలవు. ముచ్చటలు గూర్చునట్లు మేలి క్యాళికోటైందు చేసిన సంపుటము వెల రు॥ ౧౦ మాత్రమే. శతకములు విడిగను దొరకును.

ఆంధ్ర గంధ మాల,

శపాలుపెట్టె నెం 212 రు, చెన్నపురి.

టిన్ రేకు పరిశ్రమ

టాంపుబోర్డు విచారణ

టిన్ ప్లేటు కంపెనీ సాక్ష్యము

కలకత్తా, జూలై 8— ఆ మె రి కా మాదిరిని తెచ్చుచువురమందు నిర్మింపబడిన యంత్రములు యిండియా దేశ పరిశ్రమలబట్టియానా వెల్లు టిన్ ప్లేటు కంపెనీకంటే శక్తిపావర్ధ్యముతో ఉత్పత్తికేయించుచున్నది కలకత్తా టిన్ ప్లేటు కంపెనీ తాలూకు సాక్షులు నేడు సమావేశమైన టాంపుబోర్డు ఎదుట సాక్ష్యమిచ్చిరి. టిన్ ప్లేటు రూ 45 ల చొప్పున రక్షణముకొంటి కాలమిచ్చినయెడ అప్పుటికితేయబడు నని ఫార్ములార్ సన్న గారు ఆ రద్దీ తు స ప స మా ధా న మిచ్చిరి. భారతదేశమందు చీనారేకు సుమారు 60,000 టన్నులు విక్రయమగుచున్నది. 35,000 టన్నులకు చీనారేకు తయారుకేయుచున్నది కాబట్టి మరి 25,000 టన్నుల చీనారేకును తయారుకేయుటకు అవకాశముగలదు. గత నాలుగైదుసంవత్సరముల నుండి భారతదేశమందు చీనారేకువ్యయము పెరుగుచున్నది. బర్మానూ సెకంపెనీకంటే అధికముగ వ్యయముకేయు కంపెనీ లేదు. ఈకంటేగాక స్టాండర్డు ఆయిలంకంపెనీగూడ తయారుకేసిన చీనారేకుల గొప్పమృదుని సాక్షియిచ్చిపోయింది. వేల్పు చీనారేకుకంటేయంత్రములందుకంటే అధికముగ భారతదేశ చీనారేకుకంటేయెక్కువ అధికముగ తయారుకేయుచున్నది అప్పుడు ప్రశ్నింప, అమెరికను కర్షణి పరకు స్తూరముగ తయారుకేయబడుచున్న దని బొక్స్ మెండుగారు జవాబిచ్చిరి. వేల్పుయంత్రములందువలె గాక భారతదేశ యంత్రములు అధికముగ కార్మికులవార్యయం దుంచబడెను. అమెరికా యంత్రములు విక్రీయించుచున్నందున, పరిశ్రమలకు చానుగ అవకాశముగ నున్నవరియే, చాను విస్త్రంతుకొలదిని లాభ కరముగ నుండి నాయు సాక్షి డెల్వెను. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి మునిసిపాలిటీ స్థాయిసంఘము

బ్రిటిషు సామ్రాజ్యవస్తువుల

బహిష్కారము తొలగించుట

బొంబాయి, జూలై 8— భారత దేశమునకు వెలుపల బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమునకునిశానముగాబడినవస్తువుల బహిష్కారించ వలయునని 1922 ఆక్టోబరు 15-న తేదీన గాంధీజీగారి తీర్మానము, హెచ్. జె. డేవిసుగారి ప్రతిపాదనపై బొంబాయి మునిసిపాలిటీ స్థాయిసంఘము రద్దు చేసెను. ఏనుగు సభ్యులు ప్రతిపాదన కనుకూలముగను, 5 గురు సభ్యులు ప్రతిహేతుముగను వోటుల నిచ్చిరి. తీర్మానము వ్యాపారపద్ధతికి ప్రతిహేతుముగ నున్నదనియు భారతీయుల బ్రిటిషు ప్రజల సుఖ్య సవర్ణిప్రాయమును గలగుటకు అంతరాయముగ నున్నదనియు డేవిసుగారు పల్కిరి. విచారణమిత్తము తీర్మానము కార్యరేషను ఎదుట బెట్టబడును (అ. ప్రె.)

గానగల్లు రాజా గౌరవింపబడుట

భారత బుధు సమాజ సన్మానము

పునహా, జూలై 7— పునహా పాఠశాల పక్షమున భారత ధంధు సమాజము గౌరవనీయులగు పానగల్లు రాజాను సన్మానించి విశిష్టత మర్పించెను బ్రాహ్మణేతకోద్యమము నిష్పన్న జాతులకొరకు రాజా గావించిన ధనకార్యములు సన్మానప్రాయము నుగ్గరింపబడెను. సమాజ సమైక్యత పోషకులగు నందఱులను దివి రాజాగారు గౌరవించిరి. ఉచితకీర్తి రాజాగారు సమాజమునకు ప్రభుత్వ మిచ్చిరి. (అ. ప్రె.)

తాతా ఆయిల్ మిల్లు కంపెనీ

వాటాదారులును మేనేజింగువజంట్లు అంగీకరించిన స్కీము హైకోర్టునకు దాఖలు చేయబడును బొంబాయి, జూలై 8— తాతా ఆయిల్ మిల్ కంపెనీ వాటాదారుల అసాధారణసమావేశమున వాటాదారులును మేనేజింగు వజంట్లును అంగీకరించిన స్కీము హైకోర్టునకు దాఖలు చేయుట కంగీకరింపబడెను. (అ. ప్రె.)

తగ్గించబడిన ధరలు !

శ్రేష్ఠమైనరకము !!

చౌకయైనధర ప్రకారము మీకొక శ్రేష్ఠమైన బైకిలు కావలయునా? అట్లుకావలసినచో తక్షణమే ఈ దిగువ తెలుపబడిన వాటిలో నొకటిని తీసుకొనుము.

రడ్డివిట్ వర్చువిరో స్పెషల్ నెం 1 రెండు

బేకులతో కి-1 ధర రు. 120

రడ్డివిట్ వర్చు స్టాండర్డు నెం 20 26 1-కి ధర రు. 100

హార్ కూల్పు పాపులర్ 1-కి ధర రు. 90

(చిత్రవిచిత్రపు రంగులతో పూర్తి చేయబడినది)

హార్ కూల్పు పాపులర్ (నెల్లులాయిడ్

హండుబార్ తో సహా 1-కి ధర రు. 95

పెరల్ స్పెషల్ 1-కి ధర రు. 75

ఇన్వికా "డి" మాడల్ 1-కి ధర రు. 115

రాయల్ ప్రిన్సు బి. ఎస్. ఏ ఫైరింగుల నో సహా ధర 1-కి రు. 115

పోల్ వజంట్లు:

ఇంగ్లీషు సైకిల్ మోటారు ఇంప్రోవింగుకంపెనీ,

బ్రాంచి బెజవాడ

9, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

మైసూరు పాశ్చాత్య వెంటకూచల పండితులు ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాంతములలో ఒకటియగు లోకామయహర కస్తూరిమాత్రల యోగ్యతాపత్రములు

Rgedk Trade Mar

5. మ. కేశవనారాయణయ్య జాక. బరకారనచామర్ P. O డ్రుగ్. డిస్ట్రిక్టు, సి. పి. వీరు వ్రాసినది మీ కస్తూరిమాత్రలు, అన్ని జ్యోతిషములకు ద్వంద్వము, నిశ్చక్తిని, దివ్యోపదేశముగా వున్నది. గావున ఇంకను 6 సీసాలకు పంప కోరినాను.
6. మ. చి. కె. చుబ్రహ్మయ్యశాస్త్రి, ఎస్టేట్ ఆఫీసు కడపూరు, తిరుచినాపల్లి వీరు వ్రాసినది. ఇతర దివ్యోపదేశములవలన గూఢముకాని అనేకకోగములు తమరి లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలవలన గూఢమైయుండుట వలన మరియు 12 సీసాలకు పంప కోరుతున్నాను.
7. మ. ఎల్. ఎల్. సోమ ఎమ్. ఎ. ఇ. ఎ. సి. ఎస్. అల్ గుల్ అస్సాం 8-8-24 తేదీన వ్రాసినది:—తమరి కస్తూరిమాత్రలకు వుపయోగించి మాచినదానిలో సత్రికలలో ప్రకటించియుండు మేరకు అన్ని గుణములు గవిగియుండుటవలన ఇంకను 12 సీసాలకు యిప్పించ కోరుతున్నాను. 801
8. మ. అయ్యోగ్యప్రసాద్ డిపారీ పోలీస్ సబ్ ఇన్స్పెక్టర్ మురవార జబ్బల్ పూరునుండి వ్రాసినది:—వెనుకటివత్సము నందు తమకుబడిన కస్తూరిమాత్రలు చాలా మేలుచేసినవి. ఇప్పుడు నుగల 25 సీసాలకు బంపుము. 250 యుజీ 800 మాత్రముగల సీసా 1-కి ధర రు 0-4-0. పోస్టుఖర్చు వేరు. పోస్టుఖర్చుతో 6 సీసాలకు రు 1-8-0 12 సీసాలకు రు 2-18-0. 25 సీసాలకు రు 5-8-0 సీసా 1 కి 4 అజాలచొప్పున అన్నిదుకాణములందు దొరకును.

(2)

శ్రీ సీతారాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు.

మలేరియాకు అమోఘమైన నివారిణి యగు

ఇసనాఫెలీని (Esanofele)

పుచ్చకొని మీ ఆరోగ్యమును కాపాడుకొనుదు ఇది రక్తమునందున్న మలేరియా పురుగునును చంపి, తరువాత మలేరియా రాకుండుటకై శరీరపటుత్వమును మంచి స్థితిలోనుంచును. రాసీయక ఆటంకపరచుటకు రాత్రి ప్రాతఃకాలములందు ఒకమాత్ర చొప్పున పుచ్చకొనిన చాలును.

బిడ్డలకు ద్రవరూపముగా నున్న ఇసనాఫెలీనా (Esanofelina) ను ఈ యోగింపుడు అందరు కెమిస్టులవద్ద దొరకును, ఇదేమాదిరిగా నుండువాటిని చూచి మోసపోకుడు. (2)

Messrs. GORIO Ltd.,

P. O. Box No. 159, Bombay.

ఆంధ్రభాష తెలిసినవారు మిక్కిలి సులభముగా ఆంగ్ల భాషను నేర్చుకొనవచ్చును

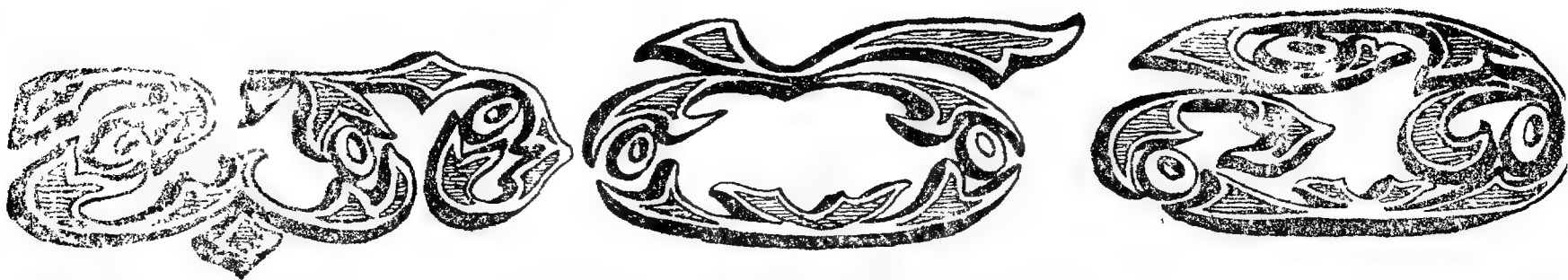
ఆంధ్ర ఆ సాన్ లే క ఆంగ్ల బోధిని

ఈ దివ్యమైన గ్రంథము ఇప్పటికి 10,000 వాండిచే నుపయోగింపబడి సుప్రసిద్ధిచెందినది. రెండవసారి ముద్రింపబడుచున్నది. వారముదినములలో తయారగును. ఆంధ్ర, ఆంగ్ల భాషలయందు ఎక్కువ ప్రావీణ్యము గల పండితునిచే పరిశీలించి వ్రాయబడినది. వారము దినములలో కాపీలు సిద్ధమగును. 60 దినములలోగా ఎవరైనను ఆంగ్ల భాషను సులభమాయెను లేకయే నేర్చుకొనవచ్చును. ఇది ఆంగ్ల భాష మాట్లాడుటకును చదువుటకును, వ్రాయుటకును బాగుగా కేసును.

600 పుటలుగల పెద్దగ్రంథము. ధర ప్రతి 1-కి రు 2-0-0. అనాధంగులు కలుగకుండుటకై రత్న మే ఆర్డరును పంపుడు. తపాలాఖర్చు రు. 0-8-0 లగును.

రాజగోపాలమొదలయి, 302 టంకశాలవీధి, మద్రాసు.

నచిత్రమానవత్రిక.

ప్రతి చంద్రమా సాది నివ్రచురింపబడును

ప్రతినందికయందును మూడునాలుగురంగుల చిత్రములు ఇతరచిత్రములు ప్రచురింపబడును

చందా సం॥ 1-కి రూ. 6-0-0

విడిపత్రిక వెల అణాలు 10 మాత్రమే.

విడిపత్రికల నచిత్రముగ బంపుటకు వీలులేదు.

మాదిరిపత్రిక వలయువారు తపాలుబిళ్లలు పంపవలెను.

ఆషాఢమాస సంచిక - విషయానుక్రమణిక

కురంగి—పల్లె పూర్ణప్రజ్ఞాచార్యులుగారు; ఆంధ్రగీర్వాణ శరణోపసహస్రము—మేడపల్లి వేంకటరమణాచార్యులుగారు; సుభాషిత రత్నావళి యవతారిక—మల్లాది సూర్యనారాయణ శాస్త్రిగారు; భీమకవి నివాసస్థానము—శ్రీశేషాద్రి రమణకవులు; పువ్వులు - చుక్కలు—సెట్టి లక్ష్మీనరసింహముగారు; శాకుంతలము, దానియంత రార్థము—హరి వేంకటేశ్వరులుగారు; పెల్లి సైలాద్రి—గుళ్ల పల్లి నారాయణమూర్తిగారు; మృతసంజీవి—భోగరాజు హనుమంతరావు గారు; కళ—నందూరి వేంకటసుబ్బారావుగారు; సత్యనారాయణ, యమ్మే—నిడమర్తి సత్యనారాయణమూర్తిగారు; కవి—దీపాల పిచ్చయ్యశాస్త్రిగారు; జైనుల మతకథలు—పంచాగ్నుల ఆదినారాయణశాస్త్రిగారు; పూవు-తుమ్మెద—రావూరి చిట్టివేంకట సుబ్రహ్మణ్యముగారు; ఆత్మసమర్పణ—భాస్కర్ గోపాలకృష్ణమూర్తిగారు;

నటరాజమూర్తి—వెదురుమూడి వేంకటకృష్ణరావుగారు; ఆంధ్ర సామ్రాజ్యము—ఆంధ్ర శేషగిరిరావుగారు; మృగయుగ విలాసము—బల్లారి కృష్ణప్పగారు; సదాశివరాయల కొల్లి పటశాసనము—మల్లం పల్లి సోమశేఖరశర్మగారు; శుష్కనది—ఓలేటి వేంకటరామశాస్త్రి గారు; ఆంధ్రనాటకముల విజృంభణము—దర్భా యశ్వేశ్వరసోమ యాజులుగారు; పూర్వవాసనలు - వర్ధునివర్ధకవి—సెట్టి లక్ష్మీనరసింహముగారు; యోచనాస్వేచ్ఛ—(ఒకరు); అభీప్రము—శంకరనారాయణులు; అర్థశాస్త్రము—గండికోట సత్యనారాయణమూర్తిగారు; చుంబనము—జంధ్యాల శివన్న శాస్త్రిగారు; వేంకటేశ్వరవచనాలు; ఆంధ్రగ్రంథముల పట్టిక; ప్రేమగీతిక—మంగిపూడి శ్రీరామచంద్ర శాస్త్రిగారు; సాభిప్రాయవిశేషములు; ఆత్మప్రబోధము—దుర్గమహాంతి సీతారామశర్మగారు; హృదయనిర్వేదము—పి. అన్నాజీశర్మగారు.

చిత్రములు

త్రివర్ణచిత్రములు:— రాటపునందేశము; శరద్భటువు.

సాధారణ చిత్రములు:— బౌద్ధధర్మచిత్రము; శ్రీమతి ఆచంట రుక్మిణమ్మగారు, బి. ఏ., శ్రీరావు లక్ష్మీదేవమ్మగారు, బి.ఏ., మిసు అన్నాజీ జోషువాగారు, బి.ఏ., (ఆసర్పు); శ్రీమతి యస్. కే. మినాక్షిసుందరమ్మగారు; ఇతర చిత్రములును.

ప్రస్తుతము పోస్టలు రూల్సు 'ఏ' ప్రకారము ఆంధ్రపత్రికల విషయమున 0-3-0, భారతీపత్రికల విషయమున 0-3-0 లును రిజిస్టరు పోస్టుఖర్చు లధికమగుచున్నవి. మీరే ముందుగ సొమ్ము మణియార్దరు పంపిన యీ ఖర్చులు తగ్గును. వీ. పీ. లు పంపినచో సొమ్ము ఒక్కొక్కప్పుడు ఆలస్యముగ చేరుటయు పత్రిక సంపుట ఆలస్య మగుటయు సంభవించును.

భారతి ప్రకటన రుసుము

6 మాసములకు పైన కంట్రాక్టువుచ్చుకొనిన	1 పుటకు రు 20	1 నెలకుమాత్రము	1 పుటకు రు 30
డిటా	డిటా	డిటా	1/2 పుటకు ,, 15
డిటా	డిటా	డిటా	1/4 పుటకు ,, 8
3	డిటా	డిటా	
డిటా	డిటా		
డిటా	డిటా		
డిటా	డిటా		
	1/2 పుటకు ,, 13		
	1/4 పుటకు ,, 7		

రీడింగు మాటరుమధ్య 100-కి 25 చొప్పున అధికముగా చార్జి చేయబడును. వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు.

మేనేజరు, “భారతి” తపాలపెట్టె నెంబరు 212, మద్రాసు.

అక్షయనామ సంవత్సరం జ్యేష్ఠమాస బహుళ అమావాస్య కిం శుక్ర వారము

శ్లానస్తవము

[డాక్టరు గుళ్లపల్లి నారాయణమూర్తిగారు,
యల్. ఎమ్. ఎస్.]

అతిభయంకరతిమిరగాధాంధకార
విస్తృతప్రేతవనసంపిహితం లగుచు
నొక్కచోటనె, యొకగతి నొంది, పిలుపు
లేనిసంపూర్ణమరణనిద్రానిమగ్న
తప్తకాయులై, పుట్టుపేదయు ధనాధ్యుః
డమితలోభి, భోగి, కురూపి, యందకాడు,
దొరయు, బానిస, హితుడు, శత్రుడు నటంచు
నెరసు లెన్నక నేమహాధరణియందు
సర్వజీవప్రపంచము శాంతి నొందు;
ప్రకృతినిర్మిత మా నెల్లప్రాణులకును
పూజ్యత సమానమా ధర్మరాజ్య మేది?
శ్రీలః జెన్నాదుమూర్ధాభిషిక్తులకును,
అతిరథమహారథాదీపీరాజులకు,
త్యాగులకు, భోగులకును, పుణ్యాత్ములకును,
బధిరపంగ్వంధభిక్షుకప్రాణులకును,
ఏది తు. కొంపయై భరియింపగల్గు;
ధార్తరాష్ట్రులవీర రక్తప్రవాహ
మేమహానీమలో సంత రించి పోయె;
వాసి గాంచిన పట్నక్రవర్తు లెల్ల
నేమహాభూమి శాంతి పొందినారు,
ఆంధ్రగీర్వాణకపులభావాతిశయము
లెల్ల నేపుణ్యభూమిలో జెల్లిపోయె
రాజ్య మొనగి, ఐశ్వర్యసర్వస్వ మొనగి,
నతిని సుతు నమ్మి తాను దాస్యము గ్రహించి,
నత్యవాక్పరిపాలనానక్తి దవలి
సిరయశస్సాదవర్ధక శీతకిరణుః
డగుచు స్వామికార్యాచరణాత్ముః డైన
నత్యకీర్తి హరిశ్చంద్రచక్రవర్తి
నత్యపాలన మేసీమ జయము గాంచె
జరతమాతృణము క్తికై పాటుపడిన
దాదయును, గోఖలే తిలక్ దాసుప్రభృతు
లేయవనిలోన నైక్యమై పోయినారు
ఆశలు గతించు లోభమోహము లడంగు
సర్వక్షుద్రభావములు నాశనము జెందు
భూధనంబులు నైశ్వర్య - ములు నశించు
విప్రవిప్రేతరసమస్య వీడిపోవు
స్పృశ్యతాస్పృశ్యతలు నివారింపబడును
వర్ణభేదవిచక్షణలో చూర్ణ మగుచు
పుణ్యకార్యలేశమె నిల్చు పొల్లిలేక
నితరవాంఛితార్థములు నైహికసుఖంబు
లేమహి గతించు నాపుణ్యభూమి వీరె;
పెనుతుపానులుపెట్ట నీ - ఘనచయంబు

వసంతము

[పానుగంటి విజయరాఘవరావుగారు]
గీ॥ ప్రకృతికాంతరొ నీ కింక వగ పడేల
కష్టసంద్రములో నుండి గట్టు బడితి
వమ్మ! కృష్ణపక్షపు చంద్రుడై నైమించె
నిండుకళల భానుండు రా నుండె బైకి.
కట్టుకొనుటకు శుభ్రమా బట్ట లేక
కష్టచయముల బడితి వో కన్నతల్లి
జీర్ణవస్త్రపు కాలము పూర్ణమయ్యె
మంచిమొకమూలుదుస్తులక మనలే దింక
నీదు దీనపుగతి గాంచి నీవు గన్న
బిడ్డలగు వృక్షములు తల్లి బిడియమంది
దూరదేశపువాసులక జేరబోక
పచ్చమొకమూలుఖద్దరు బట్ట లెన్న
నేసియుంచెను తల్లిలో తీసికొనుము.
కచమున దురుము పూలకే కళపు రాగ
నెంత సంతాప మందితో ఇంతి నీవు
ఇంద్రధనుసుల రంగుల నిమమడించు
చిత్రమగు పూల విడె జాల చెట్టులమ్మ
ఆన తీరగ వానిని గోసికొనుము
అగ్ని సాక్షిగఁ జెండిలి నాడినట్టి
నాదు నాధు డెచటనో అనాధు డగుచు
వేనటబడుచు నుండ నీ వేన మేల
టంచుఁ దల్లిలో మనమున నెంచదగదు.
తోగరుమామిడిచిగురుల నగము కొటికి
భార్యనోటిలో బెట్టుచు భామ! ప్రకృతి
కాంతకు ప్రియైన వసంతు గను మటంచు
దివ్యమాధుర్యరవమునక దెలియఁబడుచు
చుండె కోయెల భార్యతో చూడు డమ్మ
గడియలోపల నాధుతో గలియఁ గలవు.

తెరపి లేకుండ వర్షములో కురియనీ, య
హస్కరుండు మహాగ్రత్తిష్ఠాతపములఁ
గాయనీ, సప్తజలనిధుల్ గలగ నీ ధ
రాధరము లెల్ల క్రుంగనీ, బాధ లెట్టి
వైన రానీ, త్వదీయపూజ్యాంకనీమఁ
జేరుప్రాణుల కపకృతిఁ జేయలేవు
భవదమలగర్భమును జేరుప్రాణులకును
భూరివాద్యధ్వనులును బ్రభుత్వ మిచ్చు
బిరుదములు ఫిరంగులు లేవు; నీరముకాని
సిరులు లేవు; ముఖస్తోత్రపరులు లేరు;
రామబంధూసమూహాపర్యటన మొండె;
జంబుకసమూహారోదసస్వరము లొండె;
ప్రేతసంస్కారమంత్రసంగీత మొండె;
తప్తవజనితానలదీప్తు లొండె.

స్వరాజ్యానుతాపము

[బాలకవి నరెడ్ల సత్యనాయణగారు]
మ॥ మొరకుంజీకటిలోనఁ గారు మొగిళుల్
బూరించి పెంపెక్కిదు
మృరధారా ప్రకరప్రవృష్టికములై
గంపించగాజేయ ను
త్కరశార్దూల మదేభగర్జనలసం
ఖ్యాకంబులై మ్రోయ దు
స్తరతీవాటవిజౌక్కుపాంథునెడ ప్రో
ద్యద్విద్య దాభంబవై
కరమొప్పారిలివో స్వరాజ్యసధమా
కారుణ్యరాహిత్యమా.
సీ॥ అలఘుడౌ గాంధిమహాత్ముచే నిర్దయ
నేహ్యకృత్యములఁ జేయించినావు
విద్యానవద్యుడై వెలసిన తిలకుని
గడుఁ గట్టవితతులన్ గుడిపినావు
అతిసుకుమారు నీ యార్దాసుచే మోట
ఖద్దరు గట్టించి గడచినావు
హృద్యాత్ములొనెంద రెండఱనో పట్టి
యిప్పుతోద్యోగంబు లూడ్చినావు.
గీ॥ దేశభక్తులఁ జెరదోసి తఱిమినావు
కదలిరావేమి నేడు సఖ్యంబుఁ జూప
నెండమావులె యగుదొ మ రేమి యగుదొ
రాష్ట్రజనబంధమా యోస్వరాజ్యసధమ!
చ॥ పలుమఱుపొంచిపొంచి కడు బాముల భారత
వీరమండలిక! గుడువగజేసిచేసి యవతుంధన
మున్ దొలగించి మోమునన్! గళకళ జూపి
చూపి కడుఁ గ్రౌర్యముమై మొగమున్ మరల్చి
యున్ జడిసినటుల్ స్వరాజ్యరమ! చంగున చం
గున బారిపోయితే.
గీ॥ హైందవుల కుపకారివై యలరు దనుచు
దలచిరేగాని కుటిలతఁ దలచి యిటుల
నలయికంబొందఁ జేతని తలఁపలేదు.
రాష్ట్రజనబంధమా! యోస్వరాజ్యసధమ!

హిందీ తెలుగు-

తెనుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుట
వీలయిన సులభశైలిని వ్రాయబడినది.
బాలశిక్ష 0-6-0
మొదటివాచకము 0-6-0
హిందీ పాకెట్టు డిక్షనరీ 1-0-0
తపాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రప్రతికా కార్యాలయము మద్రాసు,

గ్రంథవిమర్శనము

వసుమతి

శ్రీమతి కనువర్తి వరలక్ష్మమ్మ గారు

వసుమతి ఒక చక్కని చిన్న సాంఘిక నవల. సంఘమును గలదు సామాజికముల పాఠశాలను ప్రబోధించుట పరిపాటి అయ్యెను. ఉపన్యాసములయొక్క కరపత్రములయొక్క మన నవలయొక్క ప్రజలపూర్వమున సంస్కరణలక్షణములు నాటి తత్వములను సంస్కరణలక్షణము నందఱకు లభించునట్లు చేయుటకు సంస్కరణ ప్రయత్నించుట ఆచారముగ నున్నది.

ఈ గ్రంథమునందు మున్నగు సంఘసంస్కరణలు ప్రహసనములు, నవలలు, నాటకములు రచించి సంఘదురాచారముల నంతమొందించుటకు కృషిచేసిరి. సాభాగ్యవతి వరలక్ష్మమ్మగారును అట్టి సంఘసంస్కరణాధులలో నొక్కరులకయ్యవలయును దన ప్రథమ ప్రయత్నమును నీ చిన్ని నవలవలన పాఠకముహూర్తములకు స్పష్టము కాగలదు.

పాఠకునియందు, ఇంగ్లీషువిద్య నభ్యసించుచున్న ఆనందుడు, చెడుసహవాసములనవేళ్ళలోలుడై తిండిలేనికొంతను దీర్చుచున్న అన్నగారితో తగవులాడి, ఆస్తినిపండుకొని గుంటూరు నందు తనభార్యయగు వినుమతితో కాపురముచేయుట కేగెను. నాగమణి యను వేళ్ళ వినుమతిసాంధ్యమున జూచి, రూపసి యగు భార్య కెట్టివాడేని లాగునని అనుదినమున ఆనందుడు లేని సమయమున అతనియొంటికి వచ్చుచు పోవుచు, సమయము దొరికేసప్పుడై వినుమతిపై తేనిపాని కొండెముల ఆనందునితోఁ జెప్పుచు వినుమతికితెమును కష్టముల పాలుచేసెను. పాపము! తల్లి నగలను దీసికొనినను, నిష్కారముగ వదిలించిలో ఛరిభరించినను సాధ్యముకల్గి యగు వినుమతి యెవ్వరియొద్ద డెను. అన్నయగు రామచంద్రు డెన్నియోమాటులు తరచి అడిగినను ఆమె భర్త పెట్టుచున్న బాధల నియమమైన నాయనకుఁ జెప్పకుండెను. తుదకు పాలముల తనఖాపెట్టి నాగమణితో ఆనందుడు చెన్నపురి కేగెను. చెన్నపురియందలి నూతనపరిచితుల మాటపై నాగమణి ఆనందుని రంగూనునకు ప్రయాణము గట్టిం చెను. ధనమున్నంతకాలమును నాగమణి ఆనందుని పగారవముగ జూచుచుండెను. ధనహీనులు అప్పుచేసి పప్పుకూడు గుడుచు తెన్నివాళ్లు సాధ్యముగను? ధనముతోపాటు ఆనందునిపై వెల యాలి గౌరవము తగ్గ నారంభించెను.

భర్తకు వినుమతి ఎన్నియో ఉత్తరములు వ్రాయుచుండె డిది. కాని నాగమణి ఉత్తరముల నన్నిటిని ఆనందునకు జూపక చివివేయుచుండెను. తుద కానందుడు ఒక ఆంధ్రునికడ నువ్వు గమును సంపాదించెను. ఉద్యోగము నొసంగిన సుందరరావుగారు ఆనందుని జీవితరహస్యము తెలిసి ఆనందుని మంచితోపను తెట్టుటకు ప్రయత్నించెను. తనవద్ద అధికముగ ధనము లేకుండుట వలనను నాగమణి మరెవ్వరినీ కుని మరగుటవలనను ఆనందుడు వేలుగ నొకగయం దుండవలసినవా డయ్యెను. అట్టితేటి భార్య వినుమతి వ్రాసిన ఉత్తరమును జదివి ఆనందుడు మిగుల విచారము నొందెను. గృహమున కేగి వినుమతిని జూడవలయు నని మనమున నాతని కాందోళన కలిగెను. తరువాత నాత డూరు చేరి తన పూర్వయవధిని వ్రేసమునకు కారకురాలగు వినుమతితో గలసి సాక్ష్యముగ సంసారము గడపుకొనెను.

ఇందలికథ శ్రీసాక్షములు ఉచితముగ పోషించబడినవి. సందర్భోచితముగ ప్రకరణములు విభజింపబడినవి. కాని పురుష పాత్రపాపామునందుమాత్ర మించుక లోపమున్నట్లు కన్పించు చున్నది. రచనమున తప్పులంతగాలేకున్నను సంస్కృతపదభూయిష్టమై యొకింతప్రాధమ్యముగ నున్నది. పాశ్చాత్యచారానుసారము మన కలవాటునందున్న కొన్ని కల్పితపదములు దూర్షబడినవి. నవలారచనమున కిది ప్రధమప్రయత్న మగుటయే దీనికి కారణము కావచ్చును. సహవాసదోషములు, కన్యావరకుల్గుములం వర్థములు వెలయాలి మాయలు, పరితరత్రులగు హైందవభౌతికతల పతు లపై గల ప్రేమ మొదలగునవి యందు రమ్యముగ వర్ణింపబడినవి. ముత్యము నీ నవల యనేకవిధములగు నీతులను బోధించుచున్నది. ఇట్టి గ్రంథమును సూతనాంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమువారు పఠనీయ గ్రంథము లలో నొక్కటిగ పరిగణించుట సమంజసముగ నుండును. ముత్యము నీరచయిత్రి గ్రంథముల రచించియిండ్రియాంధ్ర లోకముయొక్క కృతజ్ఞతకు బాత్రముగాక!

ముత్యాల హారం

[చట్టా చంద్రమూర్తిశ్వరయ్యగారు బి. ఏ.]

“ఇవ్వాలి సాయంత్రమే కలెక్టరుగారింట్లోవిందు”
“అయితే!”
“మఱి ఆరుగుంటరి కల్లా నువ్వు తయారుకావాలి”
“మీరు మాత్రమే వెళ్లండి”
“అదెలా అవుతుంది?” పాపం. అవిడె మనమీద అంత గౌరవం ఉంది తానే పిలవడానికి వచ్చింది. నువ్వు తప్పకుండా రావాలి.

“రమ్మనటానికేం మీరు రమ్మంటారుగాని నలుగురిలో తలవంపులు నాకామికా?”

“తలవంపులేండుకా? ఏ నా న్నా తప్పు చేశావు గనకనా?”

“అ! ఈ మాటలకేంగాని పేదరాలి పెద్దమ్మ మోస్తరు ఈ వేషంలోన న్నెలా రమ్మన్నారు?”

“నగలేవనా! ఈ మొర నీకప్పుడూ ఉండేదేలే. ఊరి కేనగలు కొంటూ అట్టే పెట్టెలో పడేస్తే ఏలాభో? బాంకిలో వేసినా ఏదో కాస్తనడ్డి వస్తుంది.”

“సరేలేండి. మీ ఇవ్వ ప్రకారం మీ డబ్బుంతా బ్యాంక్ లోనే పడేయండిగాని ఇవ్వాలి మాత్రం విందుకి వేసురాను ఇది నాయుత్తం”

అంతటితో వాడం ముగిసింది. క్యామలరావు కేం చెప్పటానికి పాలుపోలేదు. భార్యని తీసికెళ్ళకపోతే బాగుండదు. ఎంత తాను స్వతంత్ర న్యాయవాదిఅయినా కలెక్టరుగారిదయితో అవసరం లేకపోలేదు. ఇక నగలేండి భార్య కడల్తుంటుంది. ఇప్పుడుగ్గా లెక్కన్నుంచి రాలూయ అని ఆలోచించాడు. అఖరు కొక్కడు పాయం తోచింది.

“పోనీ మన ముబ్బయ్య పెట్టిగారింట్లోంచి ఇవ్వాలి కేన్నా ఓనగ యరపులు పట్టుకురా సరిపోతుంది అన్నాడు.

“అలాగే కానీయండి ఇప్పుటికన్నా నగల ఆవశ్యకం తెలిసిందా?” అంటూ వంటింట్లోకి వెళ్లింది సరస్వతి.

ముబ్బయ్య పెట్టిగారిభార్య. రావణమ్మకూ తనకూ అంత పరిచయం లేక పోయినా చాలా రోజులుగా ఒకే వాడలో ఉన్నందున ఇంతమాత్రం ఉపకారం చేయక పోతుందా అన్న ధైర్యంతో సరస్వతి పెట్టిగారింటికి వెళ్లింది. వెళ్లింది వ్యర్థంకా లేదు. పెట్టిగారిభార్య తననగలన్నీ కనపరిచింది. అందు లో ఓముత్యాలహారం బాగుందని సరస్వతి తీసుకొని సంతోషంతో ఇల్లు చేరింది.

సాయంత్రానికి అనుకున్న మేరకు భార్యభర్త లిద్దరూ కలెక్టరు గారింటికి వెళ్లారు.

విందుకాదు! అంతా ముగిసి తాంటూలా లిచ్చేసరికి రాత్రి తొమ్మిది కొట్టారు. క్యామలరావు, సరస్వతి, అందరితోపాటే బయలుదేరారు. ధనికులంతా మోటారులలో వెళుతుంటే వీండ్లు పాపం వెంబడి నడుస్తూ వెచ్చారు. కాస్తేసటికి ఏవో అనుమానం తట్టి సరస్వతి మెల్లో హారం ఉన్నదా అని చూసుకునే సరి కింకేపుంది—కొంప ముడిగింది—హారం అగుపల్లెదు. ఇదే విల్చి గ్రహచారవని ఇద్దరూ మల్లీ కలవరుగా రింటి దాకా వెళ్లారు. కాని ఏం లాభం. సరం మల్లీ దొరక లేదు.

పాపం ఏం చెయ్యాలని రాత్రంతా ఆలోచించారు. ముత్యాలహారంపై ఇరవై ముప్పైవేలైనా ఉంటుంది. క్యామల రావుకు ఇల్లా పొలాలూ బ్యాంక్ లోనీ వైకం అంతా లెక్క పెట్టినా అయిదారువేల కెక్కువలేదు; త్వరలో హారం పెట్టి కివ్వకపోతే ఆబోరు దక్కదు. ఏలాగైనా మరోహారం తెచ్చి అతని కివ్వాలని తీర్మానంచేసారు. మరుసటి రోజున సరంలో ఓ ముత్యం ఉండొచ్చిందని మల్లీ కట్టించటానికి కోసం పంపించా ననీ, ఓ వారం రోజులలో మల్లీ సరం తెచ్చిస్తాననీ సరస్వతి రావమ్మ పేరటికి తుమాపా పూర్వంగా ఉత్తరం రాసింది.

క్యామలరావు వెంటనే తన పొలాల్నిమ్మటానికి ప్రయత్నం చేశాడు. డబ్బు కావసిన అవసరం ఉన్నప్పుడు వేరం అనుమానంగా కుదరదు. తరతరాలూంచి వస్తున్న భూముల్నిన్నీ అమ్ముకున్నా వాలుగువేలకన్నా ఎక్కువ రాలేదు. వివాహం ఏలాగో నలుగురు స్నేహితుల్ని బలిమాలి ఇరవైవేలదాకా రొక్కం జమచేశాడు. తక్షణం కలకత్తా వెళ్లి పెట్టిగారింట్లోనుంచి తెచ్చిన సరం మోస్తరే ఓ మంచి ముత్యాల సరాన్నిపడెని మిది వేలకు టట్టుకొచ్చాడు. గడువు మించక పూర్వమే సర-

ఆంధ్ర భాషావధూటి

[పంచాంగం నివర్తి కుమారశర్మగారు]

నీ. కన్నులారాగ నీదు విన్నాణమును బ్రీతిఁ
— దిలకింపకుంట నం - ధులము గామె?
— వీనులవిందుఁ గావించు నీముద్దుప
— ల్కులను వినమి బధి-రులము గామె?
— యమలచారిత్రమై కొమరు నీచరితంబుఁ
— గొనియాడకుంట మూ-కులము గామె?
— నీతనూజల మయ్య నిన్నుఁ గొల్వంజాల
— కుంటచే మందభాగ్యులము గామె?
— తే. గీ. అన్యభాషాలతాంగిని నాంగ్ల మాత
— నాశ్రయించి నిన్మఱచియు-న్నారమమ్మ.
— తలఁచిచూచిన ధరణిలోఁ గలదె నీకు
— నాటియగుజోటి? యాంధ్రభా-షావధూటి.

తీసికెళ్లి పెట్టికిచ్చాడు. “ఇంత అలస్యం ఎందుకు చేశావయ్యా అని విసుగుతో అతను తీసికొని పెట్టెలో పెట్టేశాడు”

తాత్కాలానికి గండం యలాగో గడిచిందిగాని క్యామల రావు వంటి చిన్ని స్టేషనుకింత పెద్ద మొత్తం యలా మల్లీ సమకూడటం! యంత చిక్కనంగా సంసారం నడుపుకున్నా రుణం ఎన్నటికీ తీర్చలేకపో అని భయమేసి వెంటనే క్యామలరావు ముందున్న ఇల్లు వదలేసి మరోకచిన్నయింట్లో ప్రవేశించాడు. నాకర్లనందన్నీ వెళ్లిపోమ్మన్నాడు. కేసులో వచ్చేవైకం చాలదని ప్రైవేట్లుచెప్పటానికి మొదలెట్టాడు. ఇవన్నీబాగా తీరినప్పుడల్లా కథలు నవలలూ వ్యాసాలు రాయటానికి పూనుకొన్నాడు. ఆతనిది గట్టికర్రం కాబట్టి ఇంతవనీ చేయటానికి చాతనయింది గాని లేకపోతే ఎన్నడో మంచంపట్టేవాడే.

పాపం సరస్వతీకూడా ఊరుకోలేదు. ఇంటిపన్నీ ఒంటరిగా తానే నిర్వహించటంకాకుండా వీలైనప్పుడల్లా రహస్యంగా వీలైనా కుట్టుపనులు చేస్తుండేది. అందులో ఎక్కువలా భంలేకపోయినా, ఆ విషయ తనచాత్రనైసంత సహాయం చెయ్యాలన్న పట్టువల.

ఇలాగా పండ్లెండుసంవత్సరాలు గడిచిపోయినాయి. చాలాశ్రమపడి అప్పుడప్పుడూ కొద్దికొద్దిగా చేర్చిన మొత్తాన్ని వెంటనే రుణాలకిందికి కట్టేసేవారు. చివరకు ఇన్నిరోజులైనా నిక దైవానుగ్రహమునంచి రుణాలన్ని పైనలైనాయి. మల్లీ క్యామలరావుకీ సరస్వతికీ స్వేచ్ఛ కలిగింది. కాని ఆరోగ్యముమాత్రం బొత్తిగా పాడైపోయింది. ఇద్దరూ చాలా కృశించిపోయారు. కలెక్టరుగారింట్లో ఆరోజున విందుభోజనమయినా నిక మల్లీఇదివరదాక ఒక్కతూరైన కడుపార తిన్న పాపానికి పోలేదు కాని ఇంతశ్రమ వ్యర్థముకాక రుణాలన్ని తీరటంచేత వాండ్లు తాముపడిన కష్టాలన్ని లెక్కలో పెట్టలేదు.

వ్యవహారాలు మల్లీచక్కబడ్డాయి గనక ఇప్పుడిదిదరికి కాస్త విరామం ఆపేయి. అంచేత ఓరోజు సాయంత్రం మంచి గాలి సీలుస్తానని పట్టికుగార్లమలోకి వెళ్లి అక్కడోబల్లపైన కాస్తేసేపు కూచున్నాడు. చీకటి పడడానికి ముందే ఇల్లుచేరు దావనిలేస్తూన్న సమయానికి సరిగా ముబ్బయ్యకనుపించాడు. మొట్టమొదట అతను చాలా ఆశ్చర్యపడ్డాడు. పండ్లెండు సంవత్సరాలుగా చూడనందున వీరిసంగతేబొత్తిగా ఎరగడు. కుశలప్రశ్నలైనా నిక మీరిద్దరూ ఇంతసన్నమై పోయ్య రెండుకయ్యా, అని క్యామలరావు నడిగాడు. అడిగేసరి కప్పుడు క్యామలరావు మొదలుంచి తమ కథంతా చెప్పాడు. అలా వింటూరాగా ముబ్బయ్య మొఖంలో చిత్రవైసమార్పులు కలిగాయి. చివరికి కథ ముగిసి నానిక.

“అయ్యా, అనవసరంగా మీరు చాల శ్రమపడ్డారండీ మీయావిడె మాయంట్లోంచి ఆరోజున తీసికెళ్లిన వెధవ హారం మంచిముత్యాలనున్నారూ మాయ ముత్యంపడండి”అన్నాడు

ఓంనమో భగవతే జగన్నాటక్ సూత్రధారాయ తెనుగు తమిళుల సంవాదము

విజయి

మహానీయులారా !

స్వ భాషా భి వృద్ధి భి లా పి నై తమిళదేశమున కే గి యట చి ర కాల ము నుండి నివసించు నాంధ్రసోదరులం జూచి భాషావిషయమై సంభాషించుటకు బూర్వము ప్రాయశఃకముగా వక్ష్యమాణసంవాదము కలుగుచున్నది. తమిళదేశమున నాంధ్రమును వ్యాపింపజేయ నుద్ద్యమించు భాషాభిమాను లిద్దాని నెఱుంగవలయునని మదియాశయును, నాకీతరులతో సమక్షమున జరిగినది జరిగిన ట్లాసంవాదమునే యిటు ససాకల్యముగ రచియించియున్నాడను. ఇయ్యది బుధజనాంగీకృతమయ్యెనేని నేను ధన్యుడను.

అని విన్నవించు సుజనవిధేయుడు

మంకాల శ్రీపతి శాస్త్రి,

(తె = తెనుగు, త = తమిళము)

తె.- అయ్యా ! తాము తెనుగు వారై యుండియుఁ దెనుగు భాషం జరువక తమిళము నేల చదువుచున్నారా ? స్వభాషాభిమాన మందటికి నుడవలయును గదా !

త.- ప్రపంచమునందలి భాషలలో నెల్ల తమిళమే శ్రేష్ఠమైనది. దీనినుండియే సమస్తభాషలకును వలసిన వర్ణ సామగ్రి పద సామగ్రి లభించెను. ఇట్లు భాషామతస్లియగు ద్దానిం బతిండుటకన్న గన్యత మతియొందు కలదా ?

తె.- నీవలకు గ్రాహ్యము కాదు. తెనుగుభాష యొక్క కియే యుట్టివృష్టమైనది. దీనినుండియే ప్రపంచమునందలి భాషలన్నియు నుద్భవించెను.

త.- తమిళము తెలియనివారందఱ జ్ఞానులు. అట్టి వారే వానిం దూషించెదరు. తమిళ మాదిభాష. ఇందుల కనేకనిదర్శనములు కలవు. నీకేమి తెలియును ? తెనుగులోని పదములన్నియు తమిళ భాషవి. అంతమాత్రమే కాదు. పర్వవ్యాపి తమిళ మొక్కటియే. ఇతరుల సమాధానము నా కనవసరము. నాకు పర్వము తెలియును. నామాటకడ్డుట లాశువారిని నే దూషింతును.

తె.-క. "వినఁదగు నెవ్వరు చెప్పిన

విననంతనె నేగపడక వివరింపవలెన్

కని కల్ల నిజము తెలిసిన

మనుజుఁడెవఁ నీతిపరుఁడు మహిలో నునుతీ."

అని పెద్దలన్నారు. మూఢవిశ్వాసము వదలవలయును. పర్వమును ససాకల్యముగా బరిశీలించి తత్త్వము నెఱుంగవలయును. అప్పుడే జన్మము సార్థకమవును. నీవన్నట్లే నేను సహిత మునచో కేవల శుక్లవాద మభివృద్ధి యగును. ఫలము నిష్ఫలము. తెనుగు సహితము చక్కని భాష. దాని రమణీయత నెఱుంగుటకు దానిం బతిండుట ప్రథమకర్తవ్యము.

తె.- పాణిని సహిత మసంఖ్యాకములగు వ్యాకరణ సూత్రములను "తొల్కాప్పమ" అను తమిళవ్యాకరణమునుండి దొంగిలించెను. మతియు దమిళ భాషాపదము లెన్నియో సంస్కృత భాషయందుఁ గలసి యున్నవి. చూడుము:-

తమిళము.	సంస్కృతము.
తమిళం	ద్రవిడమ్
పడికం	పృటిక
నీర్	నీరమ్
కరుప్పం	గర్భః
విన్	మినమ్
మాదం	మాసమ్
కుప్పమ్	కుష్మ

ఈవిషయము నీచెఱుంగుదువా ? ఈనిదర్శన మొక్కటియే తమిళ భాషాగౌరవమున వేనోళ్లం జూటుచున్నది. విస్తరభితిచే విరమించితిగాని యిట్టి యుదాహరణము లెన్నియేనిం జూప గలను.

తె.- ఇయ్యది యంధపరంపరాన్యాయసిద్ధము. అన్య భాషాజ్ఞాన మేమాత్రములేక కేవల తమిళభాషాభిజ్ఞులై యుండు వారుమాత్ర మిద్దాని నంగీకరింతురు. బహుభాషాజ్ఞేలును జ్ఞాన శంభవులును తత్త్వస్వేషణకునకుం గడంగుదురు. తమిళభాషా శ్రేత్తలందఱు నీ వన్నట్లే సర్వత్ర వదించెదరు. ఎవ రట్లనుచున్నారో వారికి సంస్కృతభాషాపద సమామ్యాయస్వరూపము మాడ తెలియదు. ఇతర భాషాజ్ఞాన మసలే లేదు. వీరి యెట్లు

న్నను ఒక్క తమిళమునుండియే యీ ప్రపంచముంతయు గలిగె ననుటకు సహితము వెనుదీయకున్నారు. నీవు సంస్కృతభాష వర్ణింపుము. అనంతర మేయేపదములు తమిళమునుండి సంస్కృతముం బ్రవేశించినవో అప్పు డెవరు చూచుచుండిరో గ్రహింపనగు.

తె.- ఇప్పుడు నీ మాటలయందు దిందుక విశ్వాసము జనించు చున్నది. ఔను నిజమే. ఎవర్యతమిళమునుండి సంస్కృతమునకు బదములును సూత్రములును వెళ్లవనుచున్నారో వారి కిందుకైనను సంస్కృతభిజ్ఞులను లేదు. తమిళదేశమునలి ప్రతిపాఠశాలయందును కలాశాలయందును తమిళపండితుడు తరగతిలో బ్రవేశింప గానే మాటిమాటికి తమిళమునునుగూర్చి విశేషముగా నుపన్యసించును. స్తోత్రముచేయును. సంస్కృతమునను ఇతర భాషల యందును తమిళపదము లనేకములు చొచ్చియున్నవని కొన్ని యుదాహరణములం జూపును. అతనికి సంస్కృతముగాని మతీయే యితరభాషగాని యేమాత్రమును దెలియదు. ఈ గురూపదేశమును మాత్రము ప్రమాణముగా గొని ఇంగ్లీషు భాషాభిజ్ఞులు సహితము తత్త్వమెఱుంగకయున్నారు. అచునగాక "తమిళమాది భాష. సృష్ట్యాది నయ్యదియొక్కటియే ప్రారంభించెను. తమిళదేశ మొక్కటియే విరాజిల్లుచుండెను. అనేకజ్ఞానసంతృప్తములు జేగీయమానమై ద్రావిడమహిపాలరచే బిహగిత్తమై యుండినయితమిళదేశము పర్వముపముద్రానగాఢమై పోయెను." అనంతర మనఁగా నేటికెనివిదితేంద్రకుఁబూర్వము మరల ప్రారంభించి యుగవృద్ధులు-తొల్కాప్పమార్ మొదలగు కవిగ్రామణులచే నలంకృతమై "తొల్కాప్పమ" మొదలగు లక్షణగ్రంథములచే వన్నెకెక్కి సమృద్ధిమంతమై యుండునది యీతమిళభాష. ఈ మధ్యకాలముననే తమిళదేశస్థులు స్వచ్ఛాచ్ఛివారతత్వరై అసియా, ఆఫ్రికా, ఐరోపా మున్నగు ఖండములకు వెళ్లి వారివారి కనువగుచోట్ల వసించి నుద్ద్యమించిరి. ఇందుననే తమిళపదములు విశ్వవ్యాప్త లయ్యెను. ఇతర భాషల కిట్టి మహిమ సిద్ధింపదని" యూహింపబడుచున్నది.

తమిళభాషా ప్రాచీనత్వవిషయమున మాత్ర మెట్టివారు నాశేషించుట కవకాశము లేదు. ఋగాది వేదములు సహితము తమిళభాషావంతరకాలికములు. ఇయ్యది సర్వజనాంగీకృతము

తె.- సృష్ట్యాదిని తమిళమొండే జనించెననుట వట్టికల్పితము. వేదాది సంస్కృతవాఙ్మయము తమిళముకంటె సర్వాచీన మనుట ప్రమామూలకము. ఇయ్యది కేవల స్వభాషాభిమానలచే గల్పింపఁబడిన కల్పనలు. ఋగ్వేదీయతతము బ్రాహ్మణమున నాంధ్రభాషాప్రశంస కలదనుభూషా ప్రశంస యెల్లెడల వ్యాపించి యుండు నువిదితము కావున తెనుగుసహితము తమిళము పాడ నూపినవాఁటినుండి విరాజిల్లుచున్నదనుట నిర్వివాదాంశము. తమిళము ప్రాచీనమైన నఁగక. తమిళభాషను నేనెఱుంగుదును. ఆవాఙ్మయస్వరూపము నాకు బాగుగా దెలియును. అందలిగ్రంథముల ననేకములను నేఁ బఠించివాడను. సంస్కృత తమిళములు కాని గ్రంథ మును ముందునకై న లేదు. సంస్కృత భాషాభిజ్ఞులు తమిళము నవలీలగా నెఱుంగుదురు. తమిళమునకుఁ బ్రాచీనత్వము వారోపించుచు నితర భాషాపదములన్నియు తమ భాషాపదములే యనుకొనుచు భాషాంతర జ్ఞానములేకుండు మీ తొకవేళ నది మహామేరువుగాఁ గన్నట్లగుచున్నను. తమిళము ప్రాచీనతరభాషయై తే నేమి ? ప్రాచీనతరత్వముచే నుత్పన్నత్వము లభింపఁబోదు. స్వరూపముచేతనే యయ్యది సిద్ధింపను. ఆర్యాచీనముగ నింగ్లీషువాఙ్మయము సమృద్ధిమంతమై తనకంటెఁ బ్రాచీనతరములగు పాశ్చాత్యభాషలకెల్ల శిరోమణియై యుండ లేదా ? గుణగ్రహణపారీణులగు మనకుఁ బ్రాచీనార్వాచీనత్వ వాదముతోఁ బనిలేదు భారతీయవాఙ్మయములకెల్ల సంస్కృతము జననియగుట విశ్వవేద్యము. "సంస్కృతము నాయకుఁడు. భరతఖండమందలి యితరభాషలన్నియు నాయకులు. "మాభాషలకు సంస్కృతసంబంధములేద"న్నచో వ్యభిచారత్వము సిద్ధించును. "కలద"న్నచో నాయకత్వము (పాతీనత్వము) కలుగునని యొకానొక బహుభాషాభిజ్ఞుఁడు చెప్పె. ఇయ్యది న్యాయ సిద్ధము. సంస్కృతభాషామిత్రముకాని గ్రంథము తమిళవాఙ్మయమున లేనేలేదు.

తె.- "తిరుక్కురళ్" అను మహాగ్రంథ మున్నది. అందు ముందునకై నను సంస్కృతపదములుగాని తద్వ్యక్తులుగాని లేవు.

తె.- అందులోని ప్రథమ పద్యపంక్తిలోకే సంస్కృత పదము లున్నవి. చూడుము:-

"అకరముదల వెల్గ్ర తెల్లముంతి, పకవన్యత్రేయులకు" అనఁగా అకరముతలే = అకారము మొదలుకొని, ఎల్గ్ర తెల్లం = అక్షరములన్నియు, ఆతిపకవన్ = ఆదిభగవానుని, మత్రే = మూలముగానే ఉలకు = లోకము అని శబ్దార్థము.

తమిళభాషలో తిరుక్కు రళ్ అక మంచినీతిగ్రంథము. అది ప్రాచీనగ్రంథము. అందులో సంస్కృతపదము లనేకములు కలసియున్నవి. వైవాక్యమున అకారము అకరమయ్యెను. అభిధానాన్ ఆతిపకవన్ అయ్యెను. లోకము ఉలోక మయ్యెను. అహ! యీపాటి యెఱుంగనిది మందతదక్క మఱయేమి ? గ్రంథవిస్తరభితిచే విరమించితి. ఇట్టివి యనేకము లందుఁ గలవు.

తమిళులు కూప ప్రమండుకములవలె తమది యొక్కటియే శ్రేష్ఠమైనభాష య పొగడుకొన్నను, అట్లే తమిళము నభ్యసించు పాశ్చాత్యులకు బోధించినను, పాశ్చాత్యులుమాత్రము తత్త్వస్వేషణమునకే కడంగి సత్యముం గనుంగొనిరి. తమిళభాషా పారంగతుఁడును బహుగ్రంథకర్తయనగు జి. యు. పోవ్దొర గారు తిరుక్కురళ్ వ్యాఖ్యానావసరమున నేమి ప్రవాసియున్నారో చూడుము:-

1. The very few words introduced from the sanskrit are made assume a trial garb, under which it is hard to recognize them. Thus ఉలకు represent sanskrit లోక, అరకు the sanskrit రాజన్ అమెచ్చు the sanskr అమాత్య etc.

2. Many sanskrit words in universal use now. ఇట్టివానిని మన తమిళసోదరులు తిలకించరు.

తె.- సంస్కృతముమాట యలుండనిండు. ఇతర వర్ణసమామ్యము తమిళమున స్వాభావికమై సమృద్ధిమంతమై రమణీయమై శోభిల్లుచున్నది. "గ్ర" అను సనస్విభాషాసాధారణ ధ్వని యొకటి యీతమిళముననే కలగు. ఇట్టి రమణీయతగాని స్వతంత్రధ్వనిగాని తెనుగునఁ గలదా ?

తె.- ఇయ్యది కించిజ్ఞత్వముచేఁ గలిగినదోషము. తెనుగు వర్ణ సమామ్యమున రీతి అక్షరములు కలవు. తమిళముననో 31 మాత్రమే కలవు. ఇరువుదిసాలాగక్షరములు తమిళభాషకుఁ గొ అవధియున్నవి. అందువలన ధ్వనులన్నిటిని గుర్తింపఁగలవర్ణములు తమిళమునలేవనుట జగద్విదితము. ఈవిషయమున నియ్యది యంగ్లీషువర్ణసమామ్యమును బోలును. ప్రాయానక్షరముకట్టి, చదువునక్షరముకట్టి రఫ్ (Rough) అను శబ్దములోని వర్ణక్రమ మనకును ఉచ్చారణాక్రమమునకును సంబంధమే కనుపట్టదు. ఇందులకుఁ గారణమునే యంగ్లీషు భాషాభిజ్ఞుఁడును దెలుపలేఁడు. ఈవిధములగు లోపము లనేకము లుం దుండుటవల్ల నే మహాబద్ధి ముంతులగు నింగ్లీషు పండితులు నిష్పక్షపాతిమధ్యధోః ధమ యింగ్లీషు వాక్యరగము లన్నిటియందును,

"The English alphabet is very defective. The same letter often stands for different sounds. The same sound is represented by different letters."

అని యట్లు ప్రాసికొనుచున్నారు.

తమిళులుమాత్ర మట్లుకాదు. తమన్యూనత నొప్పుకొను అట్లాప్పకొన్నచో నగౌరవమని వారియాశయును. కాని "తమిళ భాషావర్ణము లాభాషకుఁ జాలినవికావు. సంస్కృతభాషానంబంధములేదనుట యజ్ఞానము." అనువంశమును సంస్కృతభాషాభిజ్ఞులైన తమిళపండితులుమాత్ర మంగీకరించెదరు. [సశేషము]

కమలాక్షి

(విచిత్రకథ)

గ్రంథకర్త:- నెల్లూరు వెంకటగిరి మహారాజా కాలేజీ ప్రధానాచార్యులు మ-రా-శ్రీ, రాయసం వెంకటేశ్వరుడుగారు యం. ప., యల్.టి. సాంఘికనవల-ముప్పదేడ్లకు పూర్వపు ఆంధ్రదేశస్థితి, ఆకాలపు చదువుసంధ్యలు, పిల్లల యాటపాటలు, ప్రతాచారవ్యవహారములు, గుణ శీలములు సందర్భానుసారముగ పాత్రలయందు ప్రత్యక్ష మగుచుండును.

120 పేజీలు. ఫెబ్రవరీ ౧౯౧౩వారిము. మంచి అచ్చు. ౧-౧-౧౦

మేనేజరు, ఆంధ్రప్రతికా కార్యాలయము, మదరాసు.

పార్థుడు-గయోపాఖ్యానము

[పాలకోడటి వేంకటరామశర్మగారు బి. ఏ.]

గయోపాఖ్యానము నాటకముగా శ్రీయుత లక్ష్మీనరసింహాచార్యరచించినది. హృదయరంజకమైన ఆంధ్రనాటకములలో ఇది ప్రధానమైనదని చెప్పవచ్చును. ఈ కవియొక్క మూడు స్వతంత్రనాటకములలోను శ్రీ కృష్ణుడు ప్రధాన నాయకుడై ప్రేక్షకుల నానందముద్రమున ముంచు గయోపాఖ్యానము, ప్రసన్నయాదవము, పారిజాతాపహరణము ఈ మూడు నాటకములను ఈ కవియొక్క నాటకత్రయ మని చెప్పవచ్చును. మూడింటియందును శ్రీకృష్ణుడే ప్రధానపురుషుడగుటచే శ్రీకృష్ణునిచర్యలను ఈకవికి ఆనందదాయకములై యుండవలయు. శ్రీ కృష్ణుడు సాక్షాత్పరబ్రహ్మస్వరూపుడైనను మానుషజన్మమెత్తుటచే కొన్ని మానుషలక్షణము లుండునని నమ్మి ఈకవి శ్రీ కృష్ణుని గుణవిశేషములను వివిధవిధములచే యానాటకత్రయమందు గొనియాడెను.

శ్రీయుత లక్ష్మీనరసింహాచార్య పురుషపాత్రలను స్వప్నించుటలో గల శేర్ష శ్రీపాత్రలను స్వప్నించుటలో శేషము. మఱియు నీ కవికి ప్రధాననాయకునకు ప్రతిగా మరొక పీఠుని నిలబెట్టి కథనములను అచారము. అదియునుగాక నాటకమందలి ప్రధాన నాయకునియొక్కయు 'ప్రతి' నాయకునియొక్కయు గుణ విశేషములను నాటకమందలి యితర పాత్రలచే నేదో శుభదర్శమున చెప్పించుట ఈ కవియొక్క చాతుర్యలక్షణము. శ్రీకృష్ణపార్థులయొక్క నిజస్వభావమును రహస్యమును మహాభారతకథను బట్టి ఈకవి గ్రహించినటుల గ్రహించినవారు బహుశాలిదిమంది మాత్రమే. పాండవపీఠులలో పార్థుడే బహు శుభగుడని ఈకవి చెప్పినటుల నుతనరును యిదివరలో నింత దృఢముగా చెప్పియుండలేదు.

మధ్యమపాండవుని విక్రమమును గూర్చి నారదు డిట్లు గయోనితో చెప్పెను.

“తే. గీ. పశుపతిని గల్పే భాండవనము గాల్పె
జక్కుల నదల్పె దుష్టరాక్షసులగూల్పె
సంతవానికి నిను గామ తెంత నేడు?
లీలగుడి ద్రుంగువానికి లింగ మెంతి?”

పాలశీతుని గల్పి పాశుపతమును గొన్నవాడు, అమర నాయకుని అర్ధాసనం బెక్కినవాడు కారణేంద్రుని గావ గంధర్వుల గూల్చినవాడు, దుష్టరాక్షసులను సంహరించినవాడుని పామాన్యడే! అందుచేతనే శ్రీకృష్ణుని సోదరియు, పార్థుని భార్యయు నగు కుభద్ర, ఈయంధమును విని కడుభీతి నొంది నెవరికైన పోనిరాగలదని చింతించి యుభయములను వారి యటకు యత్నించును. యుద్ధిష్ఠిరుడు, భీముడు మొదలగు పాండవులందఱు పార్థునికొర్యము నెఱిగియుండిరి. గోవులను తోలి కొని పారిపోవు మహాకూరాగ్రసరులగు కారవనాయకులందరితో నొంటిరియై పోరి, గెల్చి, పశువులమందను మరచె నేపార్థుడు. శ్రీకృష్ణుడు మాత్ర మతనిప్రతాప మెఱుగనిదా?

అతని స్వాధీనమందున్న శీత్రములనంతిములు. స్వార్థ త్యాగి మాటయిచ్చిన తరువాత వెనుదీయడు. భగవద్గురుడు దైర్యుగాలి, కూరుడు, సత్యనిష్ఠగలవాడు శ్రీకృష్ణునంతవాని బావముబడి. దయామయుడు. సుగుణములకుప్య.

ఇన్ని సద్గుణము లొక్కనియందుండుట మనమెచ్చటను చూడము. కాని పాండవమధ్యముడు అట్టి ధీమంతుడు. అందు చేతనే బలరామాదుల కిష్టము లేకపోయినను పార్థునకు కుభద్ర నిచ్చి వివాహము చేసెను. శ్రీకృష్ణుడు, పార్థుడు, తా సరణ్యము నందు ననుభవించు కష్టములను గూర్చి యిసుమంతియినను వా పోవక తన అన్నయగుధర్మతనయుడు పడుచిక్కులనుగూర్చియే చింతనొందు. శ్రీకృష్ణుడు విరోధియై కోపముతో తన్ను తన్ని నత్తుడు, రాక్షసులయగుటకు మాటు అతిభక్తితో పారిపాడము తకు మొక్కాను. అట్టిపార్థుని గుణవిశేషములను పరిక్షింతము.

శ్రీకృష్ణుడు సకలభూతముఖప్రదప్రభావుండగు ప్రభాకరునకు యథావిధిగా అర్ఘ్యప్రదానము చేయు సమయమున వాయుమండలమున నాసమయమునబోవు గంధర్వరాజగు గయోడు నిష్ఠీవనంబు వేసెను. హృదయారవింధనిష్ఠితులందరసోజిసి మహాహరుడై వరమనినాగెగిప్పుడై యున్న శ్రీకృష్ణుని హస్తాంజలిని అందిపడెను. అప్పు డామహాత్మునకు అమితగ్రహము జనించుటచే నిట్లు శపథము గావించెను.

చ. జలనిధిలంకుగాక, కులకైలయలేడును గ్రంగుగాక, యా
జ్వలనుడు వేడిమి నివ్వడిచి చల్లదనంబును దాల్చుగాక, యా

జలజహితుండు పశ్చిమదిశం జనియించెడుగాక, యింక నా
ఖలు గయోను త్రహంగమును ఖండనజేసెద జక్రధారలక.

మఱియు,
ఉ. ఈవిధి వద్దురాత్ము షధియింపకపోవునునేని దేవకీ
దేవికి బుర్యుమూర్తి వెనుదేవునకుం దినయుండ గానికె
ధీమనుతప్రభావులగు దేవర కే ననుజాండ గానికె
బావన మైనయట్టి యదువంశమున న్జనియింప లేదెకె.

పాపము! ఆమహిపురాధీశ్వరుం డగు గంధర్వుండు గయ మహారాజు యీ శపథమును విని కడు భీతిచిత్తుడై బ్రహ్మ మహేశ్వరులను సమాపించి వారిని తన్ను కావుమని ప్రార్థించెను. కాని అపర మేశ్వరుడు గయను కీచిమమస్థినిండి తప్పించు కొను మార్గము తెలపక పోవుటచే చావు తప్పదని నిశ్చయము గావించుకొని శ్రీకృష్ణునే తనప్రాణములను రక్షింపమని వేడెద నని నిరాశతో నిశ్చయము గావించుకొన్న సమయములో కలహపీయరుడగు నారదుడు గయని సమాపించి, అతని విచార మునకు కారణ మరసి, పాండవమధ్యము డగు పార్థుని కరణు వేడవలసినదిగా సలహా నిచ్చెను. కాని గయోనుకు పార్థునియొద్దకు పోవుట మరణము వేడుటని తలచె. పార్థునిమహిమ గయోనికి తెలియక పోవుటచే పార్థ శ్రీకృష్ణులు బదిరి కాశ్రమంబున బరమ నిష్ఠయై తపం బొనర్చునరనారాయణు లనియు, అమహా త్ములు ప్రాణమిత్రులును బావమిత్రులు నగుటచే నం దొకని శత్రువు రెండవవానికి గూడ శత్రు డగుననియు, అందుచే తనకు పార్థునియొద్దకు పోయి కరణు వేడినచో లాభము లేదని దుఃఖితు డాయెను.

కాని నారదుడు గయోనుకు దైర్యము జెప్పెను. అర్జు నుండు ‘ఆర్థావనదీక్షాపరతింతుడనియు, శూరశిఖామణి యనియు’ రాజన్యమాదామణి యనియు చెప్పి నారదుండు పార్థుని కరణు వేడమార్గ మిట్లు చెప్పెను.

ఉ. “దైర్య వనంబు బొచ్చి యలపాండవు లుండెడిచో” టెటింగి,
విఖ్యాతుని శక్తనందనుని నర్జును జూచి నమస్కరించి మం
దాతనితోడుత నర్జున మంబును బల్కి యనంతరంబునకొ
నీతెలక గంధియుం డెలుపు నీరజనాభ కృతప్రతిజ్ఞునకె

అంతట గయోడు అనుమానముతో గూడిన డెంపము తో దైర్య వనంబు బొచ్చి పాండవు లుండెడిచో టెటింగి చెట్టు నీడనున్న అర్జునుని సమీపించి “కరణు, కరణు పాండవమధ్య మా యని యెలుగై తి ఆజుచెను. అట్టి సమయమున ఎవరి మన క్కు చింత నొందదు? అందులో దయామయుడును దీనజనావన దీక్షాపరతింతుడు నగు పార్థుండు కరణ మియమండునా? కాని సమాదేవుడు చెప్పినటుల సంగతిసందర్భము లరసి కరణిచ్చుట న్యాయము. కాని మే త్రనిమనస్సుగల అర్జునుండు గయోనుకు భయపడవలసినయొ తన్నెవరు విచ్చి గయోని విడువు మనినను విడువ ననియు చెప్పి అభయ మిచ్చెను. ముల్లోకములు తిర్గినను గయోను కింత చల్లనిమాట లేచ్చటను చెప్పువారు లేరు. గయోని వృత్తాంతము నెవ్వ డి గా న డు గ ద ల చె ను. అలసటచే చెమ్మటలక్రమ్యుకొని భయమొందినవానిచరిత్ర మడు గుట దయామయుడగు పార్థునకుమంచినది తోచలేదు. గయోడు దైర్యముపొంది స్వస్థతజ్ఞుడైనమీదట తనవృత్తాంతము జెప్పెను.

ఇంకను గయోనుకు పూర్తిగా భయ ముపశమింప లేదు. అతడు పరిపరివిధముల ఆలోచించెను. నిజవృత్తాంతమంతయు విని పార్థుడు తన్ను శ్రీకృష్ణున కప్పగించుకేమాగదా; పార్థుని పలకులు వీరములేమాకదా; ధర్మరాజుడు లీసంగతి విన్నమీ దట తన్ను వదలుదుకేమాకదా, శ్రీ కృష్ణుని రాయబారము విని ఆతనితో సందిగావించెదకేమాగదాయని డెంపమున గయోడు దిగులాంచెను.

శ్రీకృష్ణుని హస్తాంజలిని నిష్ఠీవనము వేసినసంగతియు; నమ్మహాత్ముడు గావించిన శపథమును పార్థుడు విని భయశ్చిర్య ములకు లోనాయెను పారబాటును శ్రీకృష్ణుడు మిత్రుడన బోయి శత్రువనినమాట యథార్థమాయెనని కడుచిన్నబోయెను. తమకెల్లపుడును కుడిభుజమువలెనుండి మహాపకారములు గా వించిన శ్రీకృష్ణుతో నిర్దోతుకముగా వివాదము సంఘటిల్లి నందులకు చాల పశ్చాత్తాప మొందెను. అయినను శ్రీకృష్ణుడు ప్రేమస్వరూపుడుకాడా. నిష్ఠీవనము పారపాటునబడెననియు; గయోడు భక్తకోటిలోనివా డనియు శ్రీకృష్ణునకు తెలియదా? ఆహరి గయోనికొమింపక పోడా యని పరిపరివిధము లాలోచిం చెను. గాండీవాది మహావీర్యయుధులనిచ్చినట్టి, గాంధారే య నిర్మితములగు మహాపవ్రసతిరంగములనుండి రక్షించినట్టి శ్రీహరితో విరోధ మెంతమాత్రము పార్థుని కిష్టములేదు. గయో డు ముదటనే చెప్పినచో కరణియకపోవునుగదా. ఇచ్చిన వెను కారణ డేమి చేయగలడు? “కరణాగత రక్షణ విరుదాంకితుడ

నయ్యు నీతనివిడిచితి నా సకలమహీనాయకులలో నప్రతిష్ఠ గలు గకపోదు. కావున పాలశీతుని నెక్కటికయ్యంబును నిర్జించి న నన్ను కరణువేడియు గయోడు పమయింపబడు నే.

“మ. నిలలాక్షుం డిపు డెత్తినచ్చినను రానీ; యన్నదమ్ముల్లను నిట్టతాటంబుగఁ బాసిపోయిననుపోనీ, కృష్ణుడేవచ్చి ప ద్మిటుపార్థాయననీ, మత్రేమయినగానీ లోకము లెప్పిల్లె” బటుదర్పించున నిల్చియు-గయోని ప్రాణం దేను రక్షించెదన్”

ఏమి? పార్థుని మనోదైర్యమును, శౌర్యమును! ప్రతిస దాల్చినవాడు పద్మనాభుడు, శ్రీహరిసంభవుడు, చక్రధరుడు బ్రహ్మమహేశ్వరాది సకలదేవతలు గయోని కామటకు వెఱచు టయు, పార్థుడు గయోని గామటయునా? ఏమీ, పార్థునినిశ్చయ ము! చుట్టరికమును, స్నేహమును, ఉపకారములను మూచి, చక్రభీతి లేక శ్రీహరి నెదురుకొనుటకే యాతడు సిరపఱచు కొనెను.

పార్థుని వేరేర్వరు గుణములను వ్యక్తీకరించుటలో ఈకవి సామర్థ్యమును చూడుడు. పార్థుడు తాను అరయక కరణిచ్చి నందులకు ప్రారంభమున వగచె. శ్రీకృష్ణుడు పాండవులకు గావించిన సకలోపకారములను మదిలోతలచి దిగులాంచెను. అమహా త్మునితో యుద్ధమా యని భీతినొందెను. తదనంతరము గయోని విడిచినచో తన పరువు ప్రతిష్ఠలుపోవునని వాపోయె. తుదకు తన్ను ఎవరు విడనాడినను గయోని గావకతప్పదని నిర్ధారణగావించుకొనెను. పార్థుని మనస్సు నెంత చాకచక్యముతో నీకవి వర్ణిం చెనో మనకు తెలియుచున్నది గదా.

ధర్మరాజాదులుకూడ గయోనివిషయము విని, కడు చింతించియు, తుదకు ధర్మమే ప్రధానమని భావించి యుద్ధ సన్నాహము గావించురు.

నారదుడు గయోని పార్థునికడకు పోవలసినదిగా బోధించి తాను శ్రీకృష్ణునికడకు పోయి గయోనుకు పార్థుడు కరణిచ్చిన సంగతి చెప్పెను. కలహపీయరుడు పార్థ శ్రీకృష్ణులకు కలహము పెట్టి తనదారిని తాను పోవును.

ఎన్నాళ్ళనుండియో శ్రీకృష్ణుడు పార్థుని యుద్ధకాతుక మును చాతుర్యమును కనుగొనుటకు వేచియుండెను. కాని ఈస మయము పోసీయరాదని మదినితలచి, పార్థుని మొండితనము నెఱిం గియు, ఆతనిగుణములను శక్తియు పరిక్షింప నిశ్చయించుకొనెను. యుద్ధస్థాయము ననుసరించి శ్రీకృష్ణుడు అక్షరముభద్రులను రాయబారులుగ సందియొనర్చుటకును గయోని విడువుమని ప్రార్థించుటకును పాండవులకడకు పంపెను. ఇంటిత్తడ యుద్ధ సన్నాహము గావించెను. రాయ బారులు వికృత మోములతో పయ్యుటయు, సంది పోవగదని తెలిసికొనియు, శ్రీ కృష్ణుడు మహాకపితుడై బలరామాదులను యుద్ధమున కావలసిన పరికరము లన్నియు జాగ్రత్ పెట్టవలసినదిగా నాజ్ఞాపించెను. వేళప్రజలందఱు పాండవులకును యాదవులకును యుద్ధము నిశ్చయమని తలచిరి. రాణివాసపు జనంబులు కుభద్రనిమిత్తము భీతినొందిరి. పరాత్పరుని యూహలు కనిపెట్టు టెపరితరముకి

ఇట్లు శ్రీకృష్ణుండు భయంకరప్రయత్నములు గావించు మండగా పార్థుడు భీతినొందలేదు. పాండవులకు కారవులు సహాయపడిరి. అయినను శ్రీహరితో యుద్ధము ముప్పునకే యని ధర్మరాజు మదిలో గుండెను. ఇక పార్థునకు శ్రీకృష్ణునిప్రభా వము తెలియదాయనుటకు పిలులేదు. అక్షరారుడు శ్రీకృష్ణుని మహిమ నిట్లు వర్ణించెను.

“మ. అవతారంబులు దాల్చినాడు పది, బ్ర హ్మాండంబు నిర్మించినా డవనీభారము మాన్చినాడు, ఘనదై త్యశ్రేణి మర్మించినా డవమానంబును బొందినా డెప్పుడు మి మ్మర్మించియున్నాడు, పాం డవులారా! యవియెల్ల లోడలచి యి ష్టంబెల్లొ వర్తింపకే”

దానికి అర్జునుండు తా నీమహిమలన్నియు నిదివఱలో వింటి ననియు, జన్మించినది యుత్రమక్షత్రయవంశ మగుటచే తను, తాల్చినది దుర్వారప్రతిజ్ఞ యగుటచేతను, గయోనిః శను చుటకు పిలులేదని నిర్వొగమౌటమితో మడివెను. గయోనుకు పారపాటున కరణునిచ్చితినినియు, ఇక వెనుదియుట యాతని నీతికాదనియు, అట్లు తన ప్రతిసకు వ్యతిరక్తముగా నడచుట తన స్వభావమునకు విరుద్ధ మనియు, తనకు గల చలంబును సా హసంబును శ్రీ కృష్ణుండే యెఱుంగు ననియు చెప్పట చూడ పార్థునకు సర్వము తెలిసియే యుద్ధమునకు దిగెనని చెప్పగలము. ఇక శౌర్యమందును, తనప్రతిస చెల్లించుటయందును, పార్థున కింతపంత ముండగా కుభద్ర ప్రియవచన మెట్లు వినును? అతడు దయామయుడనియు, ధర్మమూర్తి యనియు, ప్రతి భాశాలి యనియు, నిగర్వచూడామణియనియు, అర్తజనరక్ష కుండనియు తెటతెల్లమే. కాని కుభద్రను అనరానిమాట లని పంపివేయవచ్చునా? (సశేషము)

పుల్వారిషరీపు మశీదుయెదుట

వాద్యము

బీహారు మహమ్మదీయులు పండితమాల వ్యాకు ప్రభుత్వమునకు బంపిన విజ్ఞప్తి

హిందువుల ధర్మము

పాట్నా, జూలై 8:—బీహారు, బరిస్సా అంజుమానీ మోహాఫజతు జెనరలు సెక్రటరీ యస్. యం. హాజీజాగారు యాక్రిందితొలివార్తను పండిత మదనమోహన మాల వ్యాకారి కంపిరి.

“పుల్వారిషరీపు మశీదుయెదుట వాద్యము జేయగూడదని అనాది ఆచారమును 1892 సివిలకోర్టు డిక్రీయుగలవు. ఈ సంవత్సరము జూలై 11 వ తేదీన జరుగనున్న రథజాతరసందర్భమున మశీదుయెదుట వాద్యములజేయ పట్టుబట్టి దౌర్జన్యమునకై నను దిగుటకు సిద్ధముగనున్నారు. ఇయ్యది ఢిల్లీ ఐక్యమత్యసభ తీర్మానమునకును బాహు దెచ్చిన అభిప్రాయములను ప్రతికూలముగ గున్నది. పుల్వారిషరీపు బీహారులో మహమ్మదీయులకు పవిత్ర స్థలమైయున్నది. అచట యెట్టిభోగము జరిగినను రాష్ట్రపతికును చెడుగు వాటిల్లును. మహమ్మదీయులలో చాల ఆఠికినము ప్రబలినది. ఇంతవరకు వారు అరాచియుంచబడిరి. నెంటు నే యిచటికి హిందూ నాయకులను తగిన గ్రహయత్నముల జేయవలసినదిగ తంతునీయవలసినది.”

బీహారు, బరిస్సా గవర్నరుకు తంతి

ఆ కార్యదర్శియే యాక్రిందితొలి బీహారు బరిస్సా గవర్నరు డ్రైఫ్ట్టు సెక్రటరీకి పంపెను:—

“పాట్నా జిల్లా పుల్వారిషరీపులో మతకలహములు విద్యోమములు ప్రబలముగానున్నవి. 1892 సివిలకోర్టు డిక్రీయున్నను జూలై 11 వ తేదీన రథజాతర సమయమున మశీదుయెదుట హిందువులు వాద్యముల జేయ పట్టుబట్టియున్నారు. ఈ రాష్ట్రమునామ్మదీయు లతిపవిత్రమని భావించుపట్టణమున పూర్వాత నాచారమునకును, రాజీకిని యిప్పుడు భంగము గలగజేయ జూచుటను మహమ్మదీయులు చాల యేవగించుచున్నారు. పోలీసువారు హిందువులపై లెసెన్సునిచ్చిరి. మహమ్మదీయులు పాట్నా జిల్లా మేజిస్ట్రేటుయెదుట తెటివను బెట్టిరి. జూలై 10వ తేదీకి వాయిదాపెయ్యబడెను. ప్రభువుగారి విషయమున సద్గుణికి యారాష్ట్రమున మశీదుల యెదుట వాద్యముల జేయువిషయమై ఒకలేసారి పరిష్కారము జేయవలెనని నేను విజ్ఞప్తి జేయుచున్నాను.” (అ. పే.)

వెలువడినది! త్వరపడుడు!

నీతినిధి

(ఆంధ్రగ్రంథమాలయం దైదవకుసుమము.)

పూర్వ మెప్పుడో భారతీయుడగు బ్రాహ్మణునిచే రచితమై రెండువేలయొడ్ల క్రింద తిబెటు దేశమునకుఁ బోయి యాభాషలో బరివర్తితమై యిటీవల చీనా చక్రవర్తిచే సంపాదితమై చీనాభాషలోనికి, తర్వాత నింగ్గీ ఘలోనికి పరివర్తితమైన యుత్కృష్టసీతీగ్రంథమున కిది మధురమగు నాంధ్ర వచనరచనము. అనువాదకులు శ్రీయుత వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు. సూనవసూజీవితమున కావశ్యకములగు నెల్లసీతుల నానుపూర్వితో దేటగా సూటిగా సీగ్రంథము చెప్పచున్నది. సంస్కృతాంధ్రసారస్వతముల నిట్టి గ్రంథము కానరాదు. ఆంగ్లమూల మేబది సంవత్సరముల కాలములో నేనుదిమారులు ముద్రితమయి పెక్కు వైదేశిక భాషలలోనికి సైతముఁ బరివర్తితమైనది. ఎల్లరు ననుదినమును బారాయణము చేయుచుగది. క్రొను సైజున ముద్దులుగూర్చు నీసంపుటము వెల రు. ౧-౪-౦.

ఆంధ్రగ్రంథమాల,

తపాలుపెట్టె నెం 212 రు, చెన్నపురి

సోవియటు ఉద్యమవ్యాపకము

భారత దేశరక్షణ మవసరము

కర్నలు సాంఘ్య ఉద్యమము

కలకత్తా, జూలై 8:—మిలిటరీ ఆఫ్ఫేర్స్ అక్టివ్ హాకు క్వార్టర్స్ డైరెక్టరు కర్నలు యాక్. సాంఘ్య సోవియటు ఉద్యమమునుగూర్చియు భారతదేశరక్షణమునుగూర్చియు యూరోపియను సంఘ కలకత్తాశాఖయందు, శనివారపు క్లబ్బులో నుపన్యసించుచు నిట్లుచెప్పిరి:—“యూరోపులో సోవియటు ప్రభుత్వవిధానము వివిధదేశవ్యాప్తమై తెగలకు సంరంభమును గలుగజేయుచుండ ఆసియాలో జాతీయముగనుండెను. ఆసియా యందు సోవియటు ప్రచారము దేశమును విస్తరింపజేయుటకు పయోగింపబడుచుండెను. కార్యనిర్వహణ మార్గమునందు దప్ప మరీయే విషయమునందు గారి అది చుహాపీటరు వాటినుండియు వచ్చుచున్న పురాతన జారు విధానమునకు భిన్నముగ లేదు. భారతదేశములోనికి దోస జీవితములను ఆస్థుస్థానములందును, వాయవ్యపర్వతకాలకుండను పీలుగలది యెన్నియో శతాబ్దముల చరిత్ర వెల్లడిజేయుచున్నది. కాబట్టి భారతదేశములోని సోవియటు ఒత్తికి యామాగ్నమునుండనే వచ్చెను. వారు ఆస్థనిస్థానములలో నెక్కువ అధికారమును సంపాదించుటకు సర్వప్రయత్నముల జేయుచుండిరి. భారతదేశములోనికి వచ్చి పనిజేయుటకు కాబూలు ముఖ్యమంత్రి ప్రచారస్థానమయ్యెను. ఇప్పుడాదేశములోనికి సోవియటులు జొరబడుటవలన భారతదేశ కాంతి-చాల ఉపద్రవము గల్గును.

సోవియటు లిట్లెయున్న యుద్ధము తప్పదు కర్నలు సాంఘ్య ముగించుచు భవిష్యత్తును గూర్చి యిట్లు జెప్పెను:—“నా రెండులకు సన్నద్ధులై బహుత్వేడలితో లెలసియు యున్నది. అందుచేత స్వీయరక్షణకు తగిన ప్రయత్నముల జేయుటవలనయి యుగిశ్శక్తులకు చెయ్యగలదు. ఈ యుద్ధకార్యము బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమున కంతకును ముఖ్యమైనది. యుద్ధ మెప్పుడువచ్చునని అడుగవచ్చును. ఎవ్వరును యావిషము జెప్పజాలరు. సామమునకైనను కొంత నియతిగలదు. సోవియటు ప్రస్తుతవిధానమునే యనుసరించుచుండు నెలల యీ శతాబ్దములోనే యుద్ధము సుభవింపక తప్ప” దని ఆయన అభిప్రాయమును చెప్పెను. (అ. పే.)

బెంగాలు శీఘ్రజప్తికి సీమకబోవుచు కలకత్తానుండి బొంబాయికి 7 వ తేదీ రాత్రి బయలుదేరిరి.

ఆగ్రా టెనెన్సీబిల్లు

ముఖ్యమంత్రి సవరణయందు

సం॥ రా॥ ప్రభుత్వ మోడిపోవుట

నెయిటాల్, జూలై 8:—నేను సం॥ రాష్ట్ర కాసన సభయందు ఆగ్రా టెనెన్సీబిల్లునందు ముఖ్యమంత్రిజా సవరణ వై ప్రభుత్వమునా రోడిపోయిరి. ఆసనరాష్ట్రకారము భూస్వామిగ్యసాయాభివృద్ధి కారణముచేతను మిల్లులు ఫ్యాక్టరీలు నిర్మించెననియు రైతుకు ఊడబెరకవచ్చును. అట్టిది ఓడిపోయెను. (అ. పే.)

సిల్వా, జూలై 8:—యస్. పి. సి. కెయిలీగారు మేజరు జెనరలుగలచేత వారిస్థానే భారత వైద్యమునందు కర్నలు సి. ఎ. మిల్టాగూరు సార్వభౌమమునకు అంగరక్షకుడుగ నుండ సార్వభౌమ డంగీకరించెను. (అ. పే.)

కౌచు థియేటరు

7-7-26 బుధవారము నుండి 2-7-26 శుక్రవారము వరకు ప్రదర్శనము 2 ప్రదర్శనములు సా॥ 6 గం 15; రా॥ 9 గం 30 నిమిషము దీ థియేటరు లి మి టె డ్ వారు “ఎవరువారు” అనునాటకమును ప్రదర్శింతురు నాటక ప్రపంచమునందు మిక్కిలి సుప్రసిద్ధిచెందిన శాన్ నోబియా ముఖ్యకథా నాయకుడు అద్భుతమైట్టియో, ఉదేకమును గలిగించునట్టి 7 రీజుగల కథ. ఇదర ఫిల్ములుకూడ చూపబడును. వచ్చుచున్నది వచ్చుచున్నది హిందూ దేశమునందు సుప్రసిద్ధమైన “యూర్ని-హూర్” సమయ తేదికి వేదియందును.

తాడిపత్రిలో గందరగోళము

పురపాలకసంఘాధ్యక్షునిపైన నేరమారోపింపబడినది

పురపాలకసంఘమునమా వేశము-సంఘాధ్యక్షుని సమాధానముడుగుట

(ప్రత్యేకవిలేఖరి)

తాడిపత్రి, జూలై 9:—ఈ మధ్యజరిగిన అల్లరుల సంధ్యములో గూటి వ్యాధిగారి 8 వ తేదీన పురపాలక సంఘాధ్యక్షునిపైనను ఇరువురి నేరములపైనను నేరమారోపించెను. చైక్యులలో 4 గురను గూడ ఈకేసులోకలిపిరి. నిన్నసాయం కాలము 5 గంటలకు పురపాలక సంఘసమావేశము జరిగినది. ఇది నగరమంశుచాలపంచలమునకు కారణభూతమయ్యెను. చైక్యు రాలేదు. వారు ఆహ్వానింపను లేదు. అగ్రరుసభ్యులు హాజరైరి. అబ్బాల్ కాదరు గారు అగ్ర్యక్షతనహించిరి. మిలిటు ప్రస్తకము దొరకలేదు. గుమాస్తాలు ఆపుప్రకము అగ్ర్యక్షుని బద్ద నున్నదని తెలియ చేసిరి. 18 వ తేదీన అనపర సమావేశమును జరుపవలసినదిగ గోరుచు అగ్ర్యక్షులకు రెండురు నోటీసు నిచ్చుటకు సభ్యులు తీర్మానించిరి. ఈ తీర్మానము నకలు కలెక్టరుకు పంపజేయెదె.

తాను తేసప్పుడు సభ్యుల చూచుకొను-కు మీగునట్లు గావల రికార్డు పుస్తకములకు ఉంగ లేదో అగ్ర్యక్షుని వ్రాత మూలముగ సమాధాన మడుచు తీర్మానించిరి.

పంజాబు కాసనసభ

స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులు లేచిపోలేదు

సిల్వా, జూలై 8:—పంజాబు కాసనసభయందు ఋణాక్షుల రక్షణబిల్లు నంగీకరించుటకు పూర్వము కొంతమందిగ స్వరాజ్యపక్షసభ్యులు లేచిపోయినవార్త నిజముగాదని రూఢివార్త చెబిరినది. (అ. పే.)

వర్ష పాతము

బొంబాయి, జూలై 8:—ఒక రోజుమాత్ర ముగి మరల మంభవృష్టిగ వర్షము కురిసినది. 12 గంటలలో 14 రుక్కుల వర్షము కురిసినది. గాలిగాని వర్షముగాని తగ్గ నూద నలు గానరావు. నగర మందలిపల్లపు ప్రదేశములు, మైదానములు, అటవీలములు సముద్రతుల్యములగు నున్నవి. శానిక చెట్వలకొన్ని కొన్ని చోట్ల మునిగిపోయినది. రైట్లు సరిగ నడచుటకు నీలు లేకున్నది. బాటసారులకు చాల కష్టముగ నున్నది. బండ్లుగాని ట్రాములుగాని నడచుటకు నీలులేకున్నది. (అ. పే.)

పండిత స్వామిశ్రీనివాసయ్యం

గారి ఔషధాలయమును గురించి మదరాసు ప్రభుత్వ ప్రధానమంత్రియగు ది హానరబుల్ పానుగల్లు రాజాగారి అభిప్రాయము:—

నేను పండిత స్వామి శ్రీనివాసయ్యంగారి ఔషధాలయమును సందర్శించితి నని చెప్పుట కెంతయు సంతోషించు న్నాడను. అతిమాత్రము దుష్టలము మున్నగునాణ్డలకు పండిత స్వామిగారు చేసిన చికిత్సలు చాలశుభము లిచ్చునట్లు వాకబులవ నాన తెలిసినది. నేను చాలకుండి రోగమును గూటించి, వారందరూ పండితుని చికిత్సలవల తమ వ్యాధులకుండి విముక్తులమైతి నని ఒప్పుకొనిరి. నేను మరెకొంతమందిరోగులకు విచారించగా స్వామిగారు చికిత్సచేసిన పీచుట్టు మరల మాత్రమును పరిశీలించగా వానియందు తీవ్రపదార్థములు జూడలేమియు కనబడలేదని చెప్పిరి. ఇటుల స్వామిగారు చే యాగ్రా మధురబడిన వారిని వైద్యశాస్త్రపండితులు (సైంటిఫిక్ మెన్) బాగుగాపరిశీలించవలెనని కోరెదరు. పండితస్వామిగారికి యెల్లపుడును జయముగలగు గాకయని కోరుచున్నాడను. (నెం 6)

పి. రామారాయణగారు

హైదరాబాద్, ప్రానవల్లి రోడ్డు, కిత్ పాసు, మద్రాసు. 29-8-1925

పాణికా కనకమ్మ,
కార్వడర్పి.

బోర్డు బడిపంతుల్ల వామలు

(నిన్నటితరువాయి)

బోర్డుబడిపంతుల్ల వామలు:— బంగళా బాలరసం శిశువులయొక్క మాస్టర్ల పంక్తి వృద్ధియగును. ఇందుకొకట బాలురను చేర్చుటలోను, హాజరుపరుచుటలోను గల బాధలు మాస్టర్లకే బోధపడగలవు. మాస్టర్ల సంఖ్య పెంచిన, కలహములు తలచుగా పెంచును. బడిలోని ఇందుకు పయోగించును. బడిములలో విశేష భేదములు లేనందున, సహాయపాఠ్యాయులందరూ సమాన ప్రేమతో వారే. బడియధికారమున కింకారకు లోనగుట కష్టము. స్వంత ప్రేమతో బాలుగదా? తమయిష్టానుసారము బడుగదని లోచనవారు తమయిష్ట మైన తావులను, బడిచేయించుకోవచ్చునుగాని యిదిచాలావ్యయ ప్రయాసము. నెలపు బాధ్యాయులకు పిల్లలనువలెనే, ప్రియమైనవి. సంవత్సరమునకు 75 రోజులు కాని ఆ సెలవులు చాలవు. ద్విగుణముగా నుండవలెను. అట్టివనిచో, డ్రెంచి సెలవులకన్న ఎంతకాలపు సెలవులు, ఉభా సెలవులు, కోటి సెలవులు, సాధారణముగా గ్రామపరిస్థితుల ననుసరించవలెను, నిర్దేశమునున్నవి. వ్యవసాయదారుల కనుకలమైన బడిపక్షమైన చిక్కనున్నది. జబ్బు సెలవులలోను, ప్రివిలేజి సెలవులలోను నిండుతీతము ముట్టలెను. లేనిచో డ్రెంచి సెలవులే శరణాగతములు. తినినదంతయు ప్రధాన పాఠ్యాయులు కూరులగు భావింపబడుదురు. తరగతులలో నుమారు సగము మంది విద్యార్థులేలివారు చేర్చబడుటచే, వారికి బల్లలను పుస్తకములను నుండవు. ఉపాధ్యాయులు కొనియిచ్చెదరా? బోర్డువారు సప్తయి చేయుదురా? ఏదియు ౭౫ గడు. పిల్లలను దండించి బడులకు హాజరుపరచుటకు గల యధికారము లేదు. ఒకటవతరగతిలోనే పిల్లలసంఖ్య పెంచుకొను తెలివరగతులలో సాధారణముగా తక్కువగానుండును. సమానకష్టము లేదని యితరగతికి బోధించు సుపాఠ్యాయుడు వచ్చినపిల్లలను గురించియేగాని, సరిగారిని పిల్లలనుగురించి పాటుపడడు. మూడునాల్గు సంవత్సరములు పాఠ్యకుకానివా రుండుట యాశ్చర్యమా? పరీక్షపంతులుగారే కరుణించి యిట్టివారిని ప్రమామను చేయుటగలదు. వర్తకమును సరిగా బోధపడవలెనని నిట్టివారు రెండుమూడు తరగతులలోగల ఉపాధ్యాయుల శాంతిమును పరీక్షించుచుండురు. చదువుల వ్రాయటలో గల లోపములు క్లాసులోపాటు ప్రమామను పొందుచున్నవి. చదువులు, వ్రాయట, గణితమేగాక, సాధారణజ్ఞానము, కథలు, భజనవాచక పుస్తకము, జాగ్రత్త, హిస్టరీ, బోటనీ, డ్రాయింగ్ డ్రెస్సింగ్ మొదలైనవానిని చెప్పవలయునని నిలబడునం దుందుటచేతన, బోధనపద్ధతులు భిన్నమగుటగా నుండుటచేతన, ప్రధాన పద్ధతులు పూర్వమువలె కట్టుదిట్టముగా లేనను నిందుకు పాత్రులగుచున్నారు.

ఉపాధ్యాయుల ఆర్థికస్థితి: వెనుకటికంటె మాస్టర్లకు వీతములు పెంచినను, ధరవరిలుకూడా పెంచుటచేతి, నిత్యజీవయాత్ర కష్టమగుచున్నది. నెలవీతములు క్రమముగానుట్టక, మూడునాల్గునెల లాలస్యములు పొరింతబాధ. (అరువుయిచ్చవారు) జీతములు రాలేదని మాస్టర్లకంటె పెంచుకొని పశ్చాత్తాపపడుచుండురు. అరువుపెరములలో లాభనష్టములు విదితమే. పెంచునట్టిటకు ఋణము వాడక తప్పదు. జీతము బాకీపడియుండగా, హఠాత్తుగా బడిలో అయిన మనపంతులవామలు భగవంతుని కెరుక. వెంటనే చార్జియిచ్చి కేసి, న్యవధిలేకుండా క్రొత్తగ్రామమువెళ్లవలెనని ఆద్రుస్తబట్టగానే అప్పలవారు అయ్యవారిని అడుగుదాటరివ్వరు. వెంటనే వెళ్లనియెడల జీతము నష్టమగును. ప్రయాణపు కర్బులకైన చేతిలో కానియుండదు. ఇట్టిసమయములో పరపతి కలుగునా? పెళ్లివాడు పెట్టినసగముగాని, తండ్రిలు పంపించినమాన్యమునో లోట్టుపెట్టినగాని అప్పులు తీరవు. బడిలో మాపుచేయునుటకు ప్రయత్నించుచు, నిద్రించిన కృతకృత్యుడే. గ్రామములో వైరాబదులగుంచి విచారించుచును, దసరాకట్టులను బాహులముగా నడగవీలులేదు. ఎడటనోగాని లభించవు. సహాయబడిపంతులవలె వస్తావేలన స్వేచ్ఛగా వ్రాసి, పార్టీ లాభములను సొందవీలులేదు. గ్రామస్థులకు పయోగించువైద్యము, జ్యోతిషము, పురాణము, వ్యవసాయము, వ్యవహారము మొదలగు ముఖ్యవిషయములలో మన పంతుళ్ల చదువులు, బ్రయినింగు, నిర్దేశక మగుచున్నవి. వారలకు పయోగించు విద్యనైనను బాలబాలకులకు బోధింపజాలకున్నారు. తమపిల్లలకైన నున్నతేద్యకేర్పించుటకు తగిన వసతులుగాని, ధనసహాయముగాని సొందజాలకున్నారు. తమవార్తకడలోను, తదనంతరము తమకు యుగము తెల్లు జీవించునో యరచించునో మరమ్మును బాధించును. అందుకు తర ఏర్పాటు గావించుటకు ప్రతిసెలలోను తలబడియేగాని, మిగలు కనబడదు. సాంఘికాచారములు తన రామడి కక్కజమయివకర్బులకు విధించుచున్నది. పెద్దలవేషముల ననుసరించవలెనని నాగరికత బోధించుచున్నది. ప్రయాణములు, దండుగలు, దురభ్యాసములు మితిమీరుచున్నవి.

ఇట్టి విషయపరిస్థితులలో మాస్టర్లకు మనస్సియితి, సత్వవర్తన, సత్యము, శాంతి, శ్రద్ధ, పట్టుదలు, దేశభావనలు గల్గియుండు దేశోదార్థులగు బాలురను తరిగి పుచ్చు చేయుటెట్లు? బోర్డుబడిపంతుల్లకునుగాని, తాము విద్యకేర్చు పిల్లలకుగాని, గ్రామస్థులకుగాని ఉపయోగ పడకేరక, లేన్నుకొనుచున్నార. సంఘములో గౌరవములేదు. బ్రతుకుటకులేదు. జీవనములేదు. బడులకొరకే వీరిని నియోగించుటలో, బడులే వీరినిమిత్తము నియోగింపబడుచున్నవో దురవగాహనగ నున్నది.

కృష్ణామొదలగు జిల్లాలలో తాలూకాబోర్డు ప్రసిద్ధిగెంటు (బరంపురం తాలూకా బోర్డువారివలె) స్వయముగ బడిపంతుళ్లకష్టములను కనిపెట్టి, విద్యాభివృద్ధికొరకును, మాస్టర్ల సదుపాయములకొరకును స్కీములను వేయుచున్నారు. వారిని మాచి తదితరులను, విద్యాధికారులను, విద్యాభివృద్ధివాదులను, బోర్డుమెంబర్లను మన పంతుళ్ల నుదరించుటకు కంకణము కట్టుకొందురుగాక! తదనంతరము నిజమైన విద్యాభివృద్ధి తనంతటతానే ముఖ్యవిడిచిన నూర్వబింబువలె, ప్రకాశంపగలను.

రత్నీవరసుపేట } తేజోమూర్తుల శివరామయ్య
8-7-26

మానసోల్లాసిని మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

శ్రీచలనభక్తు! (పాపభక్తుల ప్రత్యేకము) గూఢాధికము! శరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగిడి ప్రత్యేకకాలక్రమాత్రలు దివ్యావృత్తము, అజీగము, అరుచి, అపులింతలు, అగ్నిమాండ్యము, అతిదాహము, అక్లిష్ట, సర్వాంగముల జ్వరము, బలహీనము, పిక్కలు, పార్శ్వములు, కీరము, వేళ్లు, అనులు మొదలగువానియందు గలిగిడి బొప్పలను బోగొట్టి దేహమును నుంచి ఆహ్వాదమునకు తెచ్చును.

తేజోమూర్తుల మేకానాహ్వాదముల వెంటనే మామము. ఇందు అనేక ఔషధులు చేరినవి. అనుభవముగల ఔషధముపట్టచేతను పరమశాస్త్రీయ యని చెప్పవచ్చును. శిశుసారి వాడేమాదిగ జమల తెలియగలదు.

విరువాదా:— (1078)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,
పోస్టు నిడుమోలు, ఎం.కొర్రు, కృష్ణాజిల్లా
తాలూకా బోర్డు, తాలూకా బోర్డు, తాలూకా బోర్డు
అల్లకారముకాదు మిక్కిలి అవసరము

ప్రతిగృహమునందు మిక్కిలి అవశ్యముగా నుండవలసినట్టి అద్భుతమైన

రుకణి కుక్కరు

భిక్షువు తగ్గించి నుఖమును పెంచుచును. 1, 2, 4, 6, 8 మందికి తగిన 5 రైజులలో తయారుచేయుబడినదాని ధరలు రూ. 18, 18, 22, 27, 33. రై. చార్జీ ప్రత్యేకము. వివర పుస్తకము ఇచ్చాం.

రుకణి కుక్కరు కంపెనీ,
నెం. 19 పడమర మాదానుడిబిడి
1128 రాయపురము నుదాసు.

శ్రీ కృష్ణ ఆయుర్వేద ఫార్మసీ

విలారు

బోర్డు, పురపాలక సంఘములకు, వైద్యులకు, ఇతరులకు 35 సం॥లనుంచి వైద్యశాస్త్రమునందు అనుభవముగలవారితోతయారుచేయుబడుచున్న శాస్త్రోక్తమైన ఆయుర్వేద ఔషధములు సరసమైన ధరలకు సప్తయితేయబడును. మందుల గుణము గ్యారింటీ యివ్వబడును. (2880) (క్యాటలాగు ఉచితము)

మదనవిలాసము

నిక్కావేతగాని, యితర శారణములవలనగాని కలిగిన కష్టనష్టమును తగ్గించి వీర్యమును గట్టిపరచి సంసారముఖమును గలిగించు తియ్యని రసాయనము 4 బొమ్మల సీసా 1 కి తొలూ ప్యాంకింగు రూ 3-9-0

మోహన ఫార్మసీ

రామచంద్రపురం (గోదావరి)

చెన్నపురి బజారుధరలు

1926-వ సం॥ జూలై నెల 9-వ తేది శుక్రవారము

1. ధాన్యములు.

దరియాలు బా 1-కి రు 60 0 0 మొదలు 78 0 0 వరకు

బియ్యముబస్తాలు

మనుసు తెనాలివి	,, ప 43 గలవి రు	12 8 0	18 0 0
నెల్లూరివి	,, డిటా	,, 14 0 0	15 0 0
డిల్లి	,, డిటా	,, 15 0 0	16 0 0
రాసులు	ర. 164 బస్తా 1-కి	,, 8 12 0	9 0 0
నవ్వులు	,,	,, 20 0 0	24 0 0

2. ధాన్యము పప్పులు

కందులు	బస్తా 1-కి ర 205	,, 11 8 0	12 8 0
పెనగలు	,, డిటా	,, 12 8 0	18 8 0
పెనలు	,, డిటా	,, 14 0 0	15 0 0
మినుములు	,, డిటా	,, 16 8 0	18 0 0
ఉలచలు	,, ర 164	,, 8 8 0	9 0 0

3. నూనెవస్తువులు.

నవ్వులనూనె బా 1-కి	,,	150 0 0	152 0 0
నెయ్యి మ 1-కి	,,	14 0 0	25 0 0
కొండాపురంవేరునెనగపప్పుబా 1-కి	,,	59 0 0	62 0 0
ఇతరప్రదేశము	,,	56 0 0	58 0 0
వేరునెనగనూనెగానుగబా 1-కి రు 140 మిషకానూనె			184 0 0
అముదము బా 1-కి	,,	95 0 0	96 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు.

చాయపసుపు బా 1-కి	,, 70 0 0	75 0 0
కూరపసుపు ,,	,, 80 0 0	85 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరివి) బా 1 కి	105 0 0	140 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు ముఖుగు 1-కి	రు 40,45	
కాళహస్తపాయకట్టు	,,	,, 50,55
తెల్లము బా 1-కి	రు 40 0 0	60 0 0
చింతపండు బా 1-కి	,, 28 0 0	54 0 0

5. ఇనుము.

పట్టారకం బా 1-కి	,, 80 0 0	82 0 0
చదగం	,, 29 0 0	31 0 0
రవుండు	,, 28 0 0	29 0 0

6. లోహములు.

వెండి 100 తులంకు	,, 69 8 0	70 0 0
బంగారము, తులము 1-కి	,, 21 4 0	21 8 0
సవరము 1-కి	,,	18 8 0
ఇత్తడి బా 1-కి	,, 250 0 0	260 0 0
రాగి డిటా	,, 260 0 0	264 0 0

7. దూది.

బోండావెట్టు బాదవ 1-కి	రు 800 0 0		
పల్నాడు దూది	,,	145 0 0	

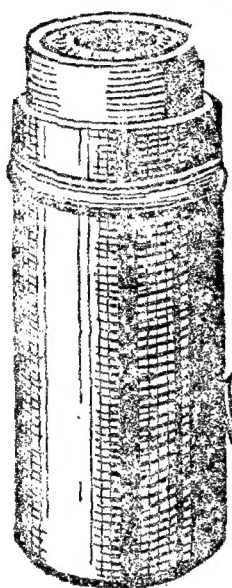
8. నూలు.

పుల్లూరు యేనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1-కి	,, 5 12 0		
నూళయేనుగ నెం 20	,, 7 4 0		
నెం 20 తెన్ని సింహం యాపె	,, 7 12 0		
,,	,, 7 14 0		
నెం 12 1/2 తెన్ని సర్కసు	,, 6 8 0		
నెం 14 1/2 ,,	,, 6 12 0		
నెం 12 1/2 అలెన్సు	,, 5 8 0		
నెం 12 1/2 పాండిచేరి	,, 6 2 0		
నెం 14 1/2 ,,	,, 6 6 0		
నెం 12 1/2 న్యూకాటక్	,, 5 10 0		
నెం 14 1/2 ,, న్యూకాటక్	,, 6 0 0		
నెం 10 1/2 కోయంబుత్తూరు	,, 5 4 0		
నెం 12 1/2 ,,	,, 5 18 0		
నెం 14 1/2 ,,	,, 6 8 0		
నెం 12 1/2 చూర	,, 5 12 0		
నెం 12 1/2 ,,	,, 5 6 0		

అమృత తాళిజనము

చక్కనిడబ్బితో నహా సీసా-1-కి ర్పు 0-10-0; డబ్బన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండవలసినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుచెట్టి వీధి, మద్రాసు లేజ, పొంబాయి

మీగడవలె నమృద్ధిగా నుండు
నురుగువలన సుఖముగా
క్షౌరము చేసుకొనుటకు వీలగును.

ముఖమును ఎండనీయదు.

“ఎ రా సి మి క్”
వే వింగున్ది క్

ఎరాన్మిక్ పర్ఫ్యూమర్స్, లండన్, పారిస్.

అన్ని ప్రోలుందును దుకాణదారులయొద్దను దొరకును.

2039

Powell's Extract of Golden

(3421)

పవలుగారి అమోఘమైన గెనో

నెగరో గమునకు

అద్భుతమైన గుణ మిచ్చును.

ఆంగ్ల ఆయుర్వేద ఔషధములనుండి తయారుచేయబడినది.

సెగరోగము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్ర
పిండములయొక్క వాపు, శుక్ల నష్టము, బలహీనము, వీపులోనొప్పి
మొదలగు వాటిని ఇది నమ్మకముగా కుదుర్చునట్టి దివ్యౌషధము.

గుణము:—6 మోతాదుల గెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణ
ప్రణామము తప్పక నిలుచును. మరియు మూత్రసంబంధమైన చిరు
లన్నియు మాయమగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గును.
దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.

తీక్షణమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర ర్పు. 1-4-

దీర్ఘ వ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర ర్పు. 1-8-0

మా దివ్యౌషధములను సుప్రసిద్ధమైన దుకాణము లన్నిటిలోను దొరకును.

మా చిత్రనిచ్చిత్రపు క్యాలలాగునకై వ్రాయుడు.

ఉత్తరము లన్నియు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,

Manufacturing Chemists,
Lamington Road, BOMBAY

పర్షియన్ బ్లాక్ హేర్ డై

ఇది రోమములకు పూసినంతలో తెల్ల
నివెంట్రుకలను నల్ల తుమ్మిది చాయగాను,
మృదువుగాను కాంతిగలవిగాను చేయును.
చర్మముకు హానిచేయదు. డాగుపడదు.
ఆసీడుగాని, క్యాల్సి కుగాని యిసుమంతయిన
కలియనేలేదు.

డబ్బా 1 కి 0-10-0.

The Aliya Pharmacy
Rajahmundry.

విజంటు కావలెను

తలనొప్పి, యికాపుయంబా, చేయి కాలు పట్టుకొనుట,
పంటినొప్పి మొదలగువ్యాధులను ఒక తుణుములో పోగొట్టగల
భ్యాతిజెందిన “జామా తెలమునకు” సమముగు మందు వేరేది
యు లేదు. చాల యోగ్యతాపత్రములను పొందియున్నది.
బుడ్డి 1-కి అణాలు 6 యిచ్చి ఉపయోగించి చూడుడు.

అమర్ చెందు, శోభాచెందు

యింగ్లీషుమందులు పలనరికలు నల్ఫారిక్,

నైట్రిక్, మొర్రాటిక్ ఆసిడ్లు, వ్యాపారస్థులు,

నెం. 63 నైన్వనాయునివీధి, మదరాసు,

